

Ragni Hege Kitterød

**Økonomisk velferd blant foreldre som lever
atskilt**

Forskjeller mellom mødre og fedre i samme
bidragsrelasjon i 2004

Rapporter I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, september 2008 Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Standardtegn i tabeller	Symbol
ISBN 978-82-537-7415-2 Trykt versjon	Tall kan ikke forekomme	.
ISBN 978-82-537-7416-9 Elektronisk versjon	Oppgave mangler	..
ISSN 0806-2056	Oppgave mangler foreløpig	...
Emne	Tall kan ikke offentligjøres	:
05.01	Null	-
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpige tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimalskilletegn	,

Sammendrag

I denne rapporten diskuteres den økonomiske situasjonen blant samværsforeldre og omsorgsforeldre med felles barn, altså tidligere par av foreldre. Vi spør hvilken av partene som kommer best og dårligst ut, målt ved flere indikatorer på økonomisk velferd, og sammenligner utfallet for par i ulike grupper. Analysene er basert på *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004*, en spørreundersøkelse med tilkoblede registeropplysninger om inntekt og en rekke andre forhold. Vi foretar også enkle sammenligninger med situasjonen to år tidligere, før reglene for beregning av barnebidrag ble endret høsten 2003.

Vi benytter flere indikatorer på inntekt/økonomisk velferd. De fem viktigste er *inntekt etter skatt*, som måler hvor store ressurser hver samværsforelder og hver omsorgsforelder har direkte kontroll over, *barnejustert inntekt*, som er *inntekt etter skatt*, men korrigert for de direkte utgiftene hver av foreldrene antas å ha for felles barn, *ekvivalentinntekt*, som måler den enkeltes økonomiske velferd når vi tar hensyn til både forpliktelser overfor egne barn i den brutte foreldrerelasjonen og eventuelle andre omsorgs- og forsørgelsesforpliktelser samt andre husholdningsmedlemmers inntekter, *inntektsfattigdom*, der vi måler andelen som bor i en husholdning med ekvivalentinntekt under et visst nivå, og mottak av *sosialhjelp*, målt ved andel sosialhjelpsmottakere. For hver av disse indikatorene har vi laget flere mål for grad av samsvar og avvik mellom inntektene til partene i én og samme bidragsrelasjon.

Bildet vi får av hvilken part som kommer best ut økonomisk, varierer med hvilket inntektsbegrep vi bruker. Målt ved omsorgsforelderens inntekt som prosentandel av samværsforelderens, hadde partene tilnærmet lik inntekt etter skatt i 17 prosent av parene. Omsorgsforelderens hadde høyere inntekt enn samværsforelderens i 51 prosent av parene og lavere inntekt i 32 prosent av parene. Omsorgsforeldrene kommer relativt dårligere ut i forhold til partneren målt ved barnejustert inntekt, enn ved inntekt etter skatt. I 38 prosent av parene hadde omsorgsforelderens høyere barnejustert inntekt enn partneren, og i 45 prosent av parene hadde de lavere inntekt enn partneren. For ekvivalentinntekten finner vi omtrent det samme mønsteret. Uansett hvilket inntektsbegrep vi benytter, kommer omsorgsforelderens bedre ut i forhold til sin partner blant par av samværs mødre og omsorgs fedre enn blant par av samværs fedre og omsorgs mødre.

Barnebidraget bidrar til en vesentlig forbedring av omsorgsforeldrenes økonomiske situasjon relativt til samværsforelderens, men dette gjelder først og fremst for par av samværs fedre og omsorgs mødre. Eksempelvis hadde 33 prosent av omsorgs mødrene høyere inntekt etter skatt enn sin partner før mottatt/betalt bidrag, mot 48 prosent etter betalt/mottatt bidrag.

Det er relativt få par der begge parter er inntektsfattige. I 4 prosent av parene var samværsforelderens, men ikke omsorgsforelderens inntektsfattig, mens forholdet var omvendt i 7 prosent av parene. Det er også forholdsvis sjeldent at begge parter mottar sosialhjelp. Dette gjaldt for 2 prosent av parene i 2004. I 7 prosent av parene mottok omsorgsforelderens, men ikke samværsforelderens, sosialhjelp, og for en tilsvarende andel par var forholdet omvendt.

Forholdet mellom partenes inntekter varierer betydelig mellom grupper av par. Ikke uventet har forholdet mellom partenes hovedinntektskilde, yrkestilknytning og utdanningsnivå stor betydning for inntektsfordelingen. Videre har tiden siden bruddet stor betydning. Når det er gått minst to år siden bruddet, reduseres sannsynligheten for at omsorgsmødre har lavere inntekt etter skatt enn sine partnere, mens sannsynligheten øker for at de har høyere inntekt. Også partenes nåværende samlivsstatus har betydning for hvem som kommer best ut økonomisk. Eksempelvis gir en ny partner for omsorgsmødre økt sannsynlighet for at de har lavere, og redusert sannsynlighet for at de har høyere, inntekt etter skatt enn sine bidragspartnere. Dette kan tyde på at mor trapper ned yrkesarbeidet noe når hun har etablert seg med en ny ektefelle eller samboer.

Prosjektstøtte: Barne- og likestillingsdepartementet

Innhold

Sammendrag	3
Forord	5
1. Bakgrunn	6
2. Om Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004	8
2.1. Utvalg, datainnsamling og svarprosent	8
2.2. Vekter	9
2.3. Innhold i undersøkelsen	9
2.4. Forskjeller i forhold til 2002-undersøkelsen	10
3. Mål for inntekt og økonomisk velferd	15
3.1. Ulike mål for økonomisk velferd og kontroll over egen økonomi	15
3.2. Inntektsbegrep	16
3.3. Ekvivalensskalaer og ekvivalentinntekt	18
3.4. Kostnader ved barn	19
3.5. Fordeling av utgiftene mellom foreldrene	20
3.6. Ekstrakostnader ved at barnet "bør" to steder	21
3.7. Lavinntekt og sosialhjelp som indikatorer på 'fattigdom'	22
4. Analysevariabler og gruppering av foreldrepar	24
4.1. Mål for inntektsfordeling blant par av foreldre	24
4.2. Kjennetegn ved foreldrepårene i analysen	25
5. Inntekt etter skatt	31
5.1. Innledning.....	31
5.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene.....	32
5.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt.....	33
5.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt.....	35
6. Barnejustert inntekt	38
6.1. Innledning.....	38
6.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene.....	38
6.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt.....	39
6.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt.....	40
7. Ekvivalentinntekt	43
7.1. Innledning.....	43
7.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene.....	43
7.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt.....	44
7.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt.....	46
8. Inntektsfattigdom og sosialhjelp	49
8.1. Innledning.....	49
8.2. Inntektsfattigdom blant par av foreldre	49
8.3. Sosialhjelp blant par av foreldre	50
9. Hva betyr barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter?	52
9.1. Innledning.....	52
9.2. Inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt bidrag.....	52
9.3. Barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag	54
9.4. Ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt bidrag	56
9.5. Inntektsfattigdom	57
10. Multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter	58
10.1. Innledning.....	58
10.2. Avhengige og uavhengige variabler i analysene	58
10.3. Inntekt etter skatt.....	61
10.4. Husholdningsinntekt	66
10.5. Hovedfunn i de multivariate analysene.....	70
11. Oppsummering	72
11.1. Tema og datamateriale	72
11.2. Mål for økonomisk velferd	72
11.3. Mål for inntektsfordeling blant par av foreldre	73
11.4. Fordeling av inntekt etter skatt blant par	74
11.5. Fordeling av barnejustert inntekt blant par	75
11.6. Fordeling av ekvivalentinntekt blant par	75
11.7. Inntektsfattigdom og sosialhjelp	77
11.8. Betydningen av barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter	77
11.9. Multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter.....	78
Litteratur	79
Vedlegg A: Tabeller	82
Figur- og tabellregister	106

Forord

Denne rapporten kartlegger inntekt og økonomisk velferd blant foreldre som lever atskilt. Mens de fleste analyser på dette feltet sammenligner situasjonen blant grupper av samværsforeldre og grupper av omsorgsforeldre, ser vi på inntektsforskjeller mellom partene i ett og samme bidragspar, samt mellom grupper av foreldrepar. Analysen er basert på Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004, en spørreundersøkelse som ble gjennomført blant foreldre som lever atskilt, og der par av foreldre til samme barn ble trukket ut til å delta. Rapporten bygger i stor grad på tilsvarende analyser fra noen år tilbake, basert på Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. I foreliggende rapport beskrives først og fremst situasjonen for 2004, men det vises også noen enkle sammenligninger med 2002. En mer grundig sammenligning mellom de to årene finnes i Lyngstad (2008), som sammenligner inntekt og økonomi blant grupper av omsorgs- og samværsforeldre. Der analyseres også betydningen av endringen i reglene for beregning av barnebidrag fra høsten 2003 mer inngående. I all hovedsak benyttes de samme indikatorene for inntekt og økonomisk velferd i denne rapporten, som i Lyngstads rapport. Målene for grad av samsvar mellom inntektene til foreldre i samme par, er langt på vei de samme som ble benyttet i paranalysen av 2002-undersøkelsen. Disse ble utviklet av Randi Kjeldstad og Erik Nymo.

Det er tidligere publisert flere rapporter og artikler fra Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004, både om fordeling av omsorg og samvær for felles barn blant foreldre som lever atskilt, om barnebidragets størrelse, og om partenes økonomiske velferd.

1. Bakgrunn

Det diskuteres ofte hvilken av partene som kommer best ut økonomisk etter et samlivsbrudd – den som bor fast sammen med barnet, i det følgende kalt *omsorgsforelderen*, eller den som har besøkskontakt med barnet, i det følgende kalt *samværsforelderen*. I Norge, som i mange andre land, er det gjort flere analyser der man sammenligner partenes økonomiske situasjon. Resultatene spriker litt avhengig av bl.a. hvilket mål man benytter for inntekt og økonomisk velferd, hvilke forutsetninger man legger til grunn når det gjelder stordriftsfordelene ved å dele husholdning med andre, og om man tar hensyn til at samværsforelderen har en del utgifter i forbindelse med at barna er på besøk og at omsorgsforelderen har lavere utgifter når barna er bortreist (f. eks. Melby 1997, Bratberg og Tjøtta 1999, Kirkeberg og Pedersen 2000, Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). Det har også betydning om man ser på situasjonen kort tid etter et samlivsbrudd eller anlegger et lengre tidsperspektiv. Analyser som sammenligner flere land viser imidlertid ganske entydig at omsorgsforeldre i skandinaviske land kommer bedre ut etter et samlivsbrudd enn omsorgsforeldre i mange andre land (f. eks. Unk 2004, Andress m. fl. 2006, Aassve m. fl. 2007). Dette har blant annet sammenheng med gode velferdsordninger og høy yrkesaktivitet blant kvinner i disse landene.

De fleste analyser på feltet sammenligner den økonomiske situasjonen blant grupper av omsorgsforeldre og grupper av samværsforeldre, uten å ta hensyn til hvem som inngår i samme bidragsrelasjon. I denne rapporten sammenligner vi derimot situasjonen blant par av foreldre. Vi ser på inntektsforskjeller mellom partene i ett og samme foreldrepar, og mellom grupper av foreldrepar. Analyse-enheten er altså par, og ikke individ. Vi bygger i stor grad på en tilsvarende analyse fra noen år tilbake (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005)¹, men benytter et nyere datamateriale. Den forrige paranalysen var basert på *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002*. Analysen i denne rapporten er basert på *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004*. Begge undersøkelsene er gjennomført av Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsene har bl.a. vært å studere effekten av de nye reglene for beregning av barnebidrag som ble innført høsten 2003. Foreliggende rapport beskriver først og fremst situasjonen i 2004, basert på flere mål for inntekt og økonomisk velferd. Vi foretar en enkel sammenligning med situasjonen i 2002, men diskuterer ikke i hvilken grad eventuelle endringer skyldes bidragsreformen eller forandringer på andre områder. Betydningen av bidragsreformen for endringer i økonomisk velferd blant omsorgs- og samværsforeldre diskuteres imidlertid av Lyngstad (2008), som sammenligner inntekt og økonomi blant grupper av omsorgs- og samværsforeldre. Aanalyse-enheten der er altså individ, og ikke par, som i foreliggende rapport. Lyngstad redegjør også for de tidligere publikasjonene fra *Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004*. Han oppsummerer tidligere funn fra disse undersøkelsene om endringer i barnebidraget i perioden og i foreldres fordeling av ansvar og omsorg for barna.

Som forfatterne av den forrige paranalysen påpeker (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005), er parperspektivet på dette området interessant av flere grunner. Foreldre som opplever at de kommer dårlig ut økonomisk etter et samlivsbrudd, sammenligner seg gjerne med sin tidligere partner, og ikke med et gjennomsnitt av omsorgs- eller samværsforeldre. Og når en del synes de betaler for høye barnebidrag eller mottar for lite i bidrag, vurderes størrelsen på bidraget gjerne ut fra en sammenligning av ens egen og den tidligere partnerens økonomi. Dessuten er det slik at analyser på gruppenivå kan dekke over forskjeller mellom partene. Dersom omsorgsforelderen kommer best ut i noen par, og samværsforelderen i andre, kan forskjellene utjevnes på gruppenivå. Det datamaterialet vi benytter her, gir ikke mulighet for å sammenligne partenes situasjon før og etter samlivsbruddet, noe som er svært vanlig i analyser på feltet (f. eks. Bratberg og Tjøtta 2008, Andress m.

¹ Analysene av par ble gjennomført av Randi Kjeldstad og Erik Nymoen, og ble publisert i kapittel 8 i denne rapporten.

fl 2006, Manting og Bouman 2006). Vi foretar kun en sammenligning av partenes økonomiske velferd på undersøkelsestidspunktet. Mens noen av parene i vårt datamateriale nylig har skilt lag, har andre levd hver for seg i mange år, og en liten andel har aldri bodd sammen.

Rapporten er lagt opp som følger: Kapittel 2 redegjør for det datamaterialet som benyttes, *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004*, samt hvordan denne på enkelte områder skiller seg fra den tilsvarende undersøkelsen fra 2002. Kapittel 3 gjennomgår de mål og begreper som benyttes for inntekt og økonomisk velferd i rapporten, mens kapittel 4 redegjør for analyse- og grupperingsvariablene i tabellene. I kapitlene 5, 6, og 7 analyseres forskjeller i inntektsnivå og økonomisk velferd blant par av omsorgs- og samværsforeldre målt ved tre ulike inntektsbegrep, og i kapittel 8 sammenlignes partene med hensyn til lavinntekt og bruk av sosialhjelp. I kapittel 9 diskuterer vi hva barnebidraget har å si for forskjellen mellom partenes økonomiske velferd, og i kapittel 10 presenteres noen multivariate analyser av hvilke faktorer som har betydning for forskjellen mellom partenes inntektsnivå. Kapittel 11 gir en oppsummering av viktige funn i rapporten. Rapporten har også et tabellvedlegg med resultater for par av samværsfedre og omsorgsmødre, gruppert etter en rekke bakgrunnskjennetegn. Ikke alt dette kommenteres i rapporten, men tallene kan være nyttige for spesielt interesserte lesere.

2. Om Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004

2.1. Utvalg, datainnsamling og svarprosent

Det ble trukket ut 3800 personer til undersøkelsen. Trekkgrunnlaget var alle barn under 18 år per 31.12.2004 som var bosatt i Norge, som bodde sammen med bare én av foreldrene sine, og der begge foreldre var bosatt i Norge. Det ble trukket ut 1900 barn fra 1900 bidragsrelasjoner, og ut fra dette ble det laget to delutvalg. Det ene bestod av 1900 foreldre som til daglig bor sammen med barn under 18 år, men ikke sammen med barnets andre forelder. Det andre bestod av 1900 personer med barn under 18 år, men som verken bodde fast sammen med barnet eller den andre forelderen. Hver person i det første utvalget hadde barn sammen med en person i det andre utvalget. Dermed hadde man et bruttoutvalg av 1900 par av bidragsberettigete, her kalt omsorgsforeldre, og bidragspliktige, her kalt samværsforeldre.

En del bidragspar har flere barn sammen. Det er større sannsynlighet for at det skal bli trukket ut et barn fra en bidragsrelasjon med mange barn enn fra én med bare ett barn. Ulik trekk sannsynlighet for bidragsrelasjoner med ulikt antall barn er korrigert gjennom vektorer (se avsnitt 2.2). En del foreldre inngår dessuten i flere bidragsrelasjoner, dvs. at de betaler bidrag til mer enn én tidligere partner. Med den datainnsamlingsmetoden som er benyttet her, hadde man mulighet for å sikre at begge parter svarte for den samme bidragsrelasjonen.

En del barn har delt bosted. De bor like mye hos begge foreldrene, og foreldrene deler den daglige omsorgen for barnet. Barnet kan imidlertid være registrert bosatt kun på én adresse. Barnets registrerte adresse ble lagt til grunn for hvilken av foreldrene som skulle betraktes som omsorgsforelder. Dersom barnet var registrert bosatt hos mor, ble hun regnet som omsorgsforelder og far som samværsforelder. Var barnet registrert bosatt hos far, ble far omsorgs- og mor samværsforelder.

Data ble samlet inn gjennom telefonintervjuing og med postal oppfølging. Telefonintervjuing ble valgt fordi man ønsket å oppnå en høyere svarprosent enn i den tilsvarende undersøkelsen to år tidligere der data hovedsakelig ble samlet inn postalt, og fordi dette ville gi bedre mulighet for å forklare vanskelige begreper og å lede deltakerne gjennom hoppstrukturen i skjemaet. Hele utvalget ble først lagt ut for intervjuing over telefon. Telefonintervjuingen foregikk i november og desember 2004. Man oppnådde intervju med 2615 personer. Det ble så foretatt en oppfølging via postale spørreskjema i januar og februar 2005. Man utarbeidet da en postal versjon av skjemaet som lå så nær som mulig opp til den elektroniske versjonen som ble benyttet i telefonintervjuene. Det postale skjemaet ble sendt til de personene i bruttoutvalget som man ikke hadde oppnådd kontakt med over telefon, samt til personer som under telefonintervjuet uttrykte ønske om å besvare undersøkelsen postalt i stedet.

Spørsmålene i intervjuet og spørreskjemaet var i all hovedsak de samme for omsorgs- og samværsforeldre. Samværsforeldrene besvarte spørsmål om sin egen kontakt med barn de ikke bodde fast sammen med, mens omsorgsforeldrene gav opplysninger om samværsforelderens kontakt med barnet.

I alt 218 av de uttrukne personene viste seg å falle utenfor målgruppen, være døde eller flyttet til utlandet. Det relativt høye antallet avganger har sammenheng med at utvalget bestod av bidragspar. Dersom den ene forelderen i et par falt utenfor målgruppen, gjaldt dette automatisk også den andre. Innledningsvis i skjemaet ble deltakerne spurt om det stemte at barnet man var trukket ut på grunnlag av, bodde mesteparten av tiden hos den forelderen som var registret som bidragsmottaker. Det ble presisert at man skulle svare ja dersom barnet bodde halvparten av tiden hos hver av foreldrene. Likevel vil det nok være enkelte foreldre som svarer nei her hvis barnet bodde om lag halvparten av tiden hos hver av dem. I slike tilfelle ble begge foreldrene regnet som å falle utenfor målgruppen og gikk dermed til avgang.

Det er trolig også noen tilfelle der en av foreldrene ikke vil vedkjenne seg barnet. Også i slike tilfelle ble begge foreldre satt til avgang i undersøkelsen.

Etter at avgangene var fjernet, bestod bruttoutvalget av 3582 personer. I alt fikk man svar fra 2692 personer, eller 75 prosent av bruttoutvalget. 2040 av disse utgjorde 1020 hele bidragspar, dvs. par der både den enslige forelderen og samværsforelderen besvarte intervjuet/spørreskjemaet. Dette er en høyere svarprosent enn hva man oppnådde i *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002*, der svarandelen var 59 prosent. Den var også klart høyere enn hva man har oppnådd i andre norske undersøkelser av foreldre som lever atskilt. Eksempelvis fikk man en svarandel på 64 prosent i *Undersøkelsen om samværsrett 1996* (Jensen og Clausen 1997) og en svarandel på 56 prosent i undersøkelsen *Samværsfedres situasjon: økonomiske og normative problemstillinger* (Skevik og Hyggen 2002).

Som i tidligere undersøkelser på området, var svarprosenten i 2004-undersøkelsen om Samvær og bidrag noe høyere blant omsorgs- enn blant samværsforeldrene. Svarandelene i de to foreldregruppene var henholdsvis 79 og 71 prosent. Netto-utvalget til undersøkelsen består totalt sett av 1 414 omsorgsforeldre (1 240 mødre og 174 fedre) og 1 278 samværsforeldre (1 123 fedre og 155 mødre). Analysene i foreliggende rapport omfatter kun par der begge parter deltok i undersøkelsen.

2.2. Vekter

Det er utarbeidet vekter for å justere for ulik trekksannsynlighet blant foreldrene og for skjevheter ved frafallet. Disse er beregnet på samme måte som for 2002-undersøkelsen (se Vedø 2004 og Skaare og Fodnesbergene 2005). Ettersom utvalget av foreldre ble trukket via et utvalg av barn, hadde foreldre med flere barn større sannsynlighet for å bli trukket ut til undersøkelsen enn foreldre med bare ett barn. Utvalgsvekten justerer for dette ved at foreldre med flere barn vektet ned og foreldre med ett barn vektet opp. Det viste seg dessuten at nettoutvalget var skjevt med hensyn til visse kjennemerker. Som nevnt, var det høyere svarandel blant omsorgsforeldre enn blant samværsforeldre. Svarprosenten varierte også med hensyn til utdanningsnivå, kjønn, alder og enkelte andre kjennemerker. Etter en del testing valgte man å lage en frafallsvekt som korrigerer for ulike grupper av foreldre (omsorgs- og samværsforeldre), og for grupper med ulikt utdanningsnivå. Skjevhetene med hensyn til kjønn ble langt på vei rettet opp ved at det ble vektet for foreldretype. På grunnlag av utvalgs- og frafallsvektene ble det konstruert to personvekter og en parvekt.

I analysene i denne rapporten benyttes parvekten. Antall observasjoner i tabellene rapporteres ut fra det uvektende materialet.

2.3. Innhold i undersøkelsen

Spørreskjemaet ble designet ut fra målsettingen om at det skal danne grunnlag for å evaluere de nye reglene for beregning av barnebidrag som ble innført høsten 2003. Ettersom man ønsket å identifisere endringer i forhold til situasjonen før reformen, inneholdt *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004* stort sett de samme spørsmålne som den tilsvarende undersøkelsen to år tidligere. Enkelte endringer ble imidlertid foretatt. Disse omtales nærmere i avsnitt 2.4. Formålet med undersøkelsene var altså ikke å gi en generell beskrivelse av levekår og livssituasjon blant foreldre som lever atskilt, men å få kunnskap om forhold som kunne tenkes å bli påvirket av de nye bidragsreglene. Dette gjelder i første rekke kontakt mellom foreldre og barn som ikke bor sammen, barnebidraget og foreldrenes økonomiske situasjon generelt.

Mer konkret dekket spørreskjemaet følgende områder:

- Foreldrenes samlivsstatus ved brudd og deres samlivsstatus nå.
- Fordeling av foreldreansvaret.
- Fordeling av den daglige omsorgen.

- Avtaler om samværsordning.
- Mengden kontakt mellom samværsforeldre og barn.
- Vurdering av hvordan samværsordningen fungerer.
- Hvorvidt forholdet mellom foreldrene er konfliktfylt.
- Reiseavstand mellom foreldrene.
- Barnas reisemåte ved besøk, fordeling av reiseutgifter.
- Tilsynsordninger for barn og fordeling av utgifter til barnetilsyn.
- Størrelsen på barnebidraget og foreldrenes vurdering av dette.
- Foreldrenes yrkesaktivitet, ev. annen hovedsakelig virksomhet.
- Nåværende husholdning (størrelse og sammensetning).
- Boligstørrelse.

I tillegg ble opplysninger om utdanningsnivå, innvandringsbakgrunn, antall bidragsrelasjoner og deltakernes og andre husholdningsmedlemmers inntekter koblet til datamaterialet fra Statistisk sentralbyrås registre. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen er nærmere omtalt i Skaare og Fodnesbergene (2005).

2.4. Forskjeller i forhold til 2002-undersøkelsen

Selv om det ble lagt stor vekt på at resultatene fra 2004-undersøkelsen skulle kunne sammenlignes med den tilsvarende undersøkelsen fra to år tidligere, ble det gjort enkelte endringer i opplegget. Enkelte spørsmål fra 2002-undersøkelsen ble utelatt i 2004, og noen få spørsmål ble endret eller lagt til. Slike forskjeller mellom undersøkelsene må vi ta hensyn til når resultatene skal sammenlignes. Her peker vi på noen forskjeller som har betydning for temaet i foreliggende rapport. Forskjeller mellom undersøkelsene diskuteres nærmere i Kitterød (2005) og Lyngstad (2008).

Forskjellene er dels en konsekvens av at man valgte å benytte telefonintervju i 2004, mens datainnsamlingen i 2002 i hovedsak foregikk postalt, og dels av at man i 2004 valgte å endre litt på noen spørsmål som ikke fungerte tilfredsstillende i den første undersøkelsen. Videre droppet man i 2004 noen spørsmål som ble sett som mindre relevante, mens enkelte nye spørsmål ble føyd til.

Yngste barn vs flere barn

I *Undersøkelsen om Samvær og bidrag 2002* kartla man samværsforeldres ansvar og omsorg for inntil tre barn i den aktuelle bidragsrelasjonen. Dette viste seg å gi et ganske komplisert skjema og kan nok ha bidratt til det forholdsvis høye frafallet på enkelte spørsmål i 2002. I 2004 valgte man å spørre om fordelingen av ansvar og omsorg kun for ett barn, nemlig det yngste. Dette gav et kortere og mer oversiktlig intervju/skjema.

Mer konkret angivelse av referansemåned for samvær

I 2002 spurte man om samværsforeldres kontakt med barna i løpet av de siste 30 dagene. For foreldre som bevarte skjemaet tidlig i innsamlingsperioden, gjaldt dette for oktober måned. For dem som besvarte skjemaet under oppfølgingsrunden i desember, falt siste 30 dager hovedsakelig i november. De som ble intervjuet i begynnelsen av 2003 ble eksplisitt bedt om å svare for november slik at det ikke skulle bli for langt tilbake i tid å huske. I 2004-undersøkelsen valgte man å spørre om samvær i oktober måned, i stedet for de siste 30 dager. Dermed sikret man at alle svarte for samme periode.

Ulike metoder for å registrere nåværende husholdningsmedlemmer

Opplysningene om deltakernes nåværende husholdningsmedlemmer er dels hentet fra intervju/spørreskjema, og dels fra register. Både i 2002 og 2004 ble opplysninger om nåværende husholdning innhentet ved en grundig kartlegging av alle husholdningsmedlemmer gjennom en såkalt "husholdningsboks" i spørreskjemaet. I 2002 ble man i tillegg spurt direkte om man hadde ny ektefelle eller samboer og andre barn eller stebarn. Ettersom data i hovedsak ble samlet inn via en post-enquete, var opplysningene i "husholdningsboksen" i en del tilfelle mangelfullt utfyllt.

I 2002 innhentet man som nevnt, opplysninger om samvær med inntil tre av barna i bidragsrelasjonen, mens man i 2004 innhentet opplysninger om samvær kun med det yngste barnet i den aktuelle relasjonen. Disse opplysningene kunne man benytte til å supplere eller korrigere andre husholdningsopplysninger. Begge årene ble opplysningene fra spørreskjema/intervju supplert og kontrollert ved hjelp av opplysninger fra register. På grunn av endringer i datainnsamlingsmetoden har det imidlertid ikke vært mulig å beregne antall medlemmer i foreldrenes nåværende husholdning nøyaktig på samme måte i de to undersøkelsene. Man stilte flere tilleggs spørsmål til husholdningsboksen i 2002 enn i 2004. I 2004 satset man enda sterkere enn i 2002 på å få opplysninger fra register om sammensetningen av den nåværende husholdningen. For enkelte deltakere har vi imidlertid litt mangelfull informasjon på dette området, og manglene har litt ulik karakter for de to årene.

Inntektsopplysninger

Opplysninger om foreldrenes individuelle inntekt og husholdningsinntekt ble koblet til fra Inntektsstatistikken for personer og familier. Denne inneholder alle registrerte inntekter, både slike som beskattes og slike som ikke beskattes, men som utbetales eller registreres av det offentlige. Skattbare inntekter er for eksempel yrkesinntekt, kapitalinntekter og pensjoner. Inntekter som ikke beskattes er for eksempel barnetrygd, kontantstøtte og sosialhjelp.

I analysene i denne rapporten benytter vi både omsorgs- og samværsforeldrenes *individuelle inntekter* og deres *husholdsinntekter*. Når vi analyserer foreldrenes individuelle inntekter, har vi til rådighet fullstendige inntektsopplysninger, i den forstand at vi har opplysninger om alle registrerte inntekter for alle foreldrene, også betalt og mottatt barnebidrag. I de analysene hvor vi bygger på opplysninger om husholdets inntekt, har vi også fullstendige opplysninger om de aller fleste, men i enkelte tilfelle har vi mangelfulle opplysninger. Følsomhetsanalyser av 2002-materialet viste imidlertid at mangelfulle opplysninger om husholdsinntekt bare unntaksvis påvirker resultatene (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005:20). De inntektsbegrepene og indikatorene for økonomisk velferd som benyttes i analysene i denne rapporten, beskrives i kapittel 3.

Betalt og mottatt barnebidrag er en viktig inntektskomponent for de fleste foreldre som ikke lever sammen. Mens man i 2002 fikk registrert betalt og mottatt barnebidrag for alle foreldre via selvangivelsen, hadde man i 2004 bare registeropplysninger i de tilfellene hvor trygdeetaten (nå NAV Trygd) fungerte som bidragsfogd og/eller betalingsentral (se nedenfor). Dette gjaldt på det tidspunktet for anslagsvis 60-65 prosent av alle foreldre som ikke bodde sammen (Lyngstad og Nymoen 2007). For de foreldrene hvor vi ikke har registeropplysninger om betalt og mottatt barnebidrag i 2004, har vi benyttet opplysninger fra spørreskjema (mer om dette nedenfor).

Intervju spørsmål om barnebidragets størrelse

Opplysninger om mottatt og betalt bidrag ble innhentet både gjennom spørreskjema og fra register. Samværsforeldrene ble spurt om de *betalte* underholdsbidrag for barnet eller barna (barnebidrag), mens omsorgsforeldrene ble spurt om de *mottok* underholdsbidrag.

Spørsmålene på samværsforeldrenes skjema om man betalte bidrag og hvor mye man betalte, ble noe endret fra 2002 til 2004. I 2002 ble man først spurt: "Betaler du underholdsbidrag for barnet/barna til den andre forelderen?", og litt senere: "Hvor mye betaler du i bidrag for barnet/barna pr. måned?". Den fulle spørsmålssekvensen er gjengitt i Lyngstad og Nymoen (2007), vedlegg C, hele spørreskjemaet i Sætre (2004). I 2004 var dette forandret til: "Betaler du underholdsbidrag for barnet/barna?", og noe senere: "Hvor mye betaler du i bidrag for barnet/barna i måneden?". Denne endringen betyr neppe stort for resultatet. Noen av dem som betalte bidraget via trygdekontoret, kan kanskje ha svart "nei" på det første spørsmålet i 2002, men "ja" på det første spørsmålet i 2004. Men det skal godt gjøres at man ikke oppfatter bidrag betalt via trygdekontoret som bidrag betalt (indirekte) "til den andre forelderen".

Endringene i skjemaet for bidragsmottakere kan ha hatt større konsekvenser for resultatet. Der ble man i 2002 spurt: ”Betaler den andre forelder deg underholdsbidrag for barnet/barna?” og ”Hvor mye betaler den andre forelder i bidrag for barnet/barna pr. måned?”. De tilsvarende spørsmålene i 2004 var: ”Mottar du underholdsbidrag for barnet/barna?” og ”Hvor mye mottar du i bidrag for barnet/ barna i måneden?”. I de tilfellene hvor den bidragspliktige ikke betaler på grunn av dårlig betalingsevne, og bidragsmottakeren derfor mottar minstebidrag (bidragsforskott) fra trygdekontoret, ville bidragsmottakerne trolig vite hvor bidraget kommer fra og svare ”nei” på det første spørsmålet i 2002, men ”ja” på det første spørsmålet i 2004.

De to undersøkelsene er dermed neppe helt sammenlignbare på dette punktet. Grunnen til endringen i spørsmålet var nettopp at man i 2004 ønsket å vite hvor mye bidragsmottakeren mottar i bidrag, uansett hvem som er kilden, den bidragspliktige eller trygdekontoret.

Men det er også andre ting som kan påvirke sammenlignbarheten mellom opplysningene om bidragets størrelse i 2002 og 2004. I 2002 var betalt bidrag, som tidligere nevnt, fradragsberettiget på den bidragspliktiges hånd og skattepliktig på bidragsmottakers hånd. I 2004 var både fradragsretten og skatteplikten falt bort. For opplysningene om bidragets størrelse i 2004 skaper dette ingen problemer, men for opplysningene fra 2002 vet vi ikke sikkert om respondentene har tenkt på brutto eller netto barnebidrag når de har svart. For de bidragspliktige dreide det seg mest sannsynlig om brutto bidrag. Dersom de for eksempel betalte bidraget via trygdekontoret, ville bruttobeløpet fremkomme som et månedlig trekk på lønns slippen. Det er derfor rimelig å anta at de oppga dette bruttobeløpet når de ble spurt hvor mye de betalte i bidrag i måneden.

For bidragsmottakerne stiller saken seg annerledes. De som fikk bidraget utbetalt fra trygdekontoret, ville, dersom de ellers hadde så høy inntekt at de betalte skatt av bidraget, motta et månedlig nettobeløp, der skattetrekket ville ha kommet til syne på slippen fra trygdekontoret sammen med brutto barnebidrag. En del ville da kanskje trekke fra skatten og oppgi nettobeløpet når de ble spurt om hvor mye bidrag de mottok i måneden.

Samtidig med endringene i reglene for beregning av barnebidrag og i skattereglene, ble også reglene for avkorting av bidraget mot overgangsstonaden endret. Før reformen fikk bidragsmottakere med overgangsstonad bare beholde 30 prosent av mottatt barnebidrag ut over minstebidraget (bidragsforskottet). De resterende 70 prosent tok trygdekontoret.² Etter reformen falt denne regelen bort. Blant de knapt 20 prosent av bidragsmottakerne som var i denne situasjonen i 2002³, kan en del ha oppgitt det avkortede barnebidraget når de ble spurt om hvor mye de mottok i barnebidrag per måned, mens andre kan ha oppgitt det uavkortede beløpet.

Bidragsopplysninger fra skattelikningen i 2002 og fra Rikstrygdeverket i 2004

Som tidligere nevnt, gav betalt barnebidrag fradrag i skattbar inntekt i 2002, mens mottatt barnebidrag ble beskattet. Opplysninger om betalt og mottatt barnebidrag ble derfor, sammen med andre inntektsopplysninger, innrapportert til likningskontoret i forbindelse med selvangivelsen. Disse opplysningene er så overført fra skattedirektoratets datafiler til Statistisk sentralbyrå og inngår i inntektsstatistikken for personer og familier.⁴

² Folketrygdloven, paragraf 15-10.

³ 19 prosent av alle bidragsberettigede mødre, 4 prosent av alle bidragsberettigede fedre (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005: 29).

⁴ Opplysningene i dette registeret er imidlertid ikke detaljerte nok for vårt formål. Opplysningene om betalt og mottatt bidrag er slått sammen med andre inntektsarter. Det er ikke mulig å skille mottatt bidrag fra føderåd o.l. Videre er betalt bidrag slått sammen med premie til pensjonsordning i arbeidsforhold. Det var derfor nødvendig å gå til kilden for opplysningene om betalt og mottatt bidrag i inntektsstatistikken, det vil si til Selvangivelsesstatistikk 2002. I dette registeret er det mer presise opplysninger om betalt og mottatt bidrag. Dersom barnet, som det betales bidrag for, har fylt 13 år og har egen arbeidsinntekt, skal barnet levere egen selvangivelse. Da blir ikke bare arbeidsinntekten, men også bidraget, inntektsført på barnet, og ikke på omsorgsforelder. I slike tilfelle har vi hentet opplysningene om mottatt bidrag fra inntektsstatistikken, selv om det ligger en liten feilkilde her (se foran). Bidrag som registreres mottatt på barnet, telles ikke med i omsorgsforelderens individuelle inntekt. Derimot telles det med i husholdningsinntekten. For en nærmere redegjørelse om registeropplysningene om betalt og mottatt bidrag i 2002, se Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005): vedlegg B1.

For å få fradrag for betalt barnebidrag måtte den bidragspliktige oppgi (og dokumentere) betalt beløp og mottakers navn og adresse på selvangivelsen. Bidragsmottakeren hadde ikke det samme insitamentet til å oppgi mottatt bidrag, men gjennom den bidragspliktiges opplysninger ville likningsmyndighetene kunne spore opp dem som mottok bidrag og skattlegge beløpet. Når bidraget ble betalt via eller av trygdekontoret, sendte trygdekontoret melding til likningskontoret om mottatt bidrag.

Mens spørsmålene i spørreskjemaet refererer til det månedlige løpende barnebidraget, omfatter opplysningene fra skattelikningen alt betalt og mottatt barnebidrag i løpet av kalenderåret, og de omfatter bare bidrag som faktisk er betalt og mottatt. Dette samsvarer ikke alltid med det som skulle ha vært betalt og mottatt. Det kan ta noe tid før bidragets størrelse er endelig fastsatt, enten partene velger å gjøre dette med eller uten trygdekontorets medvirkning. I løpet av denne tiden opparbeides det bidragsrestanser eller bidragsgjeld på bidragspliktiges hånd, og disse må siden betales ned. I slike tilfeller vil den bidragsberettigede motta bidragsforskudd (minstebidrag) fra trygdekontoret. Dersom bidraget, når det endelig fastsettes, blir høyere enn minstebidraget, vil vedkommende ha et tilgodehavende som kommer til utbetaling når den bidragspliktige betaler ned på sin bidragsgjeld.

Som en konsekvens av slike forsinkede inn- og utbetalinger og det forhold at bidragsperioden ofte påbegynnes og avsluttes midt i kalenderåret, vil det være en del tilfeller hvor årlig betalt og mottatt barnebidrag i 2002 (opplysningene fra skattemyndighetene) ikke stemmer overens med løpende månedlig bidrag høsten 2002 (opplysninger fra spørreskjema). Derfor kan man ikke alltid regne med at årlig betalt bidrag er lik tolv ganger løpende månedlig bidrag.

Til dette kommer at den bidragspliktige kan pålegges å betale særtilskudd ut over det løpende månedlige bidraget.⁵ Slike særtilskudd kan bidragsmottakeren få når det påløper store og/eller uventede utgifter som for eksempel utgifter til barnets konfirmasjon eller tannbehandling. Dette gjelder trolig få,⁶ men for dem det gjelder, kan det ha store konsekvenser. Langt flere, trolig de fleste, berøres av den årlige prisjusteringen av barnebidraget. Dette skjer vanligvis på forsommeren samtidig med den årlige justeringen av bidragsforskottet (minstebidraget). Eventuelle tilleggsbidrag og den årlige prisjusteringen bidrar også til at årlig betalt eller mottatt barnebidrag ikke nødvendigvis er lik tolv ganger det månedlige løpende bidraget per en bestemt måned.

Opplysningene om betalt og mottatt barnebidrag i inntektsstatistikken for personer og familier i 2004 ble innhentet fra Rikstrygdeverkets utbetalingsregister (TOR9-registeret) og er for så vidt sammenlignbare med de opplysningene man tidligere fikk fra skattelikningen. Opplysningene fra Rikstrygdeverkets register omfatter likevel ikke alle bidragspliktige og bidragsmottakere, bare de tilfellene hvor bidraget betales via trygdeetaten, det vil si for 80-85 prosent i 2002 og 60-65 prosent i 2004. Tallene er usikre, men det ser ut til at stadig flere foreldre ordner bidragsforholdet privat.

I følge Barne- og likestillingsdepartementet (2006) er det grunn til å tro at det er de mest ressurssterke foreldrene som ordner seg privat. Etter hvert som andelen som ordner seg privat øker, vil den gruppen som får sitt bidrag formidlet via trygdeetaten (nå NAV Trygd), bli stadig mindre representativ for alle bidragspliktige og alle bidragsberettigede. Dette gjør sammenlikning av Rikstrygdeverkets data fra ett år til et annet, for eksempel fra 2002 til 2004, problematisk.

⁵ Barneloven §52 (nå §67), andre ledd.

⁶ I 1997 ble det ifølge Rikstrygdeverket fattet vedtak om at særtilskudd skulle ytes i ca. 1 600 av de sakene som gikk via trygdeetaten (Barne- og familiedepartementet 2001: 73).

I analysene i denne rapporten legges de registerbaserte opplysningene om betalt og mottatt barnebidrag til grunn for de intervjupersonene der slike opplysninger finnes. For 2002 er dette altså opplysninger fra skattelikningen, og fra 2004 er det opplysninger fra NAV. For de 35-40 prosent som vi ikke har slike registeropplysninger for i 2004, benyttes opplysningene fra spørreundersøkelsen.

3. Mål for inntekt og økonomisk velferd

3.1. Ulike mål for økonomisk velferd og kontroll over egen økonomi

I beskrivelsen av den økonomiske velferden blant par av samværs- og omsorgsforeldre benytter vi flere indikatorer som legger vekt på ulike aspekter ved den økonomiske situasjonen. Dette er i hovedsak de samme målene som ble benyttet i den første rapporten om foreldreøkonomi etter brudd (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005), og som også benyttes i en ny rapport der samværs- og omsorgsforeldres økonomiske situasjon etter bidragsreformen analyseres på gruppenivå (Lyngstad 2008). Følgende indikatorer benyttes:

1. *Inntekt etter skatt.* Denne indikatoren kartlegger den enkeltes inntekt, uavhengig av utgifter forbundet med forsørgelse og andre forhold, og kan sies å vise hvor store økonomiske ressurser hver enkelt samværs- og omsorgsforelder har direkte kontroll over. Betalt bidrag er trukket fra bidragsbataleres inntekt, og mottatt bidrag er lagt til bidragsmottakers inntekt. Variabelen beskrives nærmere i avsnitt 3.2, og fordelingen blant par av foreldre diskuteres i kapittel 5.
2. *Barnejustert inntekt.* Dette er inntekt etter skatt, korrigert for de direkte utgiftene hver av foreldrene antas å ha for felles barn. Siden betalt bidrag allerede er trukket fra inntekt etter skatt (pkt. 1), vil samværsforeldrenes utgifter her i stor grad være utgifter knyttet til samvær med barna. Dette samværet kan gi besparelser for omsorgsforeldrene som ellers i stor grad har den daglige omsorgen for barna og utgiftene som følger med dette (se avsnitt 3.3 flg. for nærmere redegjørelse). Med denne indikatoren ønsker vi å måle hvilket velferdsnivå hver enkelt samværsforelders og omsorgsforelders inntekt gir grunnlag for når vi tar hensyn til at de har ulik grad av forpliktelse og ulike direkte utgifter til felles barn. Fordelingen blant par av foreldre diskuteres nærmere i kapittel 6.
3. *Ekvivalentinntekt.* Dette er husholdningsinntekt etter skatt, men korrigert for de direkte utgiftene hver av foreldrene antas å ha for felles barn (jf. pkt. 2), samt for husholdningens størrelse og sammensetning. Inntektene til alle personer i nåværende husholdning summeres og divideres med en faktor, en forbruksvekt, som avhenger av husholdningens størrelse og sammensetning (se avsnitt 3.3). Deretter korrigerer vi for utgifter eller besparelser som følge av samværsforelderens samvær med sine barn (se pkt. 2 ovenfor). Med denne indikatoren ønsker vi å måle den enkeltes samlede økonomiske velferd når man tar hensyn, ikke bare til forpliktelser overfor egne barn i den brutte foreldrerelasjonen, men også til eventuelle andre omsorgs- og forsørgelsesforpliktelser og andre husholdningsmedlemmers inntekter. Fordelingen blant par av foreldre diskuteres nærmere i kapittel 7.

De tre indikatorene gir til sammen et godt bilde av samværs- og omsorgsforeldrenes økonomiske situasjon. Indikator 3, *ekvivalentinntekt*, er, etter vårt syn, den indikatoren som gir det beste bildet av hver forelders økonomiske velferdsnivå. Ved å sammenlikne fordelingen etter denne velferdsindikatoren med fordelingen etter indikator 2, *barnejustert inntekt*, vil vi kunne få et bilde av i hvilken grad nåværende husholdningssituasjon påvirker fordelingen av økonomisk velferd blant par av foreldre. Ved å sammenlikne fordelingen av *barnejustert inntekt* med fordelingen etter indikator 1, *inntekt etter skatt*, får vi et bilde av hvordan omsorg for og utgifter til felles barn påvirker fordelingen av inntekt og økonomisk velferd mellom partene i den brutte foreldrerelasjonen.

4. *Husholdningsinntekt etter skatt.* I noen av de multivariate analysene i kapittel 10 benytter vi husholdningsinntekt etter skatt uten å justere for husholdningens størrelse og sammensetning, og heller ikke for mengden samvær mellom samværsforelder og barnet. Slike forhold inngår derimot som uavhengige variabler i analysene.

Vi benytter også to indikatorer for å vise hvem som i en eller annen forstand har så dårlig økonomisk velferd at de er, eller ligger nær opp til å være, 'fattige'. Disse indikatorene er nærmere beskrevet i avsnitt 3.7, og fordelingen blant par av foreldre diskuteres i kapittel 8.

5. *Bor i lavinntekts-husholdning.* Dette innebærer at man bor i en husholdning med ekvivalentinntekt under lavinntektsgrensen for alle personer. Lavinntektsgrensen er her satt til halvparten av median ekvivalentinntekt.

6. *Mottar sosialhjelp.* Dette er personer som har mottatt sosialhjelp i løpet av det aktuelle året.

Sammenligningen mellom inntektene i 2002 og 2004 vanskeliggjøres ved at registreringen av husholdningens størrelse og sammensetting ikke skjedde på nøyaktig samme måte i de to undersøkelsene (se kap. 2). Dette får konsekvenser ekvivalentinntekten og dermed også for hvem som bor i en lavinntekts-husholdning (se nedenfor), men ikke for individinntektene eller for andelen med sosialhjelp.

3.2. Inntektsbegrep

Inntektsopplysninger som benyttes i rapporten er hentet fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for personer og familier (IPF). Denne er konstruert ved å kople sammen en rekke registre som inneholder inntektsdata og andre kjennemerker. Opplysningene om betalt og mottatt bidrag er i IPF 2002 slått sammen med andre inntektskomponenter. Vi har derfor innhentet mer presise opplysninger om bidrag for 2002 fra selvangivelsesstatistikken (SA) (se note 4, avsnitt 2.4). I 2004 hadde IPF bare opplysninger om betalt og mottatt barnebidrag i de tilfellene hvor trygde-etaten (nå NAV Trygd) fungerte som bidragsfogd og/eller betalingsentral (se nedenfor). Disse utgjorde på det tidspunktet anslagsvis 60-65 prosent av alle foreldre som ikke bodde sammen (Lyngstad og Nymoene 2007). For de foreldrene hvor vi ikke har registeropplysninger om betalt og mottatt barnebidrag i 2004, har vi benyttet opplysninger fra spørreskjema (se avsnitt 2.4) om månedlig bidrag høsten samme året. Dette ble så multiplisert med tolv og prisjustert med samme presentsats som minstebidraget ble justert med samme år.

Inntektsbegrepet som er benyttet som et mål på den enkeltes økonomiske ressurser, er *inntekt etter skatt*. Dette omfatter summen av all lønnsinntekt og netto næringsinntekt, kapitalinntekter (det vil si renteinntekter og avkastning av ulike verdipapir) pluss diverse overføringer (for eksempel overgangsstonad, arbeidsledighetstrygd, barnetrygd, kontantstøtte, mottatt barnebidrag og sosialhjelp). Til fratrukk kommer utliknet skatt og negative overføringer (det vil si pensjonspremie i arbeidsforhold og betalt barnebidrag). For en detaljert gjennomgang av alle inntektskomponenter som inngår i inntektsbegrepet, viser vi til NOS Inntektsstatistikk for personer og familier 1999-2000 (Statistisk sentralbyrå, 2003).⁷

Det er bare de *registrerte* inntektene som inngår i inntektsbegrepet. Inntekter som unndras beskatning vil for eksempel ikke være med. Et spørsmål som kan diskuteres, er om en i inntektsbegrepet burde ta hensyn til eventuelle renteutgifter som husholdningene har, slik det for eksempel gjøres i Nasjonalregnskapet (se for eksempel Epland og Frøiland 2002). I det inntektsbegrepet som benyttes her, er det ikke gjort fratrukk for betalte renter. I inntektsstatistikken finnes det fullstendige opplysninger om husholdningenes renteutgifter, men ettersom statistikken ikke inneholder gode nok opplysninger om den økonomiske fordelingen av å bo i egen bolig, er det ikke mulig å beregne en realistisk boliginntekt. Denne mangelen på symmetri mellom

⁷ Selv om begrepet *inntekt etter skatt* omfatter de fleste kontante inntekter som personene og husholdningene mottar, vil det også være andre faktorer som har betydning for den økonomiske velferden til samværsforeldrene, omsorgsforeldrene og barna deres, og som ikke blir omfattet av dette inntektsbegrepet. Dette gjelder for eksempel verdien av alle offentlige tjenester som husholdninger med barn mottar (for eksempel gratis lege, tannlege og helsetjeneste for barn, offentlig støtte til barnehager, skolefritidsordning mm.). Det er blitt vist at den økonomiske verdien av slike tjenester er betydelig for norske barnefamilier (NOU 1996:13). Også uformelle overføringer av ulike slag og ubetalte omsorgstjenester fra slektninger, naboer og venner vil påvirke foreldres og barns velferd.

inntekts- og utgiftssiden gjør at vi verken tar med inntekt av egen bolig i inntektsbegrepet, eller trekker fra renteutgifter.

Den tilnærmingen vi har valgt, vil være riktig for alle de husholdningene som fullfinansierer boligen ved å ta opp lån. Men for husholdninger med helt eller delvis nedbetalte boliger vil begrepet inntekt etter skatt i noen grad *undervurdere* den økonomiske velferden. Dette gjelder for eksempel for barnefamilier som har lagt etableringsfasen et stykke bak seg.

Andre grupper som inntektsstatistikken ofte ikke viser det reelle økonomiske velferdsnivået for, er studenter og selvstendig næringsdrivende. For studentenes vedkommende skyldes dette at utbetalt studielån ikke betraktes som inntekt. For de næringsdrivendes vedkommende har det sammenheng med problemet med å skille mellom ulike typer renteutgifter, og med at næringsdrivende i større grad enn andre skattytere har muligheter for å redusere størrelsen på den skattbare inntekten uten at dette nødvendigvis medfører en lavere levestandard (Lyngstad og Epland 2003).

Tabell 3.1. gir et forenklet inntektsregnskap for de ulike foreldregruppene inntekt etter skatt ifølge inntektsstatistikken.⁸ Vi skiller mellom samværsfedre, omsorgsmødre, samværsfedre og omsorgsfedre og viser tall for årene 2004 og 2002. Tallene gjelder for samtlige foreldre i de to undersøkelsene, også dem der bare én av partene deltok. Til tross for at samværsfedre i gjennomsnitt har betydelig høyere yrkesinntekt enn omsorgsmødre, er det beskjedne forskjeller i inntekt etter skatt mellom de to gruppene. Samværsfedrene hadde i 2004 i gjennomsnitt en yrkesinntekt på 336 000 kroner og en kapitalinntekt på 46 600 kroner. Omsorgsmødrenes yrkesinntekt var på 193 800 kroner, og deres kapitalinntekt var på 5 500 kroner. Når mødrene likevel bare har vel 20 000 kroner lavere inntekt etter skatt enn fedrene (257 100 mot 279 900 kroner), skyldes dette at omsorgsmødrene mottar mer i overføringer enn samværsfedrene, at de betaler mindre skatt og at fedrene betaler underholdsbidrag for barna (25 000 kroner). Det bidraget mødrene mottar (24 700 kroner), regnes som overføring og er inkludert under summen for overføringer. Bidrag som inntektsføres på barnet, inngår ikke i omsorgsforelderens individuelle inntekt.

Omsorgsfedrene har i gjennomsnitt omtrent like høy yrkesinntekt som samværsfedrene. De hadde i 2004 en gjennomsnittlig yrkesinntekt på 354 400 kroner og en kapitalinntekt på 36 500 kroner. Samværsmødrene tjener langt dårligere enn samværsfedrene, men har høyere yrkesinntekt enn de mødrene som har barna boende hos seg, 238 100 mot 193 800 kroner. Ingen av de to mødregruppene mottar nevneverdig med kapitalinntekt. Både omsorgsfedre og samværsfedre mottar mindre i overføringer enn omsorgsmødrene (108 000 kroner), men mer enn samværsfedrene (35 200 kroner), i gjennomsnitt henholdsvis 56 700 kroner og 69 100 kroner. Omsorgsfedrene har klart høyest inntekt etter skatt (335 800 kroner), mens samværsmødrene har lavest inntekt etter skatt (238 700 kroner).

Tabell 3.1 gir også mulighet for å studere endringer i de fire foreldregruppene inntekter fra 2002 til 2004. Vi ser at mens de to fedregruppene i gjennomsnitt hadde ca. 50 000 kroner høyere inntekt etter skatt i 2004 enn i 2002, økte gjennomsnittet for de to mødregruppene bare med ca. 15 000 kroner. Grunnen til dette er dels at de to fedregruppene hadde en sterkere vekst i yrkesinntekt enn de to mødregruppene, og dels at de hadde sterkt økte kapitalinntekter i perioden, noe som ikke var tilfellet for de to mødregruppene. Veksten i overføringene for mødregruppene, og i skatten for fedregruppene, oppveide ikke fedrenes sterke økning i yrkes- og kapitalinntekt.

⁸ Tabellen er hentet fra Lyngstad (2008). Et mer detaljert inntektsregnskap vises i kap. 4 i Lyngstad (2008).

Tabell 3.1. Forenklet inntektsregnskap for samværsfedre og omsorgsmødre, samværs mødre og omsorgsfedre. 2002 og 2004. Gjennomsnitt i kroner

	Samværsfedre		Omsorgsmødre		Samværs mødre		Omsorgsfedre	
	2002	2004	2002	2004	2002	2004	2002	2004
Yrkesinntekt	309 300	336 000	186 900	193 800	226 400	238 100	316 700	354 400
+ Kapitalinntekt	6 600	46 600	3 700	5 500	7 900	2 400	10 500	36 500
+ Mottatt barnebidrag ¹	800	300	25 400	24 700	5 400	4 800	9 300	6 600
+ Andre overføringer	31 000	34 900	76 600	83 200	52 200	64 300	50 600	50 100
= Samlet inntekt	347 700	417 800	292 600	307 200	291 900	309 600	387 100	447 600
- Betalt barnebidrag ¹	30 300	25 000	600	300	7 600	4 300	5 700	5 300
- Skatt ²	86 800	112 900	49 900	49 800	60 400	66 600	95 000	106 500
= Inntekt etter skatt	230 600	279 900	242 100	257 100	223 900	238 700	286 400	335 800
Antall (N)	941	1 110	1 121	1 237	105	154	139	174

¹ I 2002 var betalt mottatt bidrag skattepliktig og betalt bidrag fradragsberettiget, mens bidraget i 2004 verken var skattepliktig eller fradragsberettiget. Beløpet for 2002 gjelder barnebidrag før skatt og er dermed ikke helt sammenlignbart med beløpet i 2004.

² Inklusive andre negative overføringer enn betalt barnebidrag.

Kilde: Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004, Statistisk sentralbyrå

Kapitalinntektene er ekstremt skjevfordelte. Det er bare et lite mindretall som har opplevd sterk vekst i dem. I tillegg er aksjeutbyttet, som er en viktig del av kapitalinntektene, svært følsomt for endringer i skattereglene. Fra 2000 til 2005 økte kapitalinntektene som andel av samlet inntekt fra 9 til 13 prosent for hele befolkningen, men fra 27 til 41 prosent for den tidelen av befolkningen som hadde høyest husholdningsinntekt etter skatt. På grunn av varslede endringer i utbyttebeskatningen ble det tatt ut svært høye utbytter i 2003, 2004 og 2005. De nye skattereglene for innteksåret 2006 gjorde det mindre gunstig å ta ut utbytte, med den følge at utbytterne ble kraftig redusert. For den tidelen av befolkningen som hadde høyest husholdningsinntekt etter skatt, falt den andelen som kapitalinntektene utgjør av samlet inntekt fra over 40 prosent i 2005 til bare 15 prosent i 2006 (Statistisk sentralbyrå 2008, jf. Statistisk sentralbyrå 2005).

Det er viktig å ha disse forholdene i mente når vi senere i rapporten viser inntektsfordelingene for par av foreldre og ser på endringer fra 2002 til 2004.

3.3. Ekvivalensskalaer og ekvivalentinntekt

Tabell 3.1 viser altså at samværsfedrene hadde noe høyere gjennomsnittlig inntekt etter skatt enn omsorgsmødrene i 2004. Denne inntektsforskjellen er imidlertid ikke et godt mål for forskjellen i økonomisk velferdsnivå mellom de to gruppene. For det første har omsorgsforeldre gjerne større utgifter i forbindelse med forsørgelsen av felles barn (vi ser her bort fra bidraget, som det allerede er tatt hensyn til gjennom beregningen av inntekt etter skatt). For det andre er det avgjørende hvordan hver av partene har innrettet seg etter bruddet med hensyn til å stifte ny familie. Noen bor alene, mens andre har skaffet seg ny partner og kanskje også flere barn.

Når vi skal sammenligne ulike gruppers økonomiske velferdsnivå, er det vanlig å summere inntektene til alle husholdningsmedlemmer og forutsette at inntekten fordeles slik at alle personene i husholdningen har samme økonomiske velferdsnivå. Men vi må også ta hensyn til at husholdningene har ulik størrelse og sammensetting. En voksen og ett barn trenger ikke like stor husholdningsinntekt som to voksne og to barn for å ha like høy økonomisk velferd. Videre må vi ta hensyn til at personer i store husholdninger har stordriftsfordeler ved at de bor sammen. To voksne trenger høyere samlet inntekt enn en enslig for å ha samme økonomiske velferdsnivå, men de trenger ikke dobbelt så høy inntekt.

For å ta hensyn til slike forhold er det vanlig å benytte såkalte ekvivalensskalaer, eller skalaer som gjør inntektene til ulike typer husholdninger mer sammenlignbare. En ekvivalensskala gir uttrykk for hvor stor inntekt en husholdning på for eksempel fire personer må ha, for å ha samme levestandard eller økonomiske velferd som en enslig person. Når en benytter slike ekvivalensskalaer, forutsetter en at all husholdningsinntekt blir likt fordelt på alle husholdningsmedlemmer. Det

er ikke sikkert at dette er en helt korrekt antakelse. Flere internasjonale studier har for eksempel vist at en stor andel enslige forsørgere mener de fikk bedre personlig økonomi etter bruddet med den tidligere partneren, på tross av at husholdningsinntektene per person ble betydelig redusert. Årsaken til dette var at man fikk bedre kontroll over husholdningsøkonomien etter bruddet (Jarvis og Jenkins 1997). I det datagrunnlaget som er benyttet her, har vi ikke opplysninger om den interne fordelingen av inntektene innen husholdningen. I stedet benytter vi inntekt etter skatt som indikator på den enkelte samværsforelders eller omsorgsforelders kontroll over egen økonomi.

Det finnes i dag en rekke ulike ekvivalensskalaer i bruk, og det er ingen enighet om hvilken som er den beste. I denne rapporten benyttes en skala der den første voksne i husholdningen får vekten 1,0, hver av de øvrige voksne vekten 0,5 og hvert barn under 18 år vekten 0,3. Denne kaller vi *EU-skalaen*.⁹ Ved bruk av denne skalaen tar en det for gitt at store husholdninger har betydelige stordriftsfordeler. Et alternativ kunne ha vært den såkalte *OECD-skalaen* fra 1982 (OECD 1982), som tilordner vekt lik 1,0 til første voksne, 0,7 til neste voksne og 0,5 til barn. Her regnes altså stordriftsfordelene som relativt små.

Tabell 3.2. Ekvivalensskalaer

	EU-skalaen	OECD-skalaen
Første voksne	1,0	1,0
Andre, tredje, ... voksne	0,5	0,7
Barn under 18 år	0,3	0,5

Vi har valgt å benytte EU-skalaen i denne rapporten for lettere å kunne sammenlikne resultatene for 2004 med de tidligere publiserte resultatene for 2002, der den samme skalaen ble brukt (se Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005).

Vanligvis benytter man ekvivalensskalaer for å justere husholdningens samlede inntekt etter husholdningens størrelse og sammensetting. Dette er også grunnlaget for vår indikator nr. 3, *ekvivalentinntekt*. Men i tillegg benytter vi de samme ekvivalensskalaene som utgangspunkt for å korrigere individuell inntekt etter skatt for de direkte utgifter hver av foreldrene antas å ha for felles barn. Både ved beregning av *ekvivalentinntekt* og *barnejustert inntekt* tar vi altså hensyn til at samværsforeldre med mye samvær med barna sine avlaster den andre forelderen for en del utgifter.

3.4. Kostnader ved barn

I de ordinære inntektsundersøkelsene for husholdninger tar man ikke hensyn til økonomiske forpliktelser overfor personer som er bosatt i andre husholdninger. Legger man EU-skalaen til grunn, vil for eksempel en enslig forsørger med to barn trenge 1,6 ($1 + 0,3 + 0,3$) ganger så høy inntekt etter skatt som en enslig for å oppnå samme økonomiske velferd for sine husholdningsmedlemmer. Dersom den enslige har en inntekt etter skatt på 100 000 kroner, må altså en omsorgsforelder med to barn ha en inntekt etter skatt på 160 000 kroner for å ha det like bra økonomisk som den enslige.

Men hva dersom den enslige er far til de to barna som bor sammen med sin mor, og barna tilbringer en del ettermiddager, helger og ferier sammen med faren? Ved å ha besøk av ungene får faren en del utgifter til barnas forsørgelse ut over barnebidraget. Til en viss grad vil samværsforelderen avlaste den andre forelderen økonomisk ved å ha mye samvær med barna. Det gjelder blant annet daglige utgifter til mat. Andre utgifter som samværsforelderen måtte pådra seg for å kunne ha barna hos seg, for eksempel utgifter til større bil og bolig, gir derimot ingen innsparing for den andre forelderen.

⁹ Den egentlige EU-skalaen forutsetter at barn under 14 år gis en vekt på 0,3 mens eldre barn gis samme vekt som voksne. I den modifiserte versjonen av EU-skalaen som nyttes i Statistisk sentralbyrå, gis alle barn under 18 år en vekt på 0,3.

I den ordinære inntektsstatistikken tar man ikke hensyn til at mange foreldre som ikke bor sammen med barna sine, avlaster den andre forelder for en del utgifter. Det målet man benytter for de enkelte husholdningsmedlemmenes økonomiske velferd, ekvivalentinntekt, altså husholdningens inntekt etter skatt per forbruksenhet, forutsetter at husholdningens samlede inntekt fordeles likt mellom alle i husholdningen og at det ikke finner sted uformelle overføringer fra en husholdning til en annen. I den registerbaserte inntektsstatistikken finnes ikke opplysninger om slike uformelle overføringer.

Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004 gir opplysninger om samværsforeldrenes samvær med egne barn. Disse opplysningene benytter vi til å anslå samværsforeldrenes kostnader og omsorgsforeldrenes besparelser i forbindelse med samværet. Dette bruker vi så til å korrigere de to inntektsmålene vi tar utgangspunkt i, ekvivalentinntekt (husholdningsinntekt) og individinntekt. Bruken av ekvivalensskalaer innebærer at barnekostnadene øker med husholdningens inntekt. Et alternativ kunne være å benytte et kronebeløp per barn. Dette kunne så variere med barnas alder, slik det gjøres i det "standardbudsjett" som er utviklet ved Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) og som ligger til grunn for de nye reglene for bidragsfastsetting fra 2003 (Barne- og familiedepartementet 1999 og 2001).

Når vi har valgt den første metoden, barnekostnader beregnet ved bruk av ekvivalensskala, er dette først og fremst for at vi skal kunne sammenligne med situasjonen før bidragsreglene ble endret, slik denne ble beskrevet i en tidligere rapport (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). Det er en viss støtte for denne beregningsmåten i litteraturen (Bratberg og Tjøtta 1999, Maccody og Mnookin 1992, del Boca og Flinn 1994).

3.5. Fordeling av utgiftene mellom foreldrene

Hvordan kan man tenke seg at utgiftene til barnas forsørgelse varierer med hvor mye tid de tilbringer hos samværs- og omsorgsforelder? Når barnet bor like mye hos hver av foreldrene, er det rimelig å anta at de to foreldrene har like store utgifter til barnets forsørgelse. Men der barnet er hos samværsforelder bare 25 eller 15 prosent av tiden, er det kanskje grunn til å tro at det er den forelder barnet bor fast hos, som trenger eget barnerom og som betaler barnehage, det meste av klær osv. Samværsforelderens utgifter vil først og fremst være mat og fritidsaktiviteter samt reiseutgifter hvis foreldrene bor langt fra hverandre. Og i den grad besøksforelder trenger større bolig og bil for å kunne ha barnet hos seg, representerer ikke dette noen innsparing for den andre forelder.

Vi har valgt å forutsette at den av foreldrene som har barnet mest hos seg, har en høyere andel av den samlede barnekostnaden enn samværets omfang skulle tilsi, men når barnet er halvparten av tiden hos hver av foreldrene, antar vi at utgiftene fordeles likt mellom dem. Dette er det samme som å forutsette at den forelder som barnet er mest hos, har en del faste utgifter som den andre forelder ikke har.

I *Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004* blir begge foreldrene spurt hvor mye tid barnet tilbringer sammen med samværsforelder. Svarene på disse spørsmålene spriker litt, selv når vi sammenlikner foreldrene til ett og samme barn. Det er en klar tendens til at samværsforeldre oppgir mer samvær mellom seg selv og barna enn opplysningene fra omsorgsforeldre gjør (Kitterød 2004a og 2004b). Når vi i denne rapporten beregner barnejustert inntekt og ekvivalentinntekt for samværsforeldre og omsorgsforeldre, legger vi den aktuelle forelderens svar til grunn uten å ta hensyn til at den andre forelder kanskje har et litt annet syn på saken.

3.6. Ekstrakostnader ved at barnet "bor" to steder

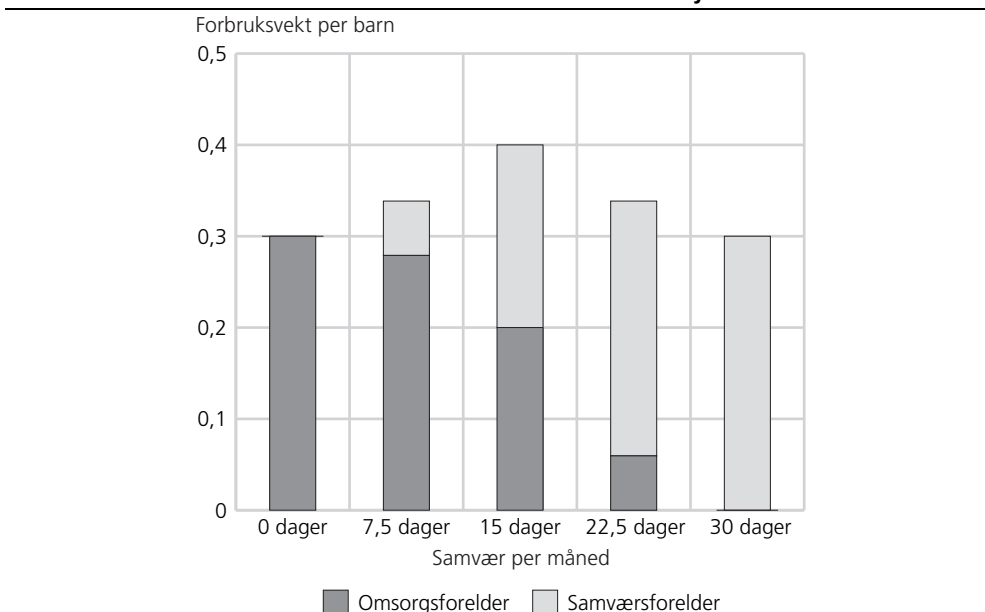
Kan vi uten videre forutsette at barn som bor sammen med bare én av foreldrene totalt sett koster foreldrene like mye som barn som bor sammen med begge foreldrene? I mange tilfeller vil det nok påløpe en del ekstrakostnader, spesielt hvis barnet bor tilnærmevis like mye hos hver av foreldrene (Henman og Michell 2001), eller hvis foreldrene bor langt fra hverandre. Lang avstand mellom foreldrene kan medføre store reiseutgifter. Når barnet tilbringer mye tid hos begge foreldre, må man ofte ha ett barnerom på hvert sted, samt dobbelt opp med en del utstyr.

Med den ekvivalensskalaen vi har valgt, (se avsnitt 4.3), har to voksne som bor sammen, forbruksvekten 1,5 ($1 + 0,5$). Dersom de skiller lag, får de hver for seg forbruksvekten 1, til sammen en forbruksvekt på 2 ($1 + 1$). Implisitt ligger altså en forutsetning om at to voksne som bor sammen trenger en noe lavere samlet inntekt ($1,5/2 = 0,75$) enn de samlet ville trenge om de bodde hver for seg. Dette representerer stordriftsfordelene ved å dele husholdning.

Tilsvarende kan det argumenteres for at et barn som bor like mye hos begge foreldrene koster foreldrene mer, samlet sett, enn det ville gjøre om foreldre og barn bodde i en og samme husholdning. Dersom vi legger til grunn samme relative "stordriftsfordel" for barn som for voksne (se ovenfor), vil "bidrags"-foreldrenes samlede kostnad ved barnet tilsvare en forbruksvekt på 0,4 ($0,3/0,75$). Det er denne kostnaden som skal fordeles mellom foreldrene alt etter hvor mye barnet bor hos hver av dem. Så lenge barnet bor omtrent like mye hos hver av foreldrene, virker dette som en rimelig forutsetning. Men det virker ikke rimelig at f.eks. en enslig forsørgers kostnad ved å ha et barn overstiger den kostnaden et ektepar eller samboerpar har ved å ha et felles barn (0,3). Og med en samlet forbruksvekt for "bidrags"-barn på 0,4 vil de få det i de tilfellene samværsforelderen ikke har barnet på besøk eller ikke har det hos seg mer enn $\frac{1}{4}$ av tiden. Vi må derfor i tillegg forutsette at den forelderen barnet bor fast hos, ikke har kostnader ved barnet som overstiger en forbruksvekt på 0,3, dvs. den forbruksvekten et barn har i den ordinære inntektsstatistikken.

Men hver av foreldrenes utgift per barn varierer også med omfanget av tiden vedkommende forelder er sammen med barnet. Figur 3.1 viser hvordan den samlede barnekostnaden og hver av foreldrenes andel av den samlede barnekostnaden varierer med samværsforelders samvær med barnet.

Figur 3.1. Samlet barnekostnad og hver av foreldrenes andel av samlet barnekostnad etter samværsforelders samvær med barnet. Kostnad uttrykt som forbruksvekt

Vi ser at når samværsforelderens har barnet halvparten av tiden (15 dager per måned), er kostnadene ved barnet likt fordelt mellom foreldrene, i den forstand at barnets forbruksvektvekt er likt fordelt, dvs. at hver av foreldrene forutsettes å ha utgifter tilsvarende en vekt på 0,2. Men dette betyr ikke at foreldrenes utgifter til barnet er de samme målt i kroner. Det vil de bare være dersom foreldrene har nøyaktig lik inntekt. Dersom den ene har høyere inntekt enn den andre, forutsetter bruk av ekvivalensskala at den som har høyest inntekt i dette tilfellet, også bruker mest penger på barnet. For en nærmere beskrivelse av de forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av barnekostnaden se Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005).

Den korrigerede ekvivalentinntekten tar ikke hensyn til alle utgifter som omsorgsforeldre avlastes for ved barnas besøk hos samværsforeldrene eller til alle utgifter som samværsforeldre pådrar seg ved disse besøkene. *For det første* kan både samværsforeldre og omsorgsforeldre inngå i mer enn én bidragsrelasjon. Vi har imidlertid kun opplysninger om samværsforelders samvær med barnet/barna i den bidragsrelasjonen som er trukket ut til undersøkelsens utvalg. Dermed har vi bare kunnet anslå kostnader og besparelser knyttet til samværet med barnet/barna i denne ene bidragsrelasjonen, ikke kostnader/besparelser knyttet til samvær med barn i eventuelle andre bidragsrelasjoner som samværs- eller omsorgsforelderens måtte inngå i.

For det andre vil nye partneres særkullsbarn i den uttrukne samværsforelderens eller omsorgsforelderens husholdning også kunne være på besøk hos sin andre forelder og dermed avlaste husholdningen for utgifter. Videre kan den nye partneren ha særkullsbarn som kommer på besøk og dermed påfører husholdningen utgifter. Heller ikke dette har vi kunnet ta hensyn til ved beregning av ekvivalentinntekt.

For det tredje har vi ikke kunnet ta hensyn til variasjonen i reiseutgifter ved barets samvær med samværsforelderens. I *Undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004* er det spurt om reisemåte, reiseavstand og utgifter i forbindelse med besøksreiser. Kvaliteten på disse opplysningene er imidlertid ikke så god at vi har funnet å kunne ta hensyn til variasjoner i reisekostnader når vi korrigerer for utgifter ved barnas besøk hos samværsforeldrene i inntektsmålene i denne rapporten.

3.7. Lavinntekt og sosialhjelp som indikatorer på 'fattigdom'

Ekvivalentinntekt justert for kostnader ved samvær med barnet er, etter vårt syn, den indikatoren som gir det beste bildet av samværsforeldres og omsorgsforeldres økonomiske velferdsnivå. Den tar både hensyn til at omsorg for og utgifter ved felles barn, inklusive utgifter og besparelser som følge av barnas besøk hos samværsforelder, påvirker fordelingen mellom partene i den brutte foreldrerelasjonen, og den tar hensyn til at nåværende husholdningssituasjon (andre omsorgsforpliktelser, andre husholdningsmedlemmers inntekter) påvirker foreldrenes økonomiske situasjon. Vi tar derfor utgangspunkt i dette inntektsbegrepet når vi konstruerer en indikator for hvem som har så lav inntekt eller så lavt økonomisk velferdsnivå at de kan regnes som 'fattige'.

Vi benytter den samme definisjonen av fattigdom eller lavinntekt som er benyttet i Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005) og Lyngstad (2008). Det beløpet som tilsvarende 50 prosent av medianinntekten er valgt som fattigdoms- eller lavinntektsgrense. Dette er en vanlig metode i internasjonale studier, for eksempel av OECD (Oxley mfl. 2000), Eurostat (1998) og analyser som benytter Luxembourg Income Study (LIS), for eksempel Atkinson, Rainwater og Smeeding (1995). For å beregne en slik relativ lavinntekts- eller fattigdomsgrense, må vi kjenne det "generelle" inntektsnivået i befolkningen. Vi har her benyttet Statistisk sentralbyrås inntekts- og formuesundersøkelser for å få opplysninger om medianinntektene (per

forbruksenhet) for alle personer i befolkningen. Når EU-skalaen legges til grunn, er medianen av ekvivalentinntekten for alle personer i landet beregnet til 219 000 kroner i 2004. En lavinntekts- eller fattigdomsgrense på 50 prosent av medianinntekten blir dermed på 109 500 kroner. Samværs- og omsorgsforeldre med ekvivalentinntekt under 109 500 kroner regnes dermed som 'inntektsfattige'.¹⁰

Ved siden av lavinntekt eller inntektsfattigdom er mottak av økonomisk sosialhjelp i en del sammenhenger nyttet som indikator på lav økonomisk velferd (se for eksempel Fløtten m.fl. 2001, Ytrehus 2004, Skevik 2004). Økonomisk sosialhjelp tildeles den enkelte etter søknad til kommunens sosialkontor og etter en behovsvurdering. Sosialhjelpen kommer inn der hvor annen privat og offentlig forsørgelse ikke strekker til. Vilkåret for å motta stønad er at andre løsninger skal være prøvd først (Birkeland og Osmunddalen 1998). Dette skulle borge for at det bare er de som har problemer med å klare seg økonomisk med sine ordinære inntekter, som mottar sosialhjelp.

Men det er ikke problemfritt å bruke mottatt sosialhjelp som indikator på lav økonomisk velferd. Vilkårene for å få sosialhjelp og selve sosialhjelpssatsene kan variere fra kommune til kommune. Endringer i regelverk og praksis kan føre til endringer i antall sosialhjelpsmottakere uten at dette skyldes endringer i omfanget av personer med lav økonomisk velferd.

Verken 'inntektsfattigdom' eller mottatt sosialhjelp er ideelle mål på lavt økonomisk velferdsnivå. De to indikatorene avgrenser heller ikke den samme gruppen av personer. Bare om lag en femtedel av personene i vårt nettoutvalg i 2004 som mottar sosialhjelp, tilhører lavinntektsgruppen, og bare om lag en tredel av dem som tilhører lavinntektsgruppen, mottar samtidig sosialhjelp. Men lagt ved siden av hverandre som to uavhengige indikatorer for det samme underliggende sosiale problemet, lav økonomisk velferd, vil de likevel kunne si noe om hvordan dette problemet fordeler seg blant par av samværs- og omsorgsforeldre.

---

¹⁰ I Statistisk sentralbyrå bruker man vanligvis betegnelsen 'lavinntektsgrense' og betegnelsen 'lavinntektsgruppe' for dem som har inntekt under 'lavinntektsgrensen' (se for eksempel Statistisk sentralbyrå 2004). Når vi her har valgt betegnelsen 'inntektsfattige' om dem som har inntekt under 'lavinntekts-' eller 'fattigdomsgrensen', er det fordi denne benyttes i de andre rapportene fra dette prosjektet. Der er det gjort for å unngå at denne gruppen forveksles med dem som befinner seg i det laveste inntektsintervallet i de tabellene som viser hele inntektsfordelingen (for eksempel tabell 5.1 i Lyngstad 2008).

4. Analysevariabler og gruppering av foreldrepar

4.1. Mål for inntektsfordeling blant par av foreldre

Analysene i denne rapporten tar altså utgangspunkt i de samme økonomiske perspektivene på økonomisk velferd som analysene på gruppenivå (Lyngstad 2008). Ettersom det her er par, og ikke individ, som er analyseenhet, benytter vi en del mål som viser grad av likhet/ulikhet i inntekt mellom partene i samme bidragsrelasjon. Dette er i hovedsak de samme målene som ble brukt i paranalysen av *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002* (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). I presentasjonen vektlegger vi imidlertid de ulike målene litt annerledes enn sist, da man la stor vekt på å vise gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene (inntekt etter skatt, barnejustert inntekt og ekvivalentinntekt). Dette målet benyttes også i foreliggende rapport, men den sterke økningen i kapitalinntekt for en liten andel av utvalget fra 2002 til 2004 (vist i kap. 3.2), innebærer at gjennomsnittbetragtninger er mindre velegnet i 2004 enn i 2002, og dermed også for å sammenligne situasjonen i 2002 og 2004.

Vi benytter følgende mål for grad av samsvar mellom partenes inntekter, og samtlige mål benyttes både for inntekt etter skatt, barnejustert inntekt og ekvivalentinntekt:

Gjennomsnittsinntekt for paret samt gjennomsnittlig differanse mellom partenes inntekter

Gjennomsnittsinntekten for paret er konstruert ved at vi først beregner gjennomsnittet for partene i hvert enkelt par og deretter gjennomsnittet av dette for samtlige par. Differansen mellom partenes inntekter er målt som omsorgsforelders inntekt minus samværsforelders inntekt. Positive tall innebærer da at omsorgsforelderens kommer bedre ut økonomisk enn samværsforelderens, mens negative tall innebærer at samværsforelderens har høyest inntekt. Ettersom gjennomsnittstall er svært følsomme for ekstremverdier, vil noen få foreldre med svært høye inntekter gi store utslag i resultatet. Som nevnt tidligere, var det en sterk økning kapitalinntektene blant samværsfedre fra 2002 til 2004. Kapitalinntektene er alltid skjevfordelte, men de var trolig ekstra skjevfordelte i 2004 (se kap. 3.2, nest siste tekstavsnitt), slik at en liten gruppe av samværsfedre hadde svært høye inntekter. Gjennomsnittstall er dermed mindre velegnet til å gi et bilde av inntektsforskjellene blant par i 2004 enn i 2002. I enkelte tabeller viser vi også medianverdien for forskjellen mellom partenes inntekter. Videre har vi laget en del tabeller der vi har holdt utenfor par hvor én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Kombinasjonen av om partene har lav, middels eller høy inntekt.

Som lav inntekt regnes inntekter under 190 000 kr, som middels inntekt regnes inntekter fra 190 000 – 239 999 kr, og som høy inntekt regnes inntekter 240 000 kr og over. Dette er de samme inntektsgrensene som ble benyttet i analysen av 2002-undersøkelsen. Vi får da følgende ni kombinasjoner for paret:

1. Begge lav inntekt
2. Omsorgsforelderens lav, samværsforelderens middels
3. Omsorgsforelderens lav, samværsforelderens høy
4. Omsorgsforelderens middels, samværsforelderens lav
5. Begge middels inntekt
6. Omsorgsforelderens middels, samværsforelderens høy
7. Omsorgsforelderens høy, samværsforelderens lav
8. Omsorgsforelderens høy, samværsforelderens middels
9. Begge høy inntekt

Andel par der partene har tilnærmet lik inntekt, og andel der en av partene har høyere inntekt enn den andre.

Med tilnærmet lik inntekt menes her at omsorgsforelderens inntekt utgjør mellom 90 og 110 prosent av samværsforelderens inntekt. Variabelen har følgende tre verdier:

1. Omsorgsforelderens har lavere inntekt enn samværsforelderens (under 90 %)
2. Omsorgsforelderens har tilnærmet samme inntekt som samværsforelderens (90-110 %)
3. Omsorgsforelderens har høyere inntekt enn samværsforelderens (over 110 %)

En mer fininndelt gruppering av det relative forholdet mellom partenes inntekter.

Variabelen har følgende sju verdier:

1. Omsorgsforelderens inntekt utgjør under halvparten av samværsforelderens inntekt.
2. Omsorgsforelderens inntekt utgjør 50-69 prosent av samværsforelderens inntekt.
3. Omsorgsforelderens inntekt utgjør 70-89 prosent av samværsforelderens inntekt.
4. Omsorgsforelderens inntekt utgjør 90-110 prosent av samværsforelderens inntekt.
5. Omsorgsforelderens inntekt utgjør 111-149 prosent av samværsforelderens inntekt.
6. Omsorgsforelderens inntekt utgjør 150-199 prosent av samværsforelderens inntekt.
7. Omsorgsforelderens inntekt utgjør minst det dobbelte av samværsforelderens inntekt.

Inndelingen er ikke helt symmetrisk i den forstand at intervallene 5 og 6 ikke innebærer at samværsforelderens inntekt utgjør en helt tilsvarende andel av omsorgsforelderens inntekt, som hva intervallene 3 og 2 viser for omsorgsforelderens inntekt som andel av samværsforelderens. Kategori 5 innebærer at samværsforelderens inntekt utgjør omtrent 67-90 prosent av omsorgsforelderens inntekt, og kategori 6 innebærer at samværsforelderens inntekt utgjør omtrent 50-66 prosent av omsorgsforelderens. Vi er først og fremst interessert i å se hvor vanlig det er at den ene parten har minst dobbelt så høy inntekt som den andre.

Korrelasjonen mellom partenes inntekter, målt ved Pearsons r.

Denne varierer mellom -1 og 1 og forteller hvor sterk tendensen er til at bestemte verdier på de to variablene forekommer hyppig sammen. Positiv skåre indikerer en positiv sammenheng mellom partenes inntekter, mens en negativ skåre indikerer systematisk ulikhet mellom partenes inntekter slik at høy inntekt for den ene går sammen med lav inntekt for den andre.

Inntektsfattigdom for paret.

Variabelen har følgende fire verdier:

1. Begge inntektsfattige
2. Omsorgsforeldereren inntektsfattig, samværsforeldereren ikke inntektsfattig
3. Omsorgsforeldereren ikke inntektsfattig, samværsforeldereren inntektsfattig
4. Ingen inntektsfattige

Sosialhjelp for paret.

Variabelen har følgende fire verdier:

1. Begge har mottatt sosialhjelp
2. Omsorgsforeldereren har mottatt sosialhjelp, men ikke samværsforeldereren
3. Omsorgsforeldereren har ikke mottatt sosialhjelp, men samværsforeldereren har mottatt slik hjelp
4. Ingen har mottatt sosialhjelp

4.2. Kjennetegn ved foreldreparene i analysen

Lyngstad (2008) viser hvordan de fire foreldregruppene i *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004* fordeler seg med hensyn til en rekke bakgrunnskjenntegn. I utgangspunktet benytter vi de samme grupperingsvariablene i denne rapporten, men ettersom analyseenheten her er par, tar vi hensyn til kjennetegn ved begge parter i bidragsrelasjonen. Derfor må vi på en del områder lage litt grovere inndelinger for ikke å få for mange kategorier. Vi benytter i all hovedsak de samme inndelinger som ble benyttet i paranalysen av *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002* (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). Resultater for samtlige grupper vises i vedleggstabellene. Vi gjør oppmerksom på at vedleggstabellene i foreliggende rapport kun gjelder for par av samværsfedre og omsorgsmødre, mens vedleggstabellene i Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005) gjaldt for samtlige par av samværs- og omsorgsforeldre. Dette innebærer at vi for enkelte grupper får så få observasjoner at vi ikke kan oppgi tall i tabellene. Fordelingene vises i tabellene 4.1, 4.2 og 4.3. Grupperingsvariablene viser dels vanlige bakgrunnskjenntegn,

dels kjennetegn ved forholdet mellom foreldrene i den aktuelle bidragsrelasjon, og dels kjennetegn ved partenes nåværende familiesituasjon. Flere av variablene kan ha betydning for forholdet mellom partenes økonomi ved at de fanger opp kjennetegn partenes forhold til yrkesarbeidet, samt forhold som ligger til grunn for fastsettelsen av barnebidraget. Det gjelder for eksempel mengden samvær mellom samværsforeldre og barn, antall barn i relasjonen, og om det er andre barn i partenes nåværende husholdninger.

Vi benytter følgende grupperingsvariabler for par av foreldre:

Kjønn: Denne variabelen skiller mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen. Hele 88 prosent av parene faller i den første kategorien, noe som gjenspeiler at de fleste barn blir boende hos mor etter et samlivsbrudd.

Alder: Skillet er satt ved 40 år, noe som gir fire mulige kombinasjoner for partenes alder. Ser vi alle par under ett, er begge parter under 40 år i 43 prosent av parene, mens begge er 40 år eller mer i 36 prosent av parene. Par av samværs mødre og omsorgsfedre ser ut til å være noe eldre enn par av samværsfedre og omsorgsmødre, men det lave antallet observasjoner i den første foreldregruppen gir stor usikkerhet ved tallene.

Utdanning: Opplysningene om foreldrenes høyest fullførte utdanning er hentet fra Statistisk sentralbyrås utdanningsregister. Her skiller vi kun mellom høy og lav utdanning, noe som gir fire mulige kombinasjoner for paret. Som lav utdanning regnes personer uten utdanning, personer med utdanning på ungdomsskolenivå, og personer med videregående grunnutdanning. Som høy utdanning regnes her videregående avsluttende utdanning samt høyere utdanning. I 22 prosent av parene hadde begge parter lav utdanning, og i 39 prosent av parene hadde begge høy utdanning. Det er liten forskjell mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen.

Bosted: Her skiller vi mellom Østlandet og landet ellers, noe som gir fire mulige kombinasjoner for parets bosted. I 47 prosent av parene bor begge parter på Østlandet, og i en tilsvarende andel par bor begge i landet ellers. Her er det liten forskjell mellom par der barnet er registrert bosatt hos mor og par der barnet er registrert bosatt hos far.

Hovedsakelig virksomhet: I undersøkelsen ble deltakerne spurt hva som var deres hovedsakelige virksomhet. Her skiller vi mellom dem som har, og dem som ikke har, yrkesaktivitet som hovedsakelig virksomhet. Igjen får vi fire mulige kombinasjoner for par. Ser vi alle par under ett, var begge parter hovedsakelig yrkesaktive i 59 prosent av parene, mens ingen av partene hovedsakelig var yrkesaktive i 6 prosent av parene. Andelene er omtrent de samme for begge foreldregrupper. Imidlertid er det mer vanlig at samværsforeldereren er yrkesaktiv, mens omsorgsforeldereren ikke er yrkesaktiv, blant par av samværsfedre og omsorgsmødre, enn blant par av samværs mødre og omsorgsfedre. Dette gjenspeiler at fedre har noe høyere yrkesaktivitet enn mødre.

Vanlig ukentlig arbeidstid: For hver av foreldrene skiller vi mellom tre grupper etter om de var i arbeid eller ikke, samt vanlig ukentlig arbeidstid. Kriteriet for å være i arbeid er litt annerledes her enn i grupperingen etter hovedsakelig virksomhet. De som i undersøkelsen oppgav at de utførte inntektsgivende arbeid av minst en times varighet forrige uke, eller hadde slikt arbeid som de var borte fra, er her definert som yrkesaktive eller i arbeid. Disse ble så spurt om sin vanlige ukentlige arbeidstid. Vi skiller her mellom dem som har en arbeidstid på 1-30 timer per uke, og dem som har en arbeidstid på minst 31 timer per uke. Vi får ni mulige kombinasjoner for paret, som vist i tabell 4.1.

Ser vi alle par under ett, var begge parter yrkesaktive med minst 31 timers arbeidstid i 43 prosent av parene. I 19 prosent av parene arbeidet omsorgsforelderen 1-30 timer i uka, mens samværsforelderen hadde lengre arbeidstid, og i 16 prosent av parene var omsorgsforelderen ikke yrkesaktiv, mens samværsforelderen jobbet minst 31 timer per uke. I og med at mødre har noe lavere yrkesaktivitet enn fedre og oftere arbeider deltid, er mønsteret litt forskjellig for de to gruppene av foreldrepar. Eksempelvis er kombinasjonene av at samværsforelderen jobber mer enn 30 timer per uke, mens omsorgsforelderen har kortere arbeidstid eller ikke er yrkesaktiv, vanligere blant par av samværsfedre og omsorgsmødre, enn blant par av samværs mødre og omsorgsfedre.

Hovedinntektskilde: Inndelingen etter hovedinntektskilde er basert på opplysninger fra Statistisk sentralbyrås inntektsregister og brukes ofte i presentasjon av inntektsstatistikken. Yrkesinntekten regnes som hovedinntektskilde når den er større enn både overføringene og kapitalinntekten. Overføringene (både skattepliktige og skattefrie) regnes som hovedinntektskilde når de er større enn både yrkes- og kapitalinntekten. Kapitalinntekten regnes som hovedinntektskilde når den er større enn både yrkesinntekten og overføringene. Vi skiller mellom fem kombinasjoner for paret, som vist i tabell 4.1. Ettersom ytterst få har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, har vi definert en kategori for par der dette gjelder for minst én av partene. I den forrige rapporten om økonomisk velferd blant par av foreldre (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005) var det ikke definert en kategori for par med kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Når vi har valgt å gjøre dette her, er det fordi par i denne gruppen skiller seg ut med svært høye inntekter i 2004.

Ser vi alle par under ett, hadde begge parter yrkesinntekt som hovedinntektskilde i 59 prosent av parene. Bare i 6 prosent av parene hadde begge parter overføringer som hovedinntektskilde, og i 3 prosent av parene hadde én eller begge parter kapitalinntekt som hovedinntektskilde. I hele 24 prosent av parene hadde omsorgsforelderen overføringer som hovedinntektskilde, mens samværsforelderen hadde yrkesinntekt som hovedinntektskilde. Det er særlig blant par av samværsfedre og omsorgsmødre at denne tilpasningen er vanlig, noe som gjenspeiler at samværs mødre mottar større overføringer enn samværsfedre, og dessuten har lavere yrkesinntekt (jf. tabell 3.1).

Yngste barns alder: Opplysningene er i all hovedsak hentet fra Statistisk sentralbyrås register og gjelder altså for det yngste barnet i den aktuelle bidragsrelasjonen. Som nevnt i kapittel 2, gav foreldrene kun opplysninger om fordeling av ansvar og omsorg for det yngste barnet i 2004-undersøkelsen. 13 prosent av foreldreparene har yngste barn under fem år, 29 prosent har yngste barn 5-9 år, 38 prosent har yngste barn 10-14 år, og 21 prosent har yngste barn 15-17 år. Par av samværsfedre og omsorgsmødre har jevnt over noe yngre barn enn par av samværs mødre og omsorgsfedre.

Antall barn i bidragsrelasjonen: Også disse opplysningene er hentet fra Statistisk sentralbyrås register. I 68 prosent av parene er det kun ett barn i den aktuelle relasjonen, i 27 prosent av parene er det to barn i relasjonen, og i 5 prosent av parene er det tre eller flere barn i relasjonen. Det kan se ut til at par av samværs mødre og omsorgsfedre oftere har mer enn ett barn enn hva som er tilfellet for par av samværsfedre og omsorgsmødre, men forskjellen er beskjeden og statistisk usikker.

Tidligere samliv mellom foreldrene: Vi skiller her mellom dem som har bodd sammen tidligere, enten som gifte eller samboende, og dem som aldri har bodd sammen. Opplysningene er hentet fra intervjuet, og det er omsorgsforelderens svar som legges til grunn her. 83 prosent av foreldreparene hadde bodd sammen tidligere. Andelen er høyere blant par av samværs mødre og omsorgsfedre enn blant par av samværsfedre og omsorgsmødre.

Tid siden samlivsbrudd: De som har vært gift eller samboende med barnets andre forelder, ble bedt om å angi når partene flyttet fra hverandre. Ut fra omsorgsforelderens opplysninger om dette har vi laget en variabel for antall år siden samlivsbrudd. For dem som aldri har bodd sammen med barnets andre forelder, har vi benyttet opplysninger om barnets alder. For 13 prosent av parene hadde bruddet skjedd for under to år siden, for 31 prosent lå bruddet to til fem år tilbake i tid, for en tilsvarende andel var det seks til 10 år siden bruddet, mens 24 prosent hadde minst 11 år siden bruddet. Det var litt kortere tid siden bruddet for par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn for par av samværs fedre og omsorgsmødre.

Barnet har delt bosted: I intervjuet ble foreldrene spurt hvem barnet bodde fast sammen med, altså hvem som hadde den daglige omsorgen for barnet. Basert på omsorgsforelderens svar skiller vi her mellom dem som oppgav at begge foreldrene hadde den daglige omsorgen for barnet, og dem som oppgav andre ordninger. Vi minner om at barnet kan være registrert bosatt på kun én adresse og at den av foreldrene som barnet er registrert bosatt hos, regnes som omsorgsforelder i våre data. For alle par sett under ett var det ni prosent som hadde delt bosted for barnet. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre var andelen hele 35 prosent, mens den var 6 prosent blant par av samværs fedre og omsorgsmødre.

Reisetid mellom barn og samværsforelder: Opplysningene om reisetid mellom foreldrenes bosteder ble innhentet i intervjuet gjennom et spørsmål med fire svaralternativer. Vi baserer oss her på omsorgsforelderens svar. 22 prosent av foreldreparene bodde i gangavstand fra hverandre, 42 prosent hadde under ½ times reisetid, men ikke gangavstand, 19 prosent hadde mer enn ½ time, men under 2 ½ time, og 16 prosent hadde minst 2 ½ times reisetid. Par av samværs mødre og omsorgsfedre bodde oftere i gangavstand fra hverandre enn par av samværs fedre og omsorgsmødre.

Antall dager med samvær siste måned: I intervjuet ble samværsforeldrene spurt hvor mange dager de hadde vært sammen med barnet siste måned. Det ble presisert at halve dager skulle regnes som hele. Omsorgsforeldrene ble bedt om å angi den andre forelderens samvær med barnet. Som nevnt tidligere, var det i mange tilfelle klare avvik mellom partenes svar på dette spørsmålet, også når vi sammenligner på parnivå. Samværsforeldrene oppgav i de fleste tilfelle litt flere samværsdager enn omsorgsforeldrene. Her benytter vi gjennomsnittet av partenes svar. I alt var det 14 prosent av parene der det ikke hadde vært samvær mellom samværsforelder og barnet siste måned. I 10 prosent av parene hadde det vært 1-3 samværsdager, i 28 prosent av parene hadde det vært 4-7 samværsdager, i 29 prosent av parene hadde det vært 8-13 samværsdager, og i 17 prosent av parene hadde det vært minst 13 samværsdager. Det var langt mer samvær mellom samværsforeldre og barn i par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn i par av samværs fedre og omsorgsmødre. Dette må sees i lys av at barn som er registrert bosatt hos far oftere har delt bosted enn barn som er registrert bosatt hos mor. Også uavhengig av dette er samværs mødre mer sammen med barn de ikke bor sammen med, enn hva samværs fedre er (Kitterød 2006).

Feriesamvær siste år: Foreldrene ble spurt om samværsforelder hadde vært sammen med barnet i inntil seks ulike ferieperioder foregående år. Også her bruker vi gjennomsnittet av foreldrenes svar. I 8 prosent av parene hadde det ikke vært feriesamvær mellom samværsforelder og barnet i foregående år, i 23 prosent av parene hadde det vært samvær i en til to ferier, i 47 prosent av parene hadde det vært samvær i tre til fire ferier, og i 22 prosent av parene hadde det vært samvær i minst fem ferier. Det var mer feriesamvær med barna i par av samværs mødre og omsorgsfedre enn i par av samværs fedre og omsorgsmødre.

Antall bidragsrelasjoner: Opplysningene er hentet fra Statistisk sentralbyrås register. I 79 prosent av parene hadde begge parter kun én bidragsrelasjon, dvs. at

de hadde barn med kun en mann eller kvinne som de ikke bodde sammen med. I 10 prosent av parene hadde omsorgsforelderen kun én bidragsrelasjon, mens samværsforelderen hadde to eller flere, og i 8 prosent av parene var forholdet omvendt. Kun i 3 prosent av parene hadde begge parter mer enn én bidragsrelasjon. Det er små forskjeller mellom de to gruppene av foreldrepar.

Samliv i dag: Her skiller vi mellom om foreldrene var enslige eller bodde sammen med en ny partner på intervju tidspunktet. I 39 prosent av parene var begge parter enslige, i 24 prosent av parene var omsorgsforelderen enslig, mens samværsforelderen var gift eller samboende, og i 17 prosent av parene var forholdet omvendt. I 21 prosent av parene hadde begge parter en ny ektefelle eller samboer.

Antall andre barn i husholdningen: Her skiller vi mellom om foreldrene hadde andre barn i sin nåværende husholdning enn barna i den aktuelle bidragsrelasjonen. I 48 prosent av parene hadde ingen av partene andre barn i husholdningen. I 20 prosent av parene hadde samværsforelderen andre barn, og omsorgsforelderen ingen, mens forholdet var omvendt i 10 prosent av parene. I 13 prosent av parene hadde begge parter andre barn i husholdningen. Andelen der ingen av parene hadde andre barn i husholdningen var høyere blant par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn blant par av samværsfedre og omsorgsmødre.

Tabell 4.1. Bidragspar fordelt etter ulike bakgrunnskjennetegn. Tall for alle par, for par av samværsfedre og omsorgsmødre, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre. Prosent

	Alle par	Uvektet N	Samværsfedre og omsorgsmødre	Uvektet N	Samværs mødre og omsorgsfedre	Uvektet N
Alle	100	1020	100	894	100	126
Kjønn						
Samværsfar og omsorgsmor	88	894	100	894	-	126
Samværsmor og omsorgsfar	11	126	-	-	100	-
Alder						
Begge under 40 år	43	418	44	376	35	42
Oms. under 40 år, samv. 40 år +	16	169	18	167	1	2
Oms. 40 år +, samv. under 40 år	5	56	3	29	18	27
Begge 40 år +	36	377	35	322	46	55
Utdanning						
Begge lav	22	204	23	181	21	23
Oms. lav, samv. høy	18	176	19	160	14	16
Samv. lav, oms. høy	19	192	19	165	24	27
Begge høy	39	431	39	374	39	57
Uoppgitt	1	17	1	14	3	3
Bosted						
Begge Østlandet	47	492	46	430	50	62
Oms. Østlandet, samv. landet ellers	3	32	4	30	2	2
Oms. landet ellers, samv. Østlandet	4	35	4	32	2	3
Begge landet ellers	46	461	46	402	46	59
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktive	59	626	59	540	63	86
Oms. yrkesaktiv, samv. ikke yrkesaktiv	10	107	9	84	19	23
Oms. ikke yrkesaktiv, samv. yrkesaktiv	24	221	25	208	14	13
Begge ikke yrkesaktiv	6	59	7	55	5	4
Uoppgitt	1	7	1	7	-	-
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	1	14	1	12	2	2
Oms. 1-30 timer, samv. 31 timer +	19	198	22	194	3	4
Oms. 1-30 timer, samv. ikke yrkesaktiv	3	26	3	25	1	1
Oms. 31 timer +, samv. 1-30 timer	4	40	3	22	12	18
Begge 31 timer +	43	450	42	382	51	68
Oms. 31 timer +, samv. ikke yrkesaktiv	7	67	5	47	17	20
Oms. ikke i arbeid, samv. 1-30 timer	3	24	3	23	1	1
Oms. ikke i arbeid, samv. 31 timer +	16	150	17	143	8	7
Begge ikke i arbeid	4	42	4	38	5	4
Uoppgitt	1	9	1	8	1	1
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	59	613	57	525	67	88
Oms. yrkesinntekt, samv. overføringer	8	75	6	56	17	19
Oms. overføringer, samv. yrkesinntekt	24	229	26	221	8	8
Begge overføringer	6	60	6	54	6	6
Én eller begge kapitalinntekt	3	40	4	36	2	4
Uoppgitt	0	3	0	2	1	1

Tabell 4.2. Bidragspar fordelt etter ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Tall for alle par, for par av samværsfedre og omsorgsmødre, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre. Prosent

	Alle par	Uvektet N	Samværsfedre og omsorgsmødre	Uvektet N	Samværs mødre og omsorgsfedre	Uvektet N
Alle	100	1020	100	894	100	126
Yngste barns alder						
0-4 år	13	132	14	126	6	6
5-9 år	29	313	30	283	24	30
10-14 år	38	400	38	347	37	53
15-17 år	21	175	19	138	33	37
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	68	500	70	448	61	52
2 barn	27	404	26	346	33	58
3 barn +	5	116	5	100	6	16
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	83	882	82	760	95	122
Bodde ikke sammen	17	138	18	134	5	4
Tid siden brudd						
Under 2 år	13	154	13	130	17	24
2-5 år	31	350	30	293	41	57
6-10 år	31	315	32	284	28	31
11 år +	24	198	25	184	15	14
Uoppgitt	0	3	0	3	-	-
Barnet har delt bosted						
Ja	9	106	6	61	35	45
Nei	91	913	94	832	65	18
Uoppgitt	0	1	0	1	-	-
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	22	250	21	203	34	47
½ time eller mindre	42	425	42	378	41	47
Minst ½ time, under 2 ½ time	19	176	20	160	14	16
2 ½ time eller mer	16	160	17	144	11	16
Uoppgitt	1	9	1	9	-	-
Antall dager med samværsforelder siste måned						
0 dager	14	128	15	120	8	8
1-3 dager	10	99	10	88	9	11
4-7 dager	28	267	30	253	12	14
8-12 dager	29	306	30	280	21	26
13 dager +	17	197	13	131	48	66
Uoppgitt	2	23	2	22	1	1
Feriesamvær siste år						
0 ferier	8	73	8	68	5	5
1-2 ferier	23	215	24	194	16	21
3-4 ferier	47	488	46	421	54	67
5-6 ferier	22	244	22	211	25	33
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	79	837	78	726	84	111
Oms. 1 relasjon, samv. 2 +	10	87	10	79	9	8
Oms. 2 relasjoner +, samv. 1	8	73	9	69	5	4
Begge relasjoner +	3	23	3	20	3	3
Samliv i dag						
Begge enslige	39	422	38	366	42	56
Oms. enslig, samv. gift/samboer	24	231	24	198	27	33
Oms. gift/samboer, samv. enslig	17	174	16	151	20	23
Begge gift/samboer	21	193	22	179	11	14
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	48	510	46	431	63	79
Oms. ingen andre barn, samv. minst ett	20	221	20	192	22	29
Oms. minst ett annet barn, samv. ingen	19	177	20	168	8	9
Begge ett eller flere andre barn	13	112	14	103	8	9

5. Inntekt etter skatt

5.1. Innledning

I dette kapitlet viser vi inntekt etter skatt for par av foreldre som lever atskilt. Hovedvekten ligger på situasjonen i 2004, altså ett år etter at de nye bidragsreglene trådte i kraft, men vi viser også enkle sammenligninger med resultater fra 2002. Tallene for 2002 er hentet fra Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005) og viser inntekt og inntektsforskjeller i 2002-kroner. Inntekt etter skatt viser altså *den enkeltes inntekt etter skatt*, uavhengig av utgifter forbundet med forsørgelse av barn og andre husholdningsmedlemmer. Betalt barnebidrag er trukket fra i bidragsbetalerens inntekt, og mottatt bidrag er lagt til bidragsmottakerens inntekt. Vi viser til kapittel 3 for en nærmere omtale av dette inntektsbegrepet, og til tabell 3.1. for et forenklet inntektsregnskap for de ulike gruppene av samværs- og omsorgsforeldre. Vi minner om at fedres og mødres inntekter har litt ulik sammensetning. Eksempelvis utgjør yrkes- og kapitalinntekter en større andel av samværsfedres enn av omsorgsmødres inntekt, mens overføringer spiller en større rolle for omsorgsmødre enn for samværsfedre. Samværsfedre betaler dessuten mer skatt enn omsorgsmødre.

I paranalysen fra 2002 la man stor vekt på gjennomsnittstall i presentasjon av resultatene. Man viste gjennomsnittet av partenes inntekter i ulike grupper av foreldrepar, samt gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen, 2005). Slike gjennomsnittsbetraktninger er mindre velegnet for å presentere resultater fra 2004-undersøkelsen, noe som bl.a. har sammenheng med den sterke veksten i kapitalinntekter blant en liten gruppe av foreldre, særlig fedre. Kapitalinntektene er alltid skjevfordelte, men dette var enda mer utpreget i 2004 enn i 2002. En liten gruppe med svært høye inntekter bidrar dermed til svært høye gjennomsnittstall for fedre og følgelig stor gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom mødre og fedre (jf. Lyngstad 2008). Ved å holde par der én eller begge foreldre har kapitalinntekt som hovedinntektskilde utenfor i 2004, får vi redusert denne feilkilden noe.¹¹ Som vist i tabell 4.1, gjaldt dette 3 prosent av parene i 2004-undersøkelsen. I oversiktstabellene i rapporten viser vi derfor, for 2004, tall både for alle par og for par der ingen av partene har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Selv om hovedvekten i rapporten ligger på analyser av 2004-undersøkelsen, viser vi altså innledningsvis i hvert kapittel tall også for 2002-undersøkelsen. Vi vil derfor minne om forhold ved datainnsamlingen som gjør at de to undersøkelsene ikke er fullstendig sammenlignbare. Når det gjelder inntekt etter skatt, er det først og fremst det at opplysningene om barnebidrag kom fra ulike kilder i 2002 og 2004, som kan ha betydning, men konsekvensene er neppe store. Som det er redegjort for i kapittel 3, kom opplysningene om betalt og mottatt bidrag fra selv-angivelsesstatistikken i 2002, og, for de fleste foreldres del, fra Rikstrygdeverkets registre i 2004. Disse to kildene ansees for å være sammenlignbare. For foreldre der man i 2004 ikke hadde registeropplysninger om bidraget, er det benyttet opplysninger fra intervjuet. Lyngstad og Nymoen (2007) viser imidlertid at bidragsopplysninger innhentet gjennom intervju i 2007 stemmer godt overens med registeropplysninger om bidrag samme år for personer der man har opplysninger fra begge kilder.

¹¹ Lyngstad (2008, kap. 5) holder i enkelte tabeller utenfor både personer med kapitalinntekt som hovedinntektskilde, og personer med negativ næringsinntekt. Dette er gjort fordi negativ næringsinntekt ett år ofte kan skyldes skattemessige forhold av forbigående karakter. Ved å holde utenfor disse to gruppene får man kontrollert for endringer i inntektsfordelingen mellom 2002 og 2004 som kan skyldes skattemessige tilpasninger. Når vi her kun holder utenfor dem med kapitalinntekt som hovedinntektskilde, er det kun dem med svært høye inntekter i 2004 som ekskluderes fra analysene.

5.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene

I 2002 hadde omsorgsforeldre høyere inntekt etter skatt enn samværsforeldre. I gjennomsnitt utgjorde forskjellen omtrent 25 000 kr for alle par sett under ett (tabell 5.1, samt Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). For par av samværsfedre og omsorgsmødre var forskjellen vel 20 000 kr, og for par av samværsmødre og omsorgsfedre var den vel 73 000 kr. I 2004 var bildet annerledes. Da hadde samværsforeldrene i gjennomsnitt høyere inntekt etter skatt enn omsorgsforeldrene. I gjennomsnitt hadde hver av partene i samtlige bidragsforhold da en inntekt etter skatt på 274 000 kr, og samværsforeldre hadde i gjennomsnitt 9 500 kr høyere inntekt enn omsorgsforeldrene. Par av samværsfedre og omsorgsmødre hadde i gjennomsnitt noe lavere inntekt enn par av samværsmødre og omsorgsfedre, noe som også var tilfellet i 2002. I den store gruppen av foreldrepar, samværsfedre og omsorgsmødre, hadde omsorgsforeldrene (altså mødre) i gjennomsnitt nesten 27 000 kr lavere inntekt etter skatt enn samværsforeldrene (altså fedre). I den lille gruppen av foreldrepar, samværsmødre og omsorgsfedre, hadde derimot omsorgsforeldrene (altså fedre) betydelig høyere inntekt etter skatt enn samværsforeldrene (altså mødre). Forskjellen utgjør om lag 118 500 kr.

Som vi har redegjort for overfor, og som Lyngstad (2008) diskuterer i sin rapport, gir høye inntekter blant en liten gruppe av foreldre, særlig fedre, store utslag i gjennomsnittstallene for 2004. Det er særlig de som har kapitalinntekt som hovedinntektskilde som hadde høye inntekter i 2004. I tabell 5.1. viser vi også den gjennomsnittlige inntektsforskjellen i foreldrepar når par der minst én av partene har kapitalinntekt som hovedinntektskilde er holdt utenfor. Dette gjaldt 40 par. Gjennomsnittsinntekten for paret blir da betydelig lavere, 249 500 kr for alle par sett under ett. Videre ser vi at den gjennomsnittlige inntektsforskjellen mellom partene blir endret. Omsorgsforeldre har nå i gjennomsnitt om lag 21 500 kr høyere inntekt etter skatt enn samværsforeldrene. Blant par av samværsfedre og omsorgsmødre er forskjellen om lag 13 000 kr, og blant par av samværsmødre og omsorgsfedre er den om lag 81 000 kr. Dette er ikke så veldig forskjellig fra det man fant i 2002.

Tabell 5.1. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004

	Gjennomsnittlig inntekt for partene	Forskjell mellom partene, gjennomsnitt	Uvektet N
2004, alle			
Alle par	274 097	-9 521	1001
Oms. kvinne/samv. mann	271 508	-26 834	878
Oms. mann/samv. kvinne	293 225	118 410	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde			
Alle par	249 579	21 395	961
Oms. kvinne/samv. mann	246 641	13 143	842
Oms. mann/samv. kvinne	270 849	81 155	119
2002			
Alle par	240 641	25 074	746
Oms. kvinne/samv. mann	239 678	20 176	671
Oms. mann/samv. kvinne	250 112	73 279	75

I appendikstabellene A1a og A1b vises gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. Grupperingsvariablene for par er de samme som ble benyttet i paranalysen av *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002* (Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen 2005). Tabellene i Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005) gjaldt imidlertid for samtlige par av samværs- og omsorgsforeldre, mens vi her altså viser fordelinger for den største gruppen av bidragspar, nemlig par der barnet er registrert bosatt hos mor. Grunnen til dette er at de to gruppene av foreldrepar skiller seg fra hverandre på flere måter som kan ha betydning for partenes inntekter, bl.a. når det gjelder forholdet mellom partenes alder og yrkestilknytning (jf. tabellene 4.1 og 4.2). Det er for få observasjoner blant

par der barnet er registrert bosatt hos far til at vi kan lage tilsvarende grupperinger for denne foreldregruppen.

I appendikstabellene er alle par av samværsfedre og omsorgsmødre inkludert, også dem der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. I tillegg til den gjennomsnittlige inntektsforskjellen mellom partene viser vi her medianen til inntektsforskjellen. Medianen er mindre følsom for ekstremverdier enn hva gjennomsnittet er.

I tabell A1a ser vi at det er stor forskjell mellom den gjennomsnittlige inntektsforskjellene mellom partene og medianen til inntektsforskjellen. Mens omsorgsmødre i gjennomsnitt har om lag 27 000 kr lavere inntekt etter skatt enn samværsfedrene, er medianverdien til forskjellen mellom partenes inntekter om lag 22 000 kr. Det betyr at i halvparten av parene ligger mors inntekt minst 22 000 kr over fars. Trolig gir medianen i dette tilfellet et bedre bilde av forskjellen mellom partenes inntekter enn hva vi får ved å se på gjennomsnittet. Vi ser også at medianverdien varierer mindre mellom grupper av foreldrepar enn hva den gjennomsnittlige inntektsforskjellen gjør.

Som vi har vært inne på tidligere, er det særlig blant par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, at det er stor inntektsforskjell mellom partene. I gjennomsnitt har partene i slike par en inntekt etter skatt på over 900 000 kr, og det er samværsfedrenes inntekter som trekker gjennomsnittet opp. Den gjennomsnittlige inntektsforskjellen mellom partene er på over en million kroner, og medianverdien til inntektsforskjellen er om lag – 402 500 kr.

Vi ser ellers at det er klare forskjeller mellom grupper av foreldrepar både når det gjelder partenes gjennomsnittsinntekt og inntektsforskjellen mellom partene. Som vi kunne vente, har særlig partenes yrkestilknytning og arbeidstid stor betydning. Eksempelvis er det særlig blant par der mor, men ikke far, har yrkesaktivitet som sin hovedsakelige virksomhet, at mor har betydelig høyere inntekt etter skatt enn far. Det omvendte mønsteret finner vi når far, men ikke mor, har yrkesaktivitet som hovedsakelig virksomhet. Den gjennomsnittlige inntekten for paret er imidlertid høyere for den siste av disse gruppene, enn for den første.

5.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt

Tabell 5.2. viser fordelinger der partenes inntekt etter skatt er gruppert etter om de har lav, middels eller høy inntekt. Vi har benyttet de samme inntektsgrensene som i paranalysen av 2002-undersøkelsen, nemlig under 190 000 kr som lav inntekt, 190 000 – 239 000 kr som middels inntekt, og 240 000 kr som høy inntekt.

Tabell 5.2 Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå

	Totalt	Begge lav	Oms. lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms. midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
2004, alle											
Alle par	100	6	4	6	8	4	8	16	17	30	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	6	4	7	9	5	9	16	15	29	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	3	1	5	4	3	18	27	37	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde											
Alle par	100	6	4	6	8	5	8	16	17	29	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	7	5	7	9	5	9	16	16	28	842
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	3	1	6	4	3	17	28	37	119
2002											
Alle par	100	6	5	6	11	8	10	18	16	20	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	6	5	6	11	9	10	18	16	20	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	6	2	2	14	5	7	25	21	18	75

Ser vi alle par under ett i 2004, hadde begge parter lav inntekt i 6 prosent av parene, begge middels inntekt i 4 prosent av parene, og begge høy inntekt i 30 prosent av parene. Målt på denne måten hadde partene altså samme inntektsnivå etter skatt i totalt 40 prosent av parene. I 6 prosent av parene hadde omsorgsforelderen høy inntekt, mens samværsforelderen hadde lav, og i 16 prosent av parene var forholdet omvendt. Målt på denne måten var det altså stor avstand mellom partenes inntekter i totalt 22 prosent av parene, og i størsteparten av disse parene hadde omsorgsforelderen betydelig høyere inntekt enn samværsforelderen. I de resterende parene, 37 prosent, hadde partene litt forskjellig inntektsnivå, slik at den ene hadde middels, mens den andre hadde lav eller høy inntekt. Mønsteret er ganske likt blant par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen. Det er imidlertid noe vanligere at omsorgsforelderen har høy inntekt og samværsforelderen middels inntekt når barnet er registrert bosatt hos far, enn når det er registrert bosatt hos mor.

Fordelingene endres lite når vi holder utenfor par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Tabellene viser også fordelinger for 2002, hentet fra Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005). 2002-inntektene er ikke omregnet til 2004-kroner. Fordelingene for de to årene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Eksempelvis ser vi at det var relativt færre par i 2002 enn i 2004 der begge parter hadde høy inntekt. Dette henger sammen med at grensen på 240 000 kr for å ha høy inntekt innebar relativt sett høyere inntekter i 2002 enn i 2004.

Appendikstabellene A2a og A2b viser kombinasjonen av partenes inntektsnivåer for ulike grupper av samværsfedre og omsorgsmødre. Som vi kunne vente, finner vi særlig høye andeler par der begge har høye inntekter når begge har høy utdanning (41 prosent), når begge har yrkesaktivitet som hovedsakelig virksomhet (39 prosent) og når begge har yrkesinntekt som hovedinntektskilde (39 prosent). Også når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, er det mange par der begge har høye inntekter (56 prosent). Det samme gjelder blant par som har delt bosted for barnet (47 prosent), og blant par der far hadde mange samværsdager med barnet siste måned (43 prosent). Stor avstand mellom partenes inntekter, i den forstand at den ene hadde lav og den andre høy inntekt, finner vi særlig blant par der mor, men ikke far, har yrkesaktivitet som hovedsakelig virksomhet, og der mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer. I slike par har mor betydelig høyere inntekt enn far i omtrent halvparten av tilfellene. Vi ser ikke tilsvarende forskjeller mellom partenes inntekt når far, men ikke mor, har yrkesaktivitet som hovedsakelig virksomhet, eller når far har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens mor har overføringer. Dette henger trolig sammen med at omsorgsmødre generelt mottar større overføringer enn samværsfedre (se tabell 3.1).

Det er mindre variasjon i andelen par der mor har lav og far har høy inntekt, enn i andelen par der mor har høy og far har lav inntekt. Ikke blant noen grupper av par finner vi veldig store andeler der mor har lav, og far har høy, inntekt etter skatt. Høyest er andelene når far, men ikke mor, er yrkesaktiv (16 prosent), når far har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens mor har overføringer (15 prosent), når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (19 prosent), og når begge har ett eller flere andre barn i husholdningen (18 prosent). Dette siste kan indikere at mødre reduserer yrkesarbeidet noe når de er etablert i et nytt parforhold, og særlig dersom det er barn inne i bildet. Dette diskuteres nærmere i de multivariate analysene i kapittel 10.

Høy andel par der begge parter har lav inntekt finner vi særlig blant par der ingen av partene er yrkesaktive, og blant par der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde.

5.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt

Tabell 5.3 viser andel par der partene har tilnærmet lik inntekt etter skatt, andel der omsorgsforelderens har lavere inntekt enn samværsforelderens, og andel der omsorgsforelderens har høyere inntekt enn samværsforelderens. I tillegg vises korrelasjonen mellom partenes inntekter, målt ved Pearsons r.

Par der omsorgsforelderens inntekt utgjør mellom 90 og 110 prosent av samværsforelderens inntekt regnes her for å ha tilnærmet lik inntekt. Blant alle par sett under ett, hadde partene tilnærmet lik inntekt i 17 prosent av parene i 2004. Dette er samme andel som man fant i 2002, og bildet endres lite når vi holder par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde utenfor i 2004-materialet. Blant par av samværsfedre og omsorgsfedre har partene tilnærmet lik inntekt i 18 prosent av parene, og blant par av samværs mødre og omsorgsfedre har partene lik inntekt i 14 prosent av parene. Også dette er omtrent samme andeler som i 2002.

Ser vi alle par under ett, hadde omsorgsforelderens høyere inntekt enn samværsforelderens i 51 prosent av parene. Blant par av samværsfedre og omsorgsmødre gjaldt dette 48 prosent, mens det gjaldt for hele 72 prosent av parene av samværs mødre og omsorgsfedre. Også her er det beskjedne endringer i forhold til 2002, og bildet endres lite når vi holder utenfor par der én eller begge parter hadde kapitalinntekt som hovedinntektskilde i 2004. I ett av tre par hadde omsorgsforelderens lavere inntekt enn samværsforelderens. Dette gjelder for alle par sett under ett, og for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre har omsorgsforelderens lavest inntekt i kun 14 prosent av parene.

Tabell 5.3. Relativ fordeling (inndeling1) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt. 2002 og 2004

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
2004, alle						
Alle par	100	32	17	51	0,02	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	34	18	48	0,04	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	14	14	72	0,08	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde						
Alle par	100	31	18	52	0,14***	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	33	18	49	0,16***	842
Oms. mann /samv. kvinne	100	14	14	72	0,09	119
2002						
Alle par	100	30	17	53	0,08*	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	31	17	52	0,09	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	18	15	67	0,13	75

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Målt ved dette forholdsvis grove målet for likhet er det mer vanlig at omsorgsforeldrene har høyere inntekt etter skatt enn samværsforeldrene, enn at de har lavere inntekt etter skatt. Dette gjelder særlig for den lille gruppen av par der barnet er registrert bosatt hos far, men også for par der barnet er registrert bosatt hos mor.

Målt ved Pearsons r finner vi kun svake sammenhenger mellom partenes inntekter både i 2002 og 2004. I 2004 var det ingen signifikant korrelasjon når alle par er inkludert i analysen. Holder vi utenfor par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, er det statistisk signifikante korrelasjoner mellom partenes inntekter både for alle par sett under ett, og for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Vi minner om at de som har kapital som hovedinntektskilde oftest har svært høy inntekt. Ettersom det stort sett kun er én av partene (oftest far) som har kapital som hovedinntektskilde, vil det i slike par være lav korrelasjon mellom partenes inntekter. Når disse parene holdes utenfor, blir det altså noe mer systematisk sammenheng mellom partenes inntekter, noe som gir utslag i litt høyere verdier på Pearsons r. Sammenhengene er imidlertid fremdeles forholdsvis svake. Pearsons r er bare om lag 0,15. Målt ved dette strenge målet for sammenheng er det altså forholdsvis lite samsvar mellom partenes inntekter på parnivå. Det samme mønsteret fant man i 2002.

Appendikstabellene A3a og A3b viser partenes relative fordeling av inntekt etter skatt blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper i 2004. Vi ser at det jevnt over er liten variasjon i andelen par der partene har omtrent lik inntekt etter skatt. Et klart unntak er imidlertid den lille gruppen av par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Her har ingen av parene tilnærmet lik inntekt. Den lille gruppen av par med delt bosted for barnet skiller seg derimot ut ved at relativt mange, 30 prosent, har lik inntekt. Det er klare forskjeller mellom grupper av foreldrepar i andelen der omsorgsforelderens inntekt er høyere eller lavere enn samværsforelderens. Her kommenterer vi variasjon i andelen par der omsorgsforelderens kommer best ut. For alle par av samværsfedre og omsorgsmødre sett under ett, er det altså vanligere at mor har høyere inntekt enn far (48 prosent av parene), enn at hun har lavere inntekt (34 prosent) av parene. Noen grupper skiller seg ut ved spesielt mange mødre har høyere inntekt etter skatt enn sin tidligere partner. Dette gjelder særlig når mor har høy og far har lav utdanning (60 prosent), når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (83 prosent), når ingen av partene er yrkesaktive (67 prosent), når mor har yrkesinntekt og far har overføringer som hovedinntektskilde (85 prosent), og når begge har overføringer som hovedinntektskilde (83 prosent). Videre gjelder det når det yngste barnet i bidragsrelasjonen er under fem år (69 prosent) og når det er minst tre barn i bidragsrelasjonen (61 prosent). I flere av disse gruppene har paret forholdsvis lav gjennomsnittlig inntekt etter skatt (tabell A1a og A1b). Dette indikerer at det særlig er i par der fars inntekt er lav, at mor har høyere inntekt etter skatt enn far.

Jevnt over er det lav korrelasjon mellom partenes inntekt etter skatt målt ved Pearsons r . Noen grupper skiller seg imidlertid ut med forholdsvis høye korrelasjoner. Eksempelvis ser vi en forholdsvis sterk negativ korrelasjon mellom partenes inntekter (-0,28) når mors, men ikke fars, hovedsakelige virksomhet er yrkesaktivitet. Dette innebærer altså at høy inntekt for den ene parten ofte går sammen med lav inntekt for den andre. Også når én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, er det en forholdsvis sterk negativ korrelasjon mellom partenes inntekter. Det er derimot en forholdsvis sterk positiv korrelasjon mellom partenes inntekter (0,20) når begge parter har yrkesinntekt som hovedinntektskilde.

Vi har også laget en mer fininndelt versjon av variabelen for partenes relative inntektsnivå, målt ved omsorgsforelderens inntekt etter skatt som prosent av samværsforelderens inntekt etter skatt. Her skiller vi mellom sju kategorier, der kategori én omfatter par der omsorgsforelderens inntekt etter skatt utgjør halvparten av samværsforelderens, og kategori sju omfatter par der omsorgsforelderens har dobbelt så høy inntekt etter skatt som samværsforelderens. Fordelingen vises kun for 2004. I tillegg til å se på alle par, og par der barnet er registret bosatt hos mor og par der det er bosatt hos far, vises fordelinger for par av samværsfedre og omsorgsmødre gruppert etter en del utvalgte kjennemerker som ofte har betydning for forholdet mellom partenes inntekter (tabell 5.4). Vi er særlig interessert å i å se hvor vanlig det er at partene har inntekter av svært ulik størrelse og kommenterer derfor først og fremst de to yttergruppene.

For alle par sett under ett er det bare i sju prosent av parene at omsorgsforelderens inntekt etter skatt kun utgjør halvparten eller mindre enn halvparten av samværsforelderens inntekt. Når barnet er registret bosatt hos far, er andelen kun 2 prosent. Stort sett er det liten variasjon blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i andelen med en slik inntektsfordeling, men blant par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, gjelder dette for hele 59 prosent av parene. Det er også forholdsvis sjelden at omsorgsforeldre har minst dobbelt så høy inntekt etter skatt som samværsforeldre. Dette gjelder for kun 10 prosent av foreldreparene. Andelen er imidlertid betydelig høyere blant par av samværsfedre og omsorgsmødre der mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (26 prosent), og der mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer (32 prosent). Det gjelder også blant par der ingen av partene er

yrkesaktive (21 prosent), og par der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde (23 prosent). Videre gjelder det par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (25 prosent). Det siste er altså en svært polarisert gruppe med hensyn til forholdet mellom partenes inntekt etter skatt.

Tabell 5.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av inntekt etter skatt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004

	Totalt	Prosent							Uvektet N
		>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
2004									
Alle par	100	7	11	14	17	25	16	10	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	7	11	15	18	24	15	10	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	5	6	14	35	28	10	123
Par av samværsfedre og omsorgsmødre									
Utdanning									
Begge lav	100	7	8	14	17	22	18	13	177
Mor lav, far høy	100	10	18	18	14	18	14	8	157
Mor høy, far lav	100	6	6	9	18	29	20	12	161
Begge høy	100	8	13	17	20	25	10	7	370
Hovedsakelig virksomhet									
Begge yrkesaktive	100	7	13	15	20	28	12	6	533
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	100	1	3	4	10	21	35	26	82
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	100	15	15	18	18	16	10	8	203
Begge ikke yrkesaktiv	100	7	-	15	12	22	24	21	55
Vanlig ukentlig arbeidstid									
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	11	16	17	25	18	8	5	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	-	-	3	16	38	27	16	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	5	11	16	18	30	14	6	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	-	5	6	6	16	33	34	46
Mor ikke i arbeid, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke i arbeid, far 31 timer +	100	12	17	16	18	16	13	8	142
Begge ikke i arbeid	100	6	-	16	11	18	34	17	37
Hovedinntektskilde									
Begge yrkesinntekt	100	3	13	16	20	28	14	6	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	-	-	3	11	26	28	32	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	14	15	19	19	17	10	7	218
Begge overføringer	100	-	3	6	9	25	36	23	52
En eller begge kapitalinntekt	100	59	10	2	-	2	2	25	36
Tid siden brudd									
Under 2 år	100	7	6	13	21	25	18	10	127
2-5 år	100	5	8	16	18	24	19	10	285
6-10 år	100	9	16	16	16	23	12	8	281
11 år +	100	9	14	13	17	23	12	12	182
Samliv i dag									
Begge enslige	100	6	7	10	18	27	20	13	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	6	15	19	15	21	14	9	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	13	12	20	18	22	8	7	149
Begge gift/samboer	100	8	17	14	21	21	12	7	177

6. Barnejustert inntekt

6.1. Innledning

I dette kapitlet viser vi barnejustert inntekt for par av foreldre som lever atskilt. Også her ligger hovedvekten på å beskrive situasjonen i 2004, men vi foretar også enkle sammenligninger med situasjonen i 2002, basert på Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005). Barnejustert inntekt er altså inntekt etter skatt, justert for de direkte utgiftene som hver av foreldrene antas å ha for felles barn. Metoden er nærmere forklart i kapittel 3. Med barnejustert inntekt ønsker vi å måle hvilket velferdsnivå hver enkelt samværs- og omsorgsforelders inntekt gir grunnlag for når vi tar hensyn til at de har ulik grad av forpliktelse og samvær og ulike direkte utgifter til felles barn. Ved å sammenligne dette inntektsbegrepet med inntekt etter skatt, kan vi få et inntrykk av hvordan omsorg for, og utgifter til, felles barn påvirker fordelingen av inntekt og økonomisk velferd i bidragsrelasjonen.

I forrige kapittel (kap. 5.1) redegjorde vi for hvordan noe ulik registrering av barnebidraget kan påvirke sammenlignbarheten mellom 2002- og 2004-undersøkelsen om samvær og bidrag. Når det gjelder barnejustert inntekt, er det også et annet moment som kan ha betydning for sammenlignbarheten. Ettersom data-innsamlingen i 2002 hovedsakelig foregikk postalt, mens innsamlingen i 2004 hovedsakelig foregikk over telefon, hadde man høyere frafall på en del spørsmål i 2002 enn i 2004. Dette gjelder bl.a. spørsmål om mengden samvær med barn i ferier. Barnekostnaden, slik den er beregnet her, er en funksjon både av vanlig månedlig samvær og av feriesamvær. I de fleste tilfelle er det omfanget av det månedlige samværet som har betydning. Vi antar derfor at konsekvensene for sammenlignbarheten er små også på dette området.

6.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene

I 2002 hadde omsorgsforeldrene lavere barnejustert inntekt enn samværsforeldrene. For alle par sett under ett utgjorde inntektsforskjellen i gjennomsnitt vel 22 000 kr. Blant par av samværsfedre og omsorgsmødre hadde mødrene i gjennomsnitt 26 500 kr lavere barnejustert inntekt enn fedrene. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre var det derimot omsorgsfedrene som hadde høyest inntekt, om lag 21 500 kr høyere enn samværs mødrene i gjennomsnitt.

Også i 2004 hadde omsorgsforeldrene lavere barnejustert inntekt enn samværsforeldrene når vi ser alle par under ett. Den gjennomsnittlige forskjellen var på 42 500 kroner, altså betydelig mer enn i 2002. Holder vi par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde utenfor, er bildet imidlertid ganske likt situasjonen i 2002. Omsorgsforeldrene har da i gjennomsnitt 15 500 kr lavere barnejustert inntekt enn samværsforeldrene. Som i 2002, er bildet ulikt for par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen. Mens samværsforelder har høyest barnejustert inntekt i den første gruppen av par, har omsorgsforelder høyest inntekt i den andre gruppen av par. Når vi holder par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde utenfor i 2004, finner vi omtrent den samme inntektsforskjellen mellom partene i par av samværsfedre og omsorgsmødre som i 2002. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre var det imidlertid større inntektsforskjell i 2004 enn i 2002, men det lave antallet observasjoner gir her stor usikkerhet ved tallene.

Samværsfedrene kommer altså bedre ut i forhold til partneren sin når vi ser på barnejustert inntekt enn når vi ser på inntekt etter skatt. Grunnen til dette er at mødrene gjerne har den daglige omsorgen for barna og dermed tilbringer mer tid med dem enn fedrene. Dermed er det mødrene som har størst direkte kostnader ved barna, og det er dette vi tar hensyn til når vi beregner barnejustert inntekt.

Tabell 6.1. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004

	Gjennomsnittlig inntekt for partene	Forskjell mellom partene, gjennomsnitt	Uvektet N
2004, alle			
Alle par	220 228	-42 565	1001
Oms. kvinne/samv. mann	219 223	-58 869	878
Oms. mann/samv. kvinne	227 649	77 906	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde			
Alle par	200 499	-15 490	961
Oms. kvinne/samv. mann	198 766	-24 950	842
Oms. mann/samv. kvinne	213 044	53 017	119
2002			
Alle par	193 770	-22 197	746
Oms. kvinne/samv. mann	193 597	-26 669	671
Oms. mann/samv. kvinne	195 473	21 705	75

Appendikstabellene A4a og A4b viser gjennomsnittlig forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt for par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. Vi viser også medianverdien til inntektsforskjellen. I de fleste inntektsfordelinger er det et fåtall høye inntekter som trekker gjennomsnittet opp. Dermed blir gjennomsnittet høyere enn medianen. Også i tabellene A4a og A4b er inntektsforskjellen mellom partene, for de fleste grupper, mindre målt ved medianen enn ved gjennomsnittet. Som vi har redegjort for tidligere, har dette bl.a. sammenheng med at en liten gruppe av samværsfedre har svært høye inntekter, noe som gir stort utslag i gjennomsnittstallet, men har liten betydning for medianverdien. Men også målt ved medianen til inntektsforskjellen har omsorgsmødrene lavere barnejustert inntekt enn samværsfedrene.

Det er klare forskjeller i partenes inntektsnivå og i forskjellen mellom partenes inntekter mellom par i ulike grupper. I likhet med hva vi fant for inntekt etter skatt, ser vi at det særlig er blant par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde at det er stor forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt. Samværsfedre har da i gjennomsnitt nesten en million kroner høyere barnejustert inntekt enn omsorgsmødre. Medianverdien til inntektsforskjellen er – kr 384 300. For øvrig er det særlig partenes yrkestilknytning, arbeidstid og hovedinntektskilde som har betydning for forskjellen mellom dem i barnejustert inntekt. Blant par der far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, har samværsfedrene betydelig høyere barnejustert inntekt enn omsorgsmødrene. I par der mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, er forholdet omvendt. På samme måte har mor høyere barnejustert inntekt enn far i par der mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer, og i par der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde.

6.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt

Tabell 6.2 viser fordelinger der partenes barnejusterte inntekt er gruppert etter om de har lav, middels eller høy inntekt. Vi benytter samme inntektsgrenser som for inntekt etter skatt. Ettersom den barnejusterte inntekten for de aller fleste foreldre er lavere enn inntekten etter skatt, er det langt færre par der én eller begge har høy inntekt når vi ser på barnejustert inntekt enn på inntekt etter skatt. I 2004 hadde begge parter høy barnejustert inntekt i 6 prosent av parene, mot hele 30 prosent når vi ser på inntekt etter skatt. Fordelingen av partenes kombinasjon av lav, middels og høy barnejustert inntekt i 2004 påvirkes lite av hvorvidt vi holder utenfor par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Tabell 6.2. Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå

	Totalt	Begge lav	Oms. lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms. midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
2004, alle											
Alle par	100	24	13	11	16	9	11	6	5	6	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	25	14	12	15	8	12	5	3	6	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	15	7	3	23	11	4	11	19	8	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde											
Alle par	100	25	13	11	16	9	10	6	5	6	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	26	14	12	15	8	11	5	3	6	842
Oms. mann/samv. kvinne	100	15	7	3	24	11	4	10	19	7	119
2002											
Alle par	100	32	14	14	12	8	7	4	4	4	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	32	14	15	12	8	8	3	3	4	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	33	8	7	18	9	1	11	9	5	75

Ser vi alle par under ett, hadde 39 prosent av parene samme nivå på den barnejusterte inntekten i 2004, i den forstand at begge parter hadde lav, begge hadde middels, eller begge hadde høy inntekt. I 45 prosent av parene var det moderat avstand mellom partenes inntekt i den forstand at den ene hadde middels inntekt, mens den andre hadde lav eller høy inntekt. I totalt 17 prosent av parene var det stor avstand mellom partenes barnejusterte inntekt slik at den ene hadde lav inntekt, mens den andre hadde høy. I 6 prosent av parene hadde omsorgsforelderen høy, og samværsforelderen lav inntekt, og i 11 prosent av parene var forholdet omvendt. Dette er omtrent samme andeler som man fant i 2002. Mønsteret blir omtrent det samme når vi holder utenfor par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Appendikstabellene A5a og A5b viser kombinasjoner av partenes inntektsnivåer (barnejustert inntekt) for ulike grupper av samværsfedre og omsorgsmødre. Ikke i noen av gruppene finner vi særlig høye andeler par der begge parter har høy barnejustert inntekt. Det at begge parter har lav barnejustert inntekt er derimot, som vi kunne vente, mest vanlig når begge parter har lav utdanning (43 prosent), når ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (72 prosent), og når begge parter har overføringer som hovedinntektskilde (75 prosent). Når ingen av partene er yrkesaktive, har begge lav inntekt i hele 80 prosent av parene. Lav barnejustert inntekt hos begge parter er ellers ganske vanlig når det yngste barnet i bidragsrelasjonen er under fem år (42 prosent), og når det er mange barn i bidragsrelasjonen (49 prosent). Kombinasjonen av høy inntekt hos mor og lav inntekt hos far, er forholdsvis lite utbredt i samtlige grupper av par. Kombinasjonen av lav barnejustert inntekt hos mor, og høy hos far, er særlig vanlig når mor har lav utdanning og far har høy (21 prosent), når far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (21 prosent), når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (23 prosent), når begge parter er etablert med en ny partner som gift eller samboer (22 prosent), og når begge har minst ett annet barn i husholdningen (24 prosent). Som nevnt i kapittel 5, kan det at mor kommer så mye dårligere ut enn far når hun er i et nytt parforhold med barn, muligens ha sammenheng med at en del mødre reduserer yrkesarbeidet når de etablerer seg med en ny familie.

6.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt

Tabell 6.3. viser andel par der partene har tilnærmet lik barnejustert inntekt, andel der omsorgsforelderen har lavere inntekt enn samværsforelderen, og andel der omsorgsforelderen har høyere inntekt enn samværsforelderen. Par der omsorgsforelderens barnejusterte inntekt utgjør mellom 90 og 110 prosent av samværsforelderens regnes her for å ha tilnærmet lik inntekt. Blant alle par sett under ett hadde partene tilnærmet lik barnejustert inntekt i 17 prosent av parene i 2004. I 45 prosent av parene hadde omsorgsforelderen lavere inntekt enn samværsforelderen, og i 38 prosent av parene hadde omsorgsforelderen høyere

inntekt enn samværsforelderens. Mønsteret er det samme når par der én eller begge hadde kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor. Fordelingen er også omtrent den samme som i 2002. Det at omsorgsforelderens har høyere inntekt enn samværsforelderens er vanligere når barnet er registrert bosatt hos far, enn når det er registrert bosatt hos mor. Også dette er i tråd med hva man fant i 2002.

Tabell 6.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av barnejustert inntekt. 2002 og 2004

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
2004, alle						
Alle par	100	45	17	38	0,01	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	49	17	34	0,03	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	18	13	69	0,05	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde						
Alle par	100	44	17	38	0,12***	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	48	18	34	0,15***	842
Oms. mann /samv. kvinne	100	18	13	68	0,09	119
2002						
Alle par	100	48	19	34	0,06 (*)	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	49	19	32	0,08*	671
Oms. mann/samv. nvinne	100	32	15	53	0,03	75

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Fordelingen mellom partene av barnejustert inntekt skiller seg noe fra fordelingen av inntekt etter skatt (se tabell 5.3). Andelen par med tilnærmet lik inntekt er omtrent den samme i begge tilfelle, men andelen par der omsorgsforelderens har høyest inntekt er lavere når vi ser på barnejustert inntekt enn når vi ser på inntekt etter skatt. Dette har, som vi har vært inne på, sammenheng med at omsorgsforelderens er mer sammen med barna enn samværsforelderens, og dermed har større kostnader forbundet med samværet.

Målt ved Pearsons r er det lav korrelasjon mellom partenes barnejusterte inntekt. I 2004 er det ingen signifikante korrelasjoner når alle par inkluderes i analysen. Når par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor, får vi signifikante positive korrelasjoner for alle foreldrepar, og for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Korrelasjonene er imidlertid forholdsvis lave (Pearsons $r=0,14-0,16$), noe man også fant i 2002.

Appendikstabellene A6a og A6b viser den relative fordelingen av partenes barnejusterte inntekt for par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. Også her varierer fordelingen særlig som følge av partenes ulike yrkestilknytning: Andelen par der mor har høyere inntekt enn far er særlig høy der mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedinntektskilde (68 prosent), der mors hovedinntektskilde er yrkesinntekt, mens fars er overføringer (69 prosent), og der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde (67 prosent). Forholdsvis sterk positiv korrelasjon mellom partenes barnejusterte inntekter finner vi bl.a. i par der begge parter er yrkesaktive (Pearson $r=0,21$), og forholdsvis sterk negativ korrelasjon mellom partenes inntekter finner vi i par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (Pearsons $r = -0,33$).

Også her har vi laget en mer fininndelt versjon av variabelen for partenes relative inntektsnivå, målt ved omsorgsforelderens barnejusterte inntekt som prosent av samværsforelderens barnejusterte inntekt. Vi skiller mellom sju kategorier, der kategori én omfatter par der omsorgsforelderens barnejusterte inntekt utgjør halvparten av samværsforelderens inntekt, og kategori sju omfatter par der omsorgsforelderens har dobbelt så høy barnejustert inntekt som samværsforelderens. Fordelingen vises bare for 2004. I tillegg til fordelinger for alle par sett under ett, for par der barnet er registrert bosatt hos mor, og par der barnet er registrert bosatt hos far, vises tall for utvalgte bakgrunnsvariabler for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Vi er først og fremst interessert i hvor utbredt det er at den ene parten har betydelig høyere barnejustert inntekt enn den andre.

Kun i 11 prosent av parene hadde samværsforelderen minst dobbelt så høy barnejustert inntekt som omsorgsforelderen, og kun i 7 prosent av parene hadde omsorgsforelderen minst dobbelt så høy inntekt som samværsforelderen. Dette er omtrent det samme bildet som for inntekt etter skatt (tabell 5.4). Også variasjonen mellom grupper av foreldrepar ligner den vi fant for inntekt etter skatt. Det at mor har dobbelt så høy barnejustert inntekt som far er særlig vanlig når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (19 prosent), når mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer (19 prosent), når begge har overføringer som hovedinntektskilde (19 prosent), og når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (17 prosent). Omvendt er det at mor har halvparten så stor barnejustert inntekt som far mest vanlig når far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (21 prosent), når mor har overføringer som hovedinntektskilde, mens far har yrkesinntekt (19 prosent), og ikke minst i den lille gruppen av par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Her har far dobbelt så høy inntekt som mor i hele 61 prosent av parene.

Tabell 6.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av barnejustert inntekt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004

	Totalt	Prosent							Uvektet N
		>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
2004									
Alle par	100	11	16	18	17	22	10	7	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	12	17	19	17	19	9	6	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	9	8	13	39	20	10	123
Par av samværsfedre og omsorgsmødre									
Utdanning									
Begge lav	100	11	12	23	17	21	9	8	177
Mor lav, far høy	100	16	28	13	12	17	9	4	157
Mor høy, far lav	100	8	10	18	20	22	15	7	161
Begge høy	100	14	18	21	19	18	5	5	370
Hovedsakelig virksomhet									
Begge yrkesaktive	100	11	17	22	20	19	8	4	533
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	100	4	3	10	16	27	22	19	82
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	100	21	24	19	13	15	4	4	203
Begge ikke yrkesaktiv	100	8	13	16	8	24	15	15	55
Vanlig ukentlig arbeidstid									
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	18	20	28	14	11	6	3	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	-	-	21	19	41	4	15	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	8	16	19	23	22	8	3	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	5	6	6	13	18	31	22	46
Mor ikke i arbeid, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke i arbeid, far 31 timer +	100	19	24	19	13	17	5	4	142
Begge ikke i arbeid	100	9	13	15	14	16	23	12	37
Hovedinntektskilde									
Begge yrkesinntekt	100	8	17	21	22	21	7	4	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	1	2	9	19	27	23	19	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	19	24	23	11	14	6	3	218
Begge overføringer	100	3	7	11	12	29	18	19	52
En eller begge kapitalinntekt	100	61	10	-	-	2	10	17	36
Tid siden brudd									
Under 2 år	100	6	13	21	18	21	13	8	127
2-5 år	100	9	13	23	17	21	11	7	285
6-10 år	100	16	21	16	18	18	6	5	281
11 år +	100	14	19	17	16	19	8	6	182
Samliv i dag									
Begge enslige	100	8	10	18	21	24	12	8	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	12	22	17	18	16	7	8	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	17	25	20	10	16	6	4	149
Begge gift/samboer	100	17	18	23	15	18	6	2	177

7. Ekvivalentinntekt

7.1. Innledning

I dette kapitlet viser vi ekvivalentinntekt blant par av foreldre som lever atskilt. Beskrivelsene gjelder først og fremst for 2004, men med enkle sammenligninger med 2002. Også her er tallene for 2002 hentet fra Lyngstad, Kjeldstad og Nymoen (2005). Ekvivalentinntekt er altså husholdningsinntekt etter skatt, korrigert for husholdningens størrelse og sammensetning, og for de utgiftene hver av partene antas å ha for felles barn. Til forskjell fra de to inntektsmålene som ble benyttet i kapitlene 4 og 5, regner vi her med inntektene til samtlige medlemmer av foreldrenes nåværende husholdning. Husholdningsmedlemmenes inntekter summeres og divideres med en forbruksvekt som avhenger av husholdningens størrelse og sammensetning. Deretter korregerer vi for utgifter eller besparelser foreldrene har som følge av samværsforeldrenes samvær med barna i bidragsrelasjonen. Beregningen av ekvivalentinntekten, samt valg av ekvivalensskala, er nærmere diskutert i kapittel 3. Med denne indikatoren ønsker vi å måle den enkeltes samlede økonomiske velferd når vi tar hensyn til eventuelle omsorgs- og forsørgelsesforpliktelser foreldrene måtte ha utover dem de har for felles barn. Vi tar også hensyn til de økonomiske bidragene fra andre husholdningsmedlemmer. Ved å sammenligne fordelingen av ekvivalentinntekt med fordelingen av barnejustert inntekt, får vi et bilde av i hvilken grad nåværende husholdningssituasjon påvirker forholdet mellom partenes økonomiske velferd. Nye parforhold og nye barn i husholdningen innebærer gjerne at flere bidrar med inntekt, samtidig som det blir flere å forsørge.

I de foregående kapitlene har vi redegjort for forhold som kan innebære at tallene for 2004 ikke er helt sammenlignbare med tallene for 2002. For det første ble barnebidraget delvis registrert litt ulikt i de to undersøkelsene, og for det andre hadde man høyere frafall på opplysninger om samvær mellom samværsforeldre og barn i 2002 enn i 2004. Når det gjelder ekvivalentinntekten, kan også et tredje forhold redusere sammenlignbarheten. For å kunne beregne ekvivalentinntekt, må vi vite hvor mange barn og voksne som bor i foreldrenes nåværende husholdning. På grunn av endringer i datainnsamlingsmetoden har det ikke vært mulig å beregne antall husholdningsmedlemmer nøyaktig på samme måte i 2004 som i 2002 (se kap. 3 for nærmere redegjørelse). Vi kan derfor ikke foreta nøyaktige sammenligninger mellom de to årene basert på de tallene som presenteres i det følgende. Vi viser likevel noen resultater for 2002 for å få et grovt bilde av om mønstrene er noenlunde like i de to årene.¹²

7.2. Gjennomsnittlig inntektsforskjell mellom partene

For alle foreldrepar sett under ett var den gjennomsnittlige ekvivalentinntekten for partene om lag 231 000 kr i 2004 (tabell 7.1). I gjennomsnitt hadde samværsforeldrene 19 000 kr høyere ekvivalentinntekt enn omsorgsforeldrene, men mønsteret var forskjellig for par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen. Mens omsorgsforeldrene hadde lavere ekvivalentinntekt enn sine partnere i den første gruppen av par, var bildet motsatt i den andre gruppen. Dette mønsteret endres en del når par der én eller begge parter hadde kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor i analysene. For alle par sett under ett er det da små inntektsforskjeller mellom partene. Blant par av samværsfedre og omsorgsmødre har mødrene lavere inntekt enn fedrene, men forskjellen er beskjeden – kun 4 000 kr i gjennomsnitt. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre er det omsorgsfedrene som har

¹² Lyngstad (2008 kap. 5) diskuterer grundigere mulige endringer i inntekt og økonomisk velferd blant samværs- og omsorgsforeldre fra 2002 til 2004. For å få til en best mulig sammenligning har han beregnet nye tall for korrigert ekvivalentinntekt for 2002, basert på en beregning av antall husholdningsmedlemmer tilsvarende den vi benytter for 2004. For samværsforeldre gir de nye 2002-beregningene noe høyere ekvivalentinntekt enn de gamle, mens forholdet er motsatt for omsorgsforeldre. Vi har ikke foretatt slike nye beregninger for 2002 i denne rapporten.

høyest inntekt – hele 31 000 kroner mer enn omsorgsmødrene i gjennomsnitt. Dette mønsteret er omtrent det samme som man fant i 2002-undersøkelsen.

Tabell 7.1 Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004

	Gjennomsnittlig inntekt for partene	Forskjell mellom partene, gjennomsnitt	Uvektet N
2004, alle			
Alle par	231 221	-19 330	1001
Oms. kvinne/samv. mann	229 269	-28 616	878
Oms. mann/samv. kvinne	245 646	49 288	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde			
Alle par	216 411	181	961
Oms. kvinne/samv. mann	213 822	-4 109	842
Oms. mann/samv. kvinne	235 163	31 245	119
2002			
Alle par	209 522	1529	746
Oms. kvinne/samv. mann	210 192	-733	671
Oms. mann/samv. kvinne	202 941	23 740	75

Det er altså mindre inntektsforskjeller mellom partenes ekvivalentinntekt enn mellom deres barnejusterte inntekt. Dette har sammenheng med at partene har ordnet seg forskjellig med hensyn til nye parforhold og nye barn i husholdningen.

Appendikstabellene A7a og A7b viser gjennomsnittlig forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt for par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. I tillegg til gjennomsnittet vises medianverdien til inntektsforskjellen. For de aller fleste grupper ser inntektsforskjellen mellom partene mer beskjeden ut målt ved medianverdien enn ved gjennomsnittet. Eksempelvis var medianverdien til inntektsforskjellen blant alle par av samværsfedre og omsorgsmødre (omsorgsmødres inntekt minus samværsfedres) kun vel 2000 kr i mødrenes disfavør, men gjennomsnittsforskjellen utgjorde hele 28 600 kroner i mødrenes disfavør.

Det er betydelige forskjeller mellom grupper av par i partenes inntektsnivå og i forskjellen mellom partenes inntekter. Høyest gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for paret samlet finner vi der hvor én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Det er også her vi finner den største inntektsforskjellen mellom partene. I gjennomsnitt har mødrene her nærmere 700 000 kroner lavere ekvivalentinntekt enn fedrene. Når ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, er inntektsforskjellen mellom partene derimot ytterst beskjeden – bare omtrent 3000 kroner i gjennomsnitt. I likhet med hva vi fant når det gjaldt forholdet mellom partenes inntekt etter skatt og barnejusterte inntekt, har partenes yrkestilknytning stor betydning for forskjeller mellom partenes ekvivalentinntekt. Mor har i gjennomsnitt høyere inntekt enn far i par der mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, og i par der ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet. Likeledes har mor høyere inntekt enn far i par der mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer, og i par der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde. Far har høyere inntekt enn mor i par der far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet. Videre varierer inntektsforskjellen mellom partene med deres nåværende samlivsstatus. Eksempelvis har mor mye lavere ekvivalentinntekt enn far når far, men ikke mor, er gift eller samboende. Derimot er det beskjedne inntektsforskjeller mellom partene når begge er gift eller samboende, og når mor, men ikke far, er gift eller samboende.

7.3. Andeler der begge har lav, middels eller høy inntekt

Tabell 7.2 viser fordelinger der partene er gruppert etter om partene har lav, middels eller høy ekvivalentinntekt. Vi benytter de samme grensene mellom inntektskategoriene som for inntekt etter skatt (kap. 5) og barnejustert inntekt (kap. 6). Inntekt under 190 000 kroner regnes som lav, 190 000 – 239 000 kroner regnes som middels inntekt, og 240 000 kroner eller mer som høy inntekt.

Tabell 7.2. Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå

	Totalt	Begge lav	Oms. lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms. midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
2004, alle											
Alle par	100	17	10	10	15	11	10	8	7	12	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	18	10	11	15	12	11	7	6	11	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	10	8	6	16	4	3	17	14	21	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde											
Alle par	100	17	10	10	15	11	10	8	7	12	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	18	10	10	15	12	11	7	6	10	842
Oms. mann/samv. kvinne	100	10	8	6	16	4	3	16	14	21	119
2002											
Alle par	100	25	11	13	12	6	9	8	7	9	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	25	11	13	12	6	9	8	7	9	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	24	11	7	20	6	4	11	8	9	75

Ser vi alle par under ett i 2004, hadde begge parter lav ekvivalentinntekt i 17 prosent av parene, begge parter middels ekvivalentinntekt i 11 prosent av parene, og begge parter høy ekvivalentinntekt i 12 prosent av parene. Det er noe mer vanlig at begge parter har høy ekvivalentinntekt i par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn i par av samværsfedre og omsorgsmødre. Totalt har altså 40 prosent av parene samme nivå for ekvivalentinntekt når vi måler på denne måten. 18 prosent av parene har svært ulikt inntektsnivå i den forstand at den ene har lav, mens den andre har høy, ekvivalentinntekt. 42 prosent av parene har forholdsvis likt inntektsnivå, i den forstand at den ene har middels høy ekvivalentinntekt, men den andre har ekvivalentinntekt på lavt eller høyt nivå. Bildet er det samme også når vi holder utenfor par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

Det var relativt flere par i 2002 enn i 2004 der begge parter hadde lav ekvivalentinntekt, definert som inntekt under 190 000 kr. Dette har selvsagt sammenheng med at 2002-inntektene ikke er regnet om til 2004-kroner. Ser vi på andelen par der partene har samme inntektsnivå, andel par der partene har svært ulikt inntektsnivå, og andelen par der partene har forholdsvis likt inntektsnivå, skiller imidlertid ikke fordelingen for 2002 seg nevneverdig fra fordelingen i 2004.

Appendikstabellene A8a og A8b viser kombinasjoner av partenes nivåer for ekvivalentinntekt for par av samværsfedre og samværs mødre i ulike grupper. Andelen par der begge parter har høy ekvivalentinntekt er særlig høy når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (35 prosent) og ganske høy når begge parter er etablert med nye samlivspartnere (20 prosent). Andelen par der begge parter har lav ekvivalentinntekt er særlig høy når begge parter har lav utdanning (27 prosent), når omsorgsførelderen, men ikke samværsførelderen har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (31 prosent), når ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (53 prosent), når begge har overføringer som hovedinntektskilde (71 prosent), når yngste barn i bidragsrelasjonen er under fem år (34 prosent), når det er minst tre barn i bidragsrelasjonen (41 prosent), når det er under to år siden samlivsbruddet (33 prosent), og når begge parter er enslige (29 prosent). Det at mor har lav ekvivalentinntekt, mens far har høy, er særlig vanlig i par der far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (21 prosent) og i den lille gruppen av par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (24 prosent). Det at omsorgsførelderen (mor) har høy ekvivalentinntekt, mens samværsførelderen (far) har lav, er særlig vanlig i par der far har overføringer som hovedinntektskilde, mens mor har yrkesinntekt (20 prosent), og i par der mor er gift eller samboer, mens far er enslig (16 prosent).

7.4. Andel med lik og andel med forskjellig inntekt

Tabell 7.3 viser andel par der partene har tilnærmet lik ekvivalentinntekt, andel par der omsorgsforelderens har lavere ekvivalentinntekt enn samværsforelderens, og andel par der omsorgsforelderens har høyere ekvivalentinntekt enn samværsforelderens. I tillegg vises korrelasjonen mellom partenes ekvivalentinntekter, målt ved Pearsons r.

Vi minner om at par der omsorgsforelderens ekvivalentinntekt utgjør mellom 90 og 110 prosent av samværsforelderens, her regnes for å ha tilnærmet lik inntekt. Blant alle par sett under ett hadde partene omtrent lik ekvivalentinntekt i 21 prosent av parene. I 41 prosent av parene hadde omsorgsforelderens høyere ekvivalentinntekt enn samværsforelderens, og i 38 prosent av parene var forholdet omvendt. Bildet endres lite når par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor. Det at omsorgsforelderens har høyere inntekt enn samværsforelderens er noe vanligere blant par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Omvendt har omsorgsforelderens sjeldnere lavere ekvivalentinntekt enn partneren når barnet er registrert bosatt hos far, enn når det er registrert bosatt hos mor. Den relative fordelingen av partenes ekvivalentinntekt i 2004 skiller seg lite fra det mønsteret man fant i 2002.

For alle par sett under ett, og for par av samværsfedre og omsorgsmødre, skiller den relative fordelingen av partenes ekvivalentinntekt seg lite fra fordelingen av partenes barnejusterte inntekt. Andel par der partene har tilnærmet lik inntekt, andel par der omsorgsforelderens kommer best ut, og andel par der omsorgsforelderens kommer dårligst ut, er omtrent lik i de to tilfellene (se tabell 6.3). For par av samværs mødre og omsorgsfedre kan det imidlertid se ut til at omsorgsforelderens oftere kommer bedre ut enn partneren når vi ser på barnejustert inntekt enn når vi ser på ekvivalentinntekt. Forskjellen er imidlertid ikke statistisk signifikant.

Målt ved Pearsons r finner vi kun svake sammenhenger mellom partenes ekvivalentinntekt både i 2002 og i 2004. I 2004 er det ingen signifikante korrelasjoner mellom partene når alle par inkluderes i analysene. Når par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor, er det signifikante positive korrelasjoner mellom partenes ekvivalentinntekt i alle par sett under ett og i par av samværsfedre og omsorgsmødre. Sammenhengene er imidlertid svake (Pearsons $r = 0,12$ og $0,15$), noe man også fant i 2002.

Tabell 7.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt. 2002 og 2004

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
2004, alle						
Alle par	100	38	21	41	0,01	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	40	22	38	0,01	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	28	15	58	0,01	123
2004, par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde						
Alle par	100	37	22	41	0,10**	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	39	23	39	0,10**	842
Oms. mann /samv. kvinne	100	28	15	57	0,11	119
2002						
Alle par	100	40	18	43	0,09*	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	40	18	42	0,10*	671
Oms. mann/samv. nvinne	100	31	17	52	0,02*	75

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Appendikstabellene A9a og A9b viser den relative fordelingen av ekvivalentinntekten blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. I likhet med hva vi fant for inntekt etter skatt (kap. 5) og barnejustert inntekt (kap. 6), varierer fordelingen av ekvivalentinntekt særlig med forholdet mellom partenes yrkestilknytning og hovedinntektskilde, men også andre faktorer har betydning. Andelen par der mor har høyere ekvivalentinntekt enn far er særlig høy i den lille gruppen av par der mor er over 40 år, mens far er under 40 år (57 prosent), når mor har høy utdanning, mens far har lav utdanning (47 prosent), når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (72 prosent), når mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer (86 prosent), når begge har overføringer som hovedinntektskilde (69 prosent), når yngste barn i bidragsrelasjonen er under fem år (49 prosent), når det er kort tid siden samlivsbruddet (48 prosent), og når mor, men ikke far, har etablert seg med ny partner (49 prosent). Andelen par der mor har lavere ekvivalentinntekt enn far er særlig høy når far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (53 prosent), når mor har overføringer som hovedinntektskilde, mens far har yrkesinntekt (56 prosent), når én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (65 prosent), når mor har flere bidragsrelasjoner, mens far bare har én (57 prosent), og når mor er enslig, mens far har etablert seg med ny partner (60 prosent).

Tabell 7.4. viser fordelinger av en mer fininddelt versjon av variabelen for partenes relative ekvivalentinntekt, også her målt ved mors inntekt som prosentandel av fars. Variabelen har sju kategorier, og vi er her særlig opptatt av ytterkategoriene som viser andelen par der den ene parten har dobbelt så høy ekvivalentinntekt som den andre. For alle par sett under ett har omsorgsforelderen under halvparten så stor ekvivalentinntekt som samværsforelderen i 9 prosent av parene. Bildet er omtrent likt for par av samværsfedre og omsorgsmødre, og for par av samværs-mødre og omsorgsfedre. Andelen par der omsorgsforelderen har minst dobbelt så høy ekvivalentinntekt som samværsforelderen er omtrent den samme – 8 prosent. Det kan se ut til at dette er noe vanligere når barnet er registrert bosatt hos far enn når det er registrert bosatt hos mor (14 prosent mor 7 prosent), men forskjellen er ikke statistisk signifikant. Andelene der den ene parten har minst dobbelt så høy inntekt som den andre, er omtrent de samme når det gjelder ekvivalentinntekt som dem vi fant for inntekt etter skatt (kap. 5) og for barnejustert inntekt (kap. 6).

Tabell 7.4. viser også fordelinger for par av samværsfedre og omsorgsmødre gruppert etter utvalgte bakgrunnsforhold. Stort sett er det liten variasjon mellom grupper i andelen par der mor har under halvparten så stor ekvivalentinntekt som far, men andelen er særlig høy (53 prosent) i den lille gruppen av par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Det er også forholdsvis høye andeler (15 prosent) i grupper der mor har lav, mens far har høy utdanning, der far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, og der far, men ikke mor, bor sammen med en ny partner. Det at mor har minst dobbelt så høy ekvivalentinntekt som far, er særlig vanlig når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (15 prosent) og når mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer (19 prosent).

Tabell 7.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av ekvivalentinntekt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004

	Totalt	Prosent							Uvektet N
		>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
2004									
Alle par	100	9	12	17	21	23	10	8	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	9	13	18	22	22	10	7	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	7	8	13	15	34	10	14	123
Par av samværsfedre og omsorgsmødre									
Utdanning									
Begge lav	100	9	13	15	19	24	14	7	177
Mor lav, far høy	100	15	16	17	20	17	8	8	157
Mor høy, far lav	100	7	4	18	24	26	14	8	161
Begge høy	100	7	16	20	23	21	7	6	370
Hovedsakelig virksomhet									
Begge yrkesaktive	100	8	13	20	23	21	9	6	533
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	100	1	4	8	16	35	22	15	82
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	100	15	18	21	21	16	5	4	203
Begge ikke yrkesaktiv	100	10	5	6	18	31	20	9	55
Vanlig ukentlig arbeidstid									
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	10	14	20	29	13	8	5	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	-	6	13	15	41	16	9	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	8	13	19	20	25	9	6	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	-	6	11	13	27	21	23	46
Mor ikke i arbeid, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke i arbeid, far 31 timer +	100	14	19	21	20	17	5	4	142
Begge ikke i arbeid	100	11	1	3	26	31	24	4	37
Hovedinntektskilde									
Begge yrkesinntekt	100	5	13	20	25	22	9	6	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	-	-	4	10	41	26	19	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	15	18	22	21	15	4	3	218
Begge overføringer	100	-	3	8	19	31	28	10	52
En eller begge kapitalinntekt	100	53	10	2	3	7	14	12	36
Tid siden brudd									
Under 2 år	100	7	13	16	16	27	12	9	127
2-5 år	100	9	11	18	23	20	12	8	285
6-10 år	100	11	12	17	23	22	8	6	281
11 år +	100	6	16	20	23	21	9	5	182
Samliv i dag									
Begge enslige	100	9	11	17	19	24	13	7	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	14	21	25	18	15	3	3	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	6	9	11	24	26	16	7	149
Begge gift/samboer	100	6	9	18	30	20	8	9	177

8. Inntektsfattigdom og sosialhjelp

8.1. Innledning

I dette kapitlet ser vi på forekomsten av lav økonomisk velferd blant par av foreldre. Vi undersøker om det er slik at lav økonomisk velferd for én av partene går sammen med lav økonomisk velferd for den andre, eller om det ikke er noen sammenheng mellom forekomsten av lav økonomisk velferd mellom partene. Vi benytter to indikatorer på lav økonomisk velferd (se kap. 3). Den første er om en person er inntektsfattig, definert som at man har en ekvivalentinntekt under lavinntektsgrensen (halvparten av median ekvivalentinntekt, 109 500 kr i 2004 og 104 000 kroner i 2002) for alle personer i befolkningen. Den andre er om en person mottar sosialhjelp eller ikke. Ettersom andelen inntektsfattige er beregnet på basis av ekvivalentinntekten, er sammenligninger mellom 2002 og 2004 beheftet med de samme usikkerhetsmomentene som sammenligninger av ekvivalentinntekten. For det første ble barnebidraget delvis registret noe ulikt i de to undersøkelsene, for det andre var det noe høyere frafall på spørsmålene om samværsforelderens ferie-samvær med barnet i 2002 enn i 2004, og for det tredje ble antall barn og voksne i deltakernes nåværende husholdninger registrert litt forskjellig i de to undersøkelsene. Dette er nærmere diskutert i Lyngstad (2008) samt i kapitlene 5, 6, og 7 i foreliggende rapport. Sammenligninger mellom andelen inntektsfattige i 2002 og 2004 må derfor tolkes med forsiktighet. Mottak av sosialhjelp er derimot hentet direkte fra SSBs registre. Sammenligninger mellom 2002 og 2004 på dette området er derfor uproblematisk.

8.2. Inntektsfattigdom blant par av foreldre

Både blant samværs- og omsorgsforeldre er det relativt få inntektsfattige. Dette gjaldt både i 2004 og 2002. I begge årene var det også ytterst få par der begge parter var inntektsfattige (tabell 8.1.). I 2004 var omsorgsforelderens, men ikke samværsforelderens inntektsfattig i 4 prosent av parene, og i 7 prosent av parene var samværsforelderens, men ikke omsorgsforelderens inntektsfattig. I om lag ni av ti par var altså ingen av partene inntektsfattige. Dette er omtrent de samme tallene som man fant i 2002. Mønsteret varierer dessuten lite mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen. Bildet påvirkes også lite av om par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor eller ikke.

Tabell 8.1. Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. 2002 og 2004. Prosent

	Totalt	Begge inntektsfattige	Oms. inntektsfattig, samv. ikke inntektsfattig	Oms. ikke inntektsfattig, samv. inntektsfattig	Ingen inntektsfattige	Uvektet N
2004 (alle)						
Alle par	100	0	4	7	89	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	1	4	7	89	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	-	2	6	92	123
2004 (par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde)						
Alle par	100	0	4	7	90	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	1	4	7	89	842
Oms. mann/samv. kvinne	100	-	2	6	93	119
2002						
Alle par	100	0	4	6	90	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	0	4	6	90	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	0	7	9	84	75

Appendikstabellene A10a og A10b viser inntektsfattigdom blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. I samtlige grupper er det relativt sjelden at begge parter er inntektsfattige. Blant par der ingen av partene er i arbeid gjelder dette 3 prosent. Vi finner også en ganske høy andel (7 prosent) blant par der far ikke er yrkesaktiv, mens mor jobber inntil 10 timer i uka, men her er det få observasjoner og stor usikkerhet ved tallene. Vi finner derimot, i bestemte grupper, forholdsvis høye andeler der én av foreldrene er inntektsfattige. Eksempelvis er mor, men ikke far, inntektsfattig i 14 prosent av parene der ingen av partene er yrkesaktive, i 10 prosent av parene der foreldrene har delt bosted for barnet, og i 11 prosent av parene der mor, men ikke far, inngår i minst to bidragsrelasjoner. Omvendt er far, men ikke mor, inntektsfattig i 25 prosent av parene der ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, i 29 prosent av parene der begge har overføringer som hovedinntektskilde, i 14 prosent av parene der det yngste barnet i bidragsrelasjonen er under fem år, i 14 prosent av parene der det er minst tre barn i bidragsrelasjonen, i 13 prosent av parene der mor inngår i én bidragsrelasjon, mens far inngår i minst to, og i 13 prosent av parene der begge parter er enslige.

8.3. Sosialhjelp blant par av foreldre

I det store flertallet av par av samværs- og omsorgsforeldre (84 prosent) har ingen av partene mottatt sosialhjelp (tabell 8.2). I kun 2 prosent av parene har begge parter mottatt sosialhjelp, i 7 prosent av parene har omsorgsforelderen, men ikke samværsforelderen mottatt sosialhjelp, og like ofte er forholdet omvendt. Mønsteret skiller seg lite fra det man fant i 2002. Det er imidlertid en viss forskjell mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre på den ene siden, og par av samværs mødre og omsorgsfedre på den annen, på dette området. Det at omsorgs-, men ikke samværsforelderen, har mottatt sosialhjelp, er mindre utbredt når barnet er registrert bosatt hos far enn når det er registrert bosatt hos mor. Omvendt er det mer vanlig at omsorgsforelderen ikke har mottatt sosialhjelp, men samværsforelderen har mottatt slik hjelp, når barnet er registrert bosatt hos far enn når det er bosatt hos mor. Dette tyder på at en del mødre som ikke har barnet boende hos seg fast, i hvert fall periodevis har lav økonomisk velferd. Fedre som har barnet boende hos seg, har derimot sjelden så vanskelig økonomi at de får sosialhjelp. Dette mønsteret fant man også i 2002. Bildet av partenes bruk av sosialhjelp endres lite når par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde tas ut av analysen.

Tabell 8.2. Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp. 2002 og. 2004. Prosent

	Totalt	Begge sosialhjelp	Oms. sosialhjelp, samv. Ikke sosialhjelp	Oms. Ikke sosialhjelp, samv. sosialhjelp	Ingen sosialhjelp	Uvektet N
2004 (alle)						
Alle par	100	2	7	7	84	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	2	8	7	84	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	1	13	85	123
2004 (par uten kapitalinntekt som hovedinntektskilde)						
Alle par	100	2	7	7	83	961
Oms. kvinne/samv. mann	100	2	8	7	83	842
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	1	13	86	119
2002						
Alle par	100	2	5	8	84	746
Oms. kvinne/samv. mann	100	2	6	7	85	671
Oms. mann/samv. kvinne	100	5	3	18	75	75

Appendikstabellene A11a og A11b viser partenes bruk av sosialhjelp blant ulike grupper av samværsfedre og omsorgsmødre. For de aller fleste grupper er det forholdsvis sjelden at begge parter har mottatt sosialhjelp, men i en del, ofte ganske små, grupper er det ganske utbredt at minst én av partene har mottatt sosialhjelp. Dette siste gjelder for eksempel i par der ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet og i par der begge har overføringer som hovedinntektskilde. Her har minst én av partene mottatt sosialhjelp i minst halvparten av parene.

Andelen par der begge parter har mottatt sosialhjelp er særlig høy i par der ingen av partene er yrkesaktive (10 prosent), i par der begge har overføringer som hovedinntektskilde (16 prosent), i par der yngste barn er under fem år (6 prosent), i par som har minst tre barn sammen (6 prosent), og i par der far har forholdsvis lite månedlig samvær med barnet (6 prosent). Det at mor, men ikke far, har mottatt sosialhjelp, er særlig vanlig når ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (16 prosent), og når far, men ikke mor, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (17 prosent). Videre er det utbredt når mor, men ikke far, har overføringer som hovedinntektskilde (19 prosent), når det er lite samvær mellom far og barn (13 prosent når det ikke var samvær siste måned), og når mor er enslig, mens far bor sammen med en ny partner (14 prosent). Det at far, men ikke mor, har mottatt sosialhjelp, er særlig vanlig når ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (27 prosent), når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet (25 prosent), når far har overføringer som hovedinntektskilde, mens mor har yrkesinntekt (37 prosent), når begge har overføringer som hovedinntektskilde (25 prosent), når yngste barn er under fem år (13 prosent), og når far har lite samvær med barnet (14 prosent når det ikke var samvær forrige måned).

Alt i alt ser det ut til å være få par der begge parter har lav økonomisk velferd, enten dette måles ved inntektsfattigdom eller mottak av sosialhjelp. Vi finner imidlertid moderat høye andeler i bestemte grupper av foreldreprar, først og fremst blant par der ingen av partene er yrkesaktive og i par der begge hovedsakelig lever på overføringer. Det at den ene parten, men ikke den andre, har lav økonomisk velferd, er derimot mer utbredt. Både målt ved inntektsfattigdom og ved mottak av sosialhjelp er det omtrent like vanlig at omsorgsforelderen, men ikke samværsforelderen, har lav økonomisk velferd, som at samværs-, men ikke omsorgsforelderen har lav økonomisk velferd. Forholdet mellom partenes økonomiske velferd henger nært sammen med deres tilknytning til arbeidsmarkedet og deres hovedinntektskilde.

9. Hva betyr barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter?

9.1. Innledning

I dette kapitlet skal vi se hva barnebidraget betyr for forholdet mellom partenes inntekter. Vi viser tall kun for 2004 og sammenligner ikke med 2002-undersøkelsen. Lyngstad (2008) foretar imidlertid sammenligninger av mulige endringer i barnebidragets betydning. Hans analyser gjelder, som tidligere nevnt, for grupper av samværs- og omsorgsforeldre, men ikke for par av foreldre i samme bidragsrelasjon. Ifølge Lyngstads analyser hadde barnebidraget omtrent samme betydning for de ulike foreldregruppenes inntektsnivå, og også for forholdet mellom gruppenes inntekter, i 2004 som i 2002. I det følgende diskuterer vi i hvilken grad betalt og mottatt barnebidrag endrer forskjellen mellom inntektsnivået til partene i bidragspar. Dette gjør vi ved å vise forholdet mellom partenes inntekter før og etter betalt og/eller mottatt barnebidrag i 2004. Tallene for situasjonen etter betalt/mottatt bidrag er de samme som er vist i tidligere kapitler. I tillegg har vi beregnet fordelingen før bidraget er betalt/mottatt. Ettersom omsorgsforeldre oftest mottar bidrag, mens samværsforeldre flest betaler bidrag, vil bidraget bidra til høyere inntekter for omsorgsforeldre og lavere inntekter for samværsforeldre, noe som endrer forskjellen mellom partenes inntekter. Vi undersøker hvor store disse endringene er, og hvorvidt det er forskjeller mellom de ulike inntektsmålene. Vi benytter de samme inntektsbegrepene og de samme relative inntektsmålene som i tidligere kapitler. Vi viser tall for alle par sett under ett, for par av samværsfedre og omsorgsmødre sett under ett, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre sett under ett. Resultatene er dermed gjennomsnittsbetraktninger for store grupper av par og avdekker ikke variasjon mellom undergrupper av foreldre. Bidraget vil selvsagt ha ulik betydning for inntektsfordelingen blant partene avhengig av partenes yrkestilknytning og en rekke andre forhold. Slik variasjon belyses ikke her, men kan være tema for senere analyser.

Som tidligere nevnt, ble reglene for beregning av barnebidrag endret høsten 2003. Mens bidraget tidligere ble beregnet som en prosentandel av den bidragspliktiges inntekt, skal man etter de nye reglene også ta hensyn til inntekten til den av foreldrene som barna bor hos. Videre skal man ta hensyn til de utgiftene som den bidragspliktige har i forbindelse med samvær med barnet. Jo mer man er sammen med barnet, desto mindre blir bidraget. Det understrekes sterkere enn før at foreldrene har et likeverdig ansvar for omsorg for og forsørging av felles barn selv om de ikke bor sammen. De nye reglene skal altså oppmuntre til aktiv deltakelse i barnas liv også fra den av foreldrene som ikke bor sammen med barnet til daglig. Samtidig skal barnets behov for forsørgelse deles mellom foreldrene etter økonomisk evne og så rett og rimelig som mulig (Barne- og familiedepartementet 2001, Barne- og likestillingsdepartementet 2006). Vi minner om at barnebidraget etter bidragsreformen i 2003 ikke lenger er skattepliktig for mottakeren og ikke fradragsberettiget for bidragsyteren.

9.2. Inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt bidrag

Tabell 9.1. viser gjennomsnittet av partenes inntekter før og etter betalt/mottatt barnebidrag, den gjennomsnittlige forskjellen mellom partenes inntekter, samt medianverdien til forskjellen. Vi finner omtrent samme gjennomsnittsinntekt etter skatt for paret før og etter betalt/mottatt bidrag. Dette er som vi kunne vente, ettersom den ene parten betaler bidrag til den andre. Når det likevel er mindre forskjeller mellom tallene, kan dette bl.a. ha sammenheng med at partene oppgir litt forskjellig betalt/mottatt bidrag i intervjuet, eller at noen samværsforeldre ikke betaler bidrag slik de skulle, og at omsorgsforeldrene da mottar bidragsforskott (se ellers kap. 2.4. for en diskusjon av registrering av barnebidraget). Den gjennomsnittlige forskjellen mellom partenes inntekter endres imidlertid når bidraget holdes utenfor i beregningene. Dette gjelder særlig for par av samværsfedre og omsorgs-

mødre. I gjennomsnitt hadde omsorgsmødrene 78 000 kroner lavere inntekt etter skatt enn samværsfedre før bidraget var trukket fra/lagt til. Forskjellen reduseres til om lag 27 000 kroner når bidraget regnes med. For par av samværs mødre og omsorgsfedre er det derimot en mer beskjeden forskjell mellom inntektsforskjellen mellom partene før og etter betalt/mottatt bidrag. Omsorgsfedrene har i gjennomsnitt 113 000 kroner høyere inntekt etter skatt enn samværs mødre før bidraget. Når bidraget regnes med, er forskjellen 118 000 kroner, altså marginalt større. Når bidraget har liten betydning for inntektsforskjellen blant par av samværs mødre og omsorgsfedre, skyldes dette bl.a. at relativt mange omsorgsmødre ikke betaler bidrag, og at de bidragene som betales, ofte er ganske små (Lyngstad 2007). Dette bunner bl.a. i at omsorgsmødre flest har omfattende samvær med barn de ikke bor sammen med. Mange av disse parene har i praksis delt bosted for barnet. Dessuten har mødre i slike par ofte lavere inntekt enn barnets far. Ettersom bidraget beregnes ut fra forholdet mellom partenes inntekter, kan dette gi lave bidrag for mor. Også målt ved medianverdien til gjennomsnittet mellom partenes inntekt etter skatt endres inntektsforskjellen mellom partene når vi sammenligner situasjonen før og etter at bidraget er betalt/mottatt. Mens bidraget reduserer inntektsforskjellen mellom par av samværsfedre og omsorgsmødre, øker det inntektsforskjellen blant par av samværs mødre og omsorgsfedre.

Tabell 9.2. viser fordeling mellom partene av høy, middels og lav inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt bidrag. Andelen par der begge parter har lav inntekt er omtrent den samme i begge tilfelle. Det samme gjelder andelen par der omsorgsfedrene har lav inntekt, mens samværsforelderen har middels inntekt, andelen par der omsorgsfedrene har middels inntekt, mens samværsforelderen har lav inntekt, andelen par der begge parter har middels inntekt, og andelen par der begge parter har høy inntekt. I de øvrige kategoriene finner vi imidlertid forskjeller avhengig av om betalt/mottatt bidrag regnes med eller ikke. Dette gjelder særlig for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Når bidraget regnes med, blir det relativt sett færre par der omsorgsmor har lav eller middels inntekt, mens samværsfar har høy inntekt, sammenlignet med situasjonen før betalt/mottatt bidrag. På den annen side blir det relativt flere par der omsorgsmor har høy inntekt, mens samværsfar har lav eller middels inntekt.

Tabell 9.1. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004.

	Gjennomsnittlig inntekt for part	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag				
Alle par	273 952	-55 272	-14 091	1001
Oms. kvinne/samv. mann	271 455	-78 062	26 715	878
Oms. mann/samv. kvinne	292 405	113 127	58 149	123
Etter betalt/mottatt bidrag				
Alle par	274 097	-9 521	27 210	1001
Oms. kvinne/samv. mann	271 508	-26 834	22 110	878
Oms. mann/samv. kvinne	293 225	118 410	65 945	123

Tabell 9.2. Fordeling av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent

	Totalt	Begge lav	Oms lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	6	6	12	8	6	14	8	11	29	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	7	6	13	8	6	16	7	9	28	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	4	3	9	5	4	14	23	37	123
Etter betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	6	4	6	8	4	8	16	17	30	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	6	4	7	9	5	9	16	15	29	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	3	1	5	4	3	18	27	37	123

Tabell 9.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag, 2004. Prosent

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	46	16	37	0,00	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	51	16	33	0,01	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	14	16	70	0,08	123
Etter betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	32	17	51	0,02	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	34	18	48	0,04	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	14	14	72	0,08	123

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell 9.4. Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag, 2004. Prosent

	Totalt	Prosent							Uvektet N
		>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
Før betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	13	15	19	16	22	9	6	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	15	16	21	16	20	8	5	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	5	7	16	36	22	12	123
Etter betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	7	11	14	17	25	16	10	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	7	11	15	18	24	15	10	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	5	6	14	35	28	10	123

Tabell 9.3 viser andelen par der partene har tilnærmet lik inntekt etter skatt og andelen par der omsorgsforelderens har lavere eller høyere inntekt enn samværsforelderens, før og etter at barnebidraget er regnet med. Andelen par med lik inntekt etter skatt er omtrent den samme uansett om vi ser på inntekt før eller etter betalt/ mottatt bidrag. Andelen par der omsorgsforelderens kommer best ut, er imidlertid atskillig høyere etter bidrag enn før bidrag, men dette gjelder i første rekke når barna er registrert bosatt hos mor. Holder vi barnebidraget utenfor, har mor høyere inntekt etter skatt enn far i 33 prosent av disse parene. Ser vi på situasjonen etter betalt/mottatt bidrag, er tilsvarende andel hele 48 prosent. For par av samværs mødre og omsorgsfedre påvirkes forholdet mellom partenes inntekter lite av om bidraget regnes med eller ikke.

I tabell 9.4. er den relative inntektsforskjellen mellom partene mer finindelt enn i tabell 9.3. Vi ser at for par av samværsfedre og omsorgsmødre bidrar betalt/mottatt barnebidrag både til en lavere andel par der mor har svært mye lavere inntekt etter skatt enn far (mors inntekt utgjør under halvparten av fars), en lavere andel par der mor har ganske mye lavere inntekt etter skatt enn far (mors inntekt utgjør 50-59 prosent av fars), og en lavere andel par der mor har litt lavere inntekt etter skatt enn far (mors inntekt utgjør 70-89 prosent av fars).

9.3. Barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag

Tabellene 9.5-9.8 viser forholdet mellom partenes barnejusterte inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag.

Også her ser vi at partenes gjennomsnittsinntekt er omtrent den samme uansett om vi ser på situasjonen før eller etter betalt/mottatt bidrag (tabell 9.5.). Forskjellen mellom partenes barnejusterte inntekt endres imidlertid når bidraget holdes utenfor i beregningene, særlig for par av samværsfedre og omsorgsmødre. Før betalt/mottatt bidrag har omsorgsmødre i gjennomsnitt 100 000 kroner lavere barnejustert inntekt enn samværsfedrene. Etter betalt/mottatt bidrag er gjennomsnittsforskjellen om lag 59 000 kroner. Medianverdien til forskjellen reduseres fra 57 000 kroner til 16 000 kroner når vi tar hensyn til bidraget.

Forholdet mellom partenes barnejusterte inntekter, målt ved kombinasjonen av høy, middels og lav inntekt, påvirkes, som vi kunne vente, også av om barnebidraget inkluderes eller ikke, særlig for par av samværsfedre og omsorgsmødre (tabell 9.6). Andelene der begge har lav, begge har middels og begge har høy inntekt er omtrent de samme uansett om vi tar hensyn til bidraget eller ikke. Det samme gjelder andelen par

der omsorgsmor har høy inntekt, mens samværsfar har lav eller middels inntekt, og andelen par der omsorgsmor har middels inntekt, mens samværsfar har høy. Andelen par der omsorgsmor har lav barnejustert inntekt, mens samværsfar har middels eller høy, reduseres imidlertid betraktelig som en følge av betalt/mottatt bidrag. På den annen side ser det ut til å være en viss økning i andelen par der omsorgsmor har middels barnejustert inntekt, mens samværsfar har lav barnejustert inntekt.

Også når vi ser på andelen par der omsorgsforelderen har lavere eller høyere barnejustert inntekt enn samværsforelderen, målt ved omsorgsforelderens inntekt i prosent av samværsforelderens, har barnebidraget stor betydning, særlig blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Her har mor lavere inntekt enn far i 65 prosent av parene før betalt/mottatt bidrag, mot bare i 49 prosent av parene etter betalt/mottatt bidrag (tabell 9.7). Omvendt har mor høyere inntekt enn far i bare 20 prosent av parene når vi ikke tar hensyn til bidraget, mot i 34 prosent av parene når vi tar hensyn til bidraget. Andelen par der begge har tilnærmet lik barnejustert inntekt påvirkes lite av barnebidraget. For par av samværs mødre og omsorgsfedre bidrar betalt/mottatt barnebidrag kun til mindre, og ikke signifikante, endringer i den relative fordelingen av partenes barnejusterte inntekt.

Den mer fininddelte fordelingen av forholdet mellom partenes barnejusterte inntekt i tabell 9.8 viser at det særlig er andelen par der omsorgsmor har betydelig lavere inntekt enn samværsfar, som reduseres som en følge av betalt/mottatt bidrag. Barnebidraget innebærer derimot ingen klar økning i andelen par der omsorgsmor har betydelig høyere inntekt enn samværsfar.

Tabell 9.5. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004

	Gjennomsnittlig inntekt for paret	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag				
Alle par	222 074	-79 389	-43 647	1001
Oms. kvinne/samv. mann	221 400	-100 092	-57 056	878
Oms. mann/samv. kvinne	227 056	73 601	40 014	123
Etter betalt/mottatt bidrag				
Alle par	220 228	-42 565	-7 433	1001
Oms. kvinne/samv. mann	219 223	-58 869	-16 274	878
Oms. mann/samv. kvinne	227 649	77 906	47 974	123

Tabell 9.6. Fordeling av barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent

	Totalt	Begge lav	Oms lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	23	17	22	9	6	11	3	4	4	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	23	19	25	8	5	12	2	3	4	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	24	6	3	14	12	4	13	18	6	123
Etter betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	24	13	11	16	9	11	6	5	6	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	25	14	12	15	8	12	5	3	6	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	1	3	1	5	4	3	18	27	37	123

Tabell 9.7. Relativ fordeling (inndeling1) mellom partene i bidragspar av barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	60	15	25	0,01	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	65	15	20	-0,00	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	22	16	62	0,05	123
Etter betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	45	17	38	0,01	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	49	17	34	0,03	878
Oms. mann /samv. kvinne	100	18	13	69	0,05	123

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell 9.8. Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag, 2004. Prosent

	Prosent								Uvektet N
	Totalt	>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
Før betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	19	23	18	15	16	5	5	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	22	24	19	15	13	4	4	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	10	10	16	36	15	11	123
Etter betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	11	16	18	17	22	10	7	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	12	17	19	17	19	9	6	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	2	9	8	13	39	20	10	123

9.4. Ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt bidrag

Betalt/mottatt barnebidrag har også betydning for forholdet mellom partenes ekvivalentinntekt, særlig når barnet er registrert bosatt hos mor. I gjennomsnitt har omsorgsmødre 60 500 kr lavere ekvivalentinntekt enn samværsfedre før mottatt/betalt bidrag, mot bare 28 500 kroner lavere ekvivalentinntekt når vi tar hensyn til bidraget (tabell 9.9). Medianverdiene til inntektsforskjellen mellom partene er minus 32 500 kroner før bidrag og minus 2000 kroner etter betalt/mottatt bidrag.

Målt ved kombinasjonen av lav, høy og middels ekvivalentinntekt for partene finner vi forholdsvis beskjedne forskjeller mellom fordelingene før og etter betalt/mottatt bidrag (tabell 9.10). Men det er en viss tendens til at andelen par der omsorgsmor har lav ekvivalentinntekt, mens samværsfar har høy eller middels inntekt, reduseres etter betalt/mottatt bidrag. Til sammen gjelder dette for 33 prosent av parene før betalt/mottatt bidrag, mot 21 prosent av parene etter betalt/mottatt bidrag. På den annen side er det en svak økning i andelen par der omsorgsmor har middels inntekt, mens samværsfar har middels eller lav inntekt. Dette siste gjelder for til sammen 18 prosent av parene når vi holder bidraget utenfor, mot 27 prosent av parene når vi tar hensyn til betalt/mottatt bidrag.

Også målt ved det relative forholdet mellom partenes ekvivalentinntekter (omsorgsforelderens inntekt som prosentandel av samværsforelderens), ser vi forskjeller mellom fordelingen før og etter betalt/mottatt bidrag for par av samværsfedre og omsorgsmødre (tabell 9.11). Andelen par der mor har lavere inntekt enn far reduseres fra 57 til 40 prosent når vi tar hensyn til bidraget, mens andelen par der partene har tilnærmet lik inntekt, eller der mor har høyere inntekt enn far, øker. Den mer fininddelte fordelingen av partenes relative inntekter i tabell 9.12 viser at betalt/mottatt barnebidrag både reduserer andelen par der mor har svært mye lavere ekvivalentinntekt enn far (fra 14 til 9 prosent), andelen par der mor har ganske mye lavere ekvivalentinntekt enn far (fra 19 til 13 prosent), og andelen par der mor har litt lavere ekvivalentinntekt enn far (fra 24 til 18 prosent).

Tabell 9.9. Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt /mottatt barnebidrag, 2004

	Gjennomsnittlig inntekt for part	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag				
Alle par	232 284	-48 012	-29 033	1001
Oms. kvinne/samv. mann	230 550	-60 639	-32 365	878
Oms. mann/samv. kvinne	245 099	45 695	36 474	123
Etter betalt/mottatt bidrag				
Alle par	231 221	-19 330	625	1001
Oms. kvinne/samv. mann	229 269	-28 616	-2 133	878
Oms. mann/samv. kvinne	245 646	49 288	32 882	123

Tabell 9.10. Fordeling av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent

	Totalt	Begge lav	Oms lav, samv. midd.	Oms. lav, samv. høy	Oms. midd., samv. lav	Begge midd.	Oms midd., samv. høy	Oms. høy, samv. lav	Oms. høy, samv. midd.	Begge høy	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	17	13	18	10	8	12	7	5	11	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	17	14	19	10	8	13	5	4	10	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	13	10	5	13	4	5	18	12	20	123
Etter betalt/mottatt bidrag											
Alle par	100	17	10	10	15	11	10	8	7	12	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	18	10	11	15	12	11	7	6	11	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	10	8	6	16	4	3	17	14	21	123

Tabell 9.11. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent

	Totalt	Oms. < samv.	Oms. ≈ samv.	Oms. > samv.	Pearsons corr	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	54	15	31	-0,00	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	57	15	27	0,00	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	29	14	57	0,02	123
Etter betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	38	21	41	0,01	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	40	22	38	0,01	878
Oms. mann /samv. kvinne	100	28	15	58	0,01	123

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell 9.12 Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent

	Totalt	Prosent							Uvektet N
		>=49	50-69	70-89	90-110	111-149	150-199	<=200	
Før betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	13	18	23	15	18	8	5	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	14	19	24	15	16	8	4	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	7	9	12	14	33	11	13	123
Etter betalt/mottatt bidrag									
Alle par	100	9	12	17	21	23	10	8	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	9	13	18	22	22	10	7	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	7	2	13	15	34	10	14	123

9.5. Inntektsfattigdom

Tabell 9.13. viser fordelingen blant bidragspar før og etter betalt/mottatt barnebidrag etter om begge parter, en av partene, eller ingen av partene, er inntektsfattige. Mønsteret er omtrent det samme uansett om vi tar hensyn til barnebidraget eller ikke. Det kan se ut til at det blir noe færre par der omsorgsmor, men ikke samværsfar, er inntektsfattig, når vi tar hensyn til bidraget. Tilsvarende kan det se ut til at det blir noe flere par der samværsfar, men ikke omsorgsmor, er inntektsfattig, når vi tar hensyn til bidraget. Forskjellen utgjør imidlertid i begge tilfelle kun 2 prosentpoeng og er ikke statistisk signifikant.

Tabell 9.13. Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Fordelinger før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent

	Totalt	Begge inntektsfattige	Oms. inntektsfattig, samv. ikke inntektsfattig	Oms. ikke inntektsfattig, samv. inntektsfattig	Ingen inntektsfattige	Uvektet N
Før betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	1	6	5	89	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	1	6	5	92	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	-	2	6	92	123
Etter betalt/mottatt bidrag						
Alle par	100	0	4	7	89	1001
Oms. kvinne/samv. mann	100	1	4	7	89	878
Oms. mann/samv. kvinne	100	-	2	6	92	123

10. Multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter

10.1. Innledning

Hittil har vi sett på fordelingen mellom partenes inntekter i alle bidragspar samlet, i par av samværsfedre og omsorgsmødre, og i par av samværs mødre og omsorgsfedre. I tillegg har vi vist fordelinger for samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper (appendikstabeller). Så langt har vi kun vist bivariate sammenhenger. I dette kapitlet viser vi resultater fra noen multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter i par av samværsfedre og omsorgsmødre. Vi kan dermed isolere betydningen av enkeltfaktorer. Vi ser på forholdet mellom partenes inntekt etter skatt, samt forholdet mellom partenes husholdningsinntekt, dvs. summen av inntekt etter skatt for samtlige personer i husholdningen. Ulikt hva vi har gjort tidligere i rapporten, korrigerer vi altså ikke for husholdningens størrelse og sammensetning, og heller ikke for hver av partenes samvær med barna i bidragsrelasjonen. I stedet lar vi slike forhold inngå som mulige forklaringsvariabler i analysene.¹³ For om mulig å kunne si noe om betydningen av barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter, viser vi resultater fra analyser før og etter betalt/mottatt bidrag. Som analyseteknikk benyttes logistisk regresjonsanalyse.

10.2. Avhengige og uavhengige variabler i analysene

Vi analyserer altså variasjon i forholdet mellom partenes inntektsnivå på følgende fire områder:

- Inntekt etter skatt etter betalt/mottatt barnebidrag
- Inntekt etter skatt før betalt/mottatt barnebidrag
- Husholdningsinntekt etter betalt/mottatt barnebidrag
- Husholdningsinntekt før betalt/mottatt barnebidrag

For hvert av disse inntektsmålene har vi laget fire variabler med to mulige utfall:

1. Mor har mye lavere inntekt enn far (mors inntekt utgjør under 67 prosent av fars, dvs. maks 2/3)
2. Mor har lavere inntekt enn far (mors inntekt utgjør under 90 prosent av fars, dvs. mindre enn tilnærmet lik inntekt)
3. Mor har høyere inntekt enn far (mors inntekt utgjør over 110 prosent av fars, dvs. at fars inntekt utgjør under 90 prosent av mors inntekt)
4. Mor har mye høyere inntekt enn far (mors inntekt utgjør minst 150 prosent av fars, dvs. at fars inntekt utgjør maks 2/3 av mors inntekt)

Vi analyserer ikke sannsynligheten for at partene har tilnærmet lik inntekt (mors inntekt utgjør 90-110 prosent av fars). Som vi har vist tidligere, er det stort sett liten variasjon mellom par på dette området.

Dette er en litt annen inndeling av partenes relative inntekter enn den vi har brukt tidligere i rapporten, der vi har benyttet en tredeling og en sjudeling (for eksempel tabellene 5.3 og 5.4). Ved hjelp av logistiske regresjonsanalyser modellerer vi sannsynligheten for hvert av de fire utfallene. I hvert tilfelle omfatter referanse-kategorien samtlige andre personer. Hver av tabellene nedenfor viser altså resultater fra fire separate analyser.

Vi inkluderer en del av grupperingsvariablene fra appendikstabellene som mulige forklaringsvariabler i analysene. Dette er dels variabler som viser seg å ha betydning i de bivariate analysene vi har sett på hittil, og dels variabler vi kan anta

¹³ Når vi ikke bruker ekvivalentinntekt som avhengig variabel i de multivariate analysene, er det fordi flere av de faktorene vi ønsker å se på betydningen av, som for eksempel husholdningens størrelse og sammensetning, allerede er justert for ved beregning av ekvivalentinntekten. Vi vil derfor ikke inkludere slike forhold som forklaringsfaktorer i en multivariat analyse av forholdet mellom partenes ekvivalentinntekter.

har betydning basert på reglene for beregning av barnebidrag. Eksempelvis gir mye samvær med barna lavere bidrag for samværsforeldre. Dette kan gi grunn til å forvente at mor sjeldnere har høyere inntekt enn far der det er mye samvær mellom far og barn, enn der det er lite samvær. Forklaringsvariablene fanger bl.a. opp partenes tilknytning til yrkeslivet, fars samvær med barnet og sammensetningen av partenes nåværende husholdning. Selv om mye taler for at det er ulike forhold som påvirker variasjonen i fordelingen av individuell inntekt og husholdningsinntekt, inkluderer vi her de samme forklaringsvariablene i samtlige analyser. Dette kan nettopp gi innsikt i mulige forskjeller i hvilke faktorer som gir variasjon i fordelingen mellom partene av individuell inntekt og av husholdningsinntekt. Definisjonen av de ulike grupperings- eller forklaringsvariablene er omtalt nærmere i kap. 4.2. Følgende forklaringsvariabler inngår i analysene i det følgende:

- Forholdet mellom partenes utdanningsnivå: Variabelen har fire verdier, og par der begge har lav utdanning er definert som referanse.
- Hovedinntektskilde: Vi skiller mellom par der begge har yrkesinntekt som hovedinntektskilde (referanse), par der mor har yrkesinntekt, mens far har overføringer som hovedinntektskilde, par der mor har overføringer, mens far har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, par der begge parter har overføringer som hovedinntektskilde, og par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.
- Hovedsakelig virksomhet: Ettersom det er sterk sammenheng mellom hovedsakelig virksomhet og hovedinntektskilde, inkluderer vi ikke begge variabler i samme modell. Vi benytter i første rekke hovedinntektskilde, men viser også resultater fra analyser der hovedsakelig virksomhet inngår i stedet. Vi kontrollerer da for om én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, noe som innebærer at vi kontrollerer for om én eller begge parter har veldig høy inntekt.
- Yngste barns alder: Variabelen har fire verdier, og parene med de yngste barna er definert som referanse.
- Antall barn i bidragsrelasjonen: Variabelen har tre verdier, og par med kun ett barn i relasjonen er valgt som referanse.
- Tidligere samliv mellom partene: Vi skiller mellom om foreldrene har bodd sammen som gifte eller samboende (referanse), eller aldri har bodd sammen.
- Tid siden brudd: Her skiller vi mellom fire grupper, med parene med kortest tid siden bruddet som referanse.
- Samvær med far siste måned: Her skiller vi mellom fem grupper, med par der far ikke hadde sett barnet siste måned som referanse. Vi minner om at antall samværsdager er basert på et gjennomsnitt av mors og fars opplysninger.
- Antall bidragsrelasjoner foreldrene har: Vi skiller mellom fire grupper. Par der begge har kun én relasjon er definert som referanse.
- Samliv i dag: Vi skiller mellom fire grupper. Par der begge parter er enslige er definert som referanse.
- Andre barn i husholdningen: Vi skiller mellom fire grupper. Par der ingen av partene har andre barn i husholdningen enn barna i bidragsrelasjonen, er valgt som referanse.

Tabell 10.1. viser fordelingen for de uavhengige variablene blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. I analysene i det følgende er observasjoner med uoppgitt på én eller flere av variablene holdt utenfor. 845 par inngår i analysene.

Tabell 10.1. Fordeling av de uavhengige variablene i de multivariate analysene blant par av samværsfedre og omsorgsmødre.

	Uvektet N (Uoppgitt inkludert)	Vektet andel (Uoppgitt inkludert)	Vektet andel (Uoppgitt utenfor)
Alle	878	100	100 (N=845)
Utdanning			
Begge lav	177	22	23
Mor lav, far høy	157	19	19
Far lav, mor høy	161	18	19
Begge høy	370	39	40
Uoppgitt	13	1	
Hovedsakelig virksomhet			
Begge yrkesaktive	533	59	60
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	82	9	9
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	203	25	24
Begge ikke yrkesaktive	55	7	6
Uoppgitt	5	0	
Hovedinntektskilde			
Begge yrkesinntekt	517	57	58
Mor yrkesinntekt, far overføringer	53	6	6
Mor overføringer, far yrkesinntekt	218	26	26
Begge overføringer	52	6	6
En eller begge kapitalinntekt	36	4	4
Uoppgitt	2	0	
Yngste barns alder			
0-4 år	124	14	13
5-9 år	278	30	30
10-14 år	339	38	38
15-17 år	137	19	19
Antall barn i bidragsrelasjonen			
1 barn	444	69	69
2 barn	338	26	27
3 barn +	96	5	4
Tidligere samliv mellom partene			
Bodde sammen	746	82	82
Bodde ikke sammen	132	18	18
Tid siden brudd			
Under 2 år	127	13	13
2-5 år	285	29	30
6-10 år	281	32	32
11 år +	182	26	26
Uoppgitt	3	0	
Samvær med far siste måned			
0 dager	120	15	16
1-3 dager	88	11	10
4-7 dager	251	30	30
8-12 dager	276	30	31
13 dager +	128	13	13
Uoppgitt	15	2	
Antall bidragsrelasjoner			
Begge har en relasjon	711	78	78
Mor en, far to eller flere	79	10	10
Mor to eller flere, far en	69	9	9
Begge to eller flere	19	3	3
Samliv i dag			
Begge enslige	357	38	38
Mor enslig, far gift/samboer	195	24	24
Mor gift/samboer, far enslig	149	17	16
Begge gift/samboer	177	22	22
Andre barn i husholdningen			
Begge ingen andre barn	421	46	46
Mor ingen, far minst ett	190	20	21
Mor minst ett, far ingen	166	20	20
Begge ett eller flere andre barn	101	14	14

10.3. Inntekt etter skatt

Tabell 10.2. viser fordelingen av forholdet mellom partenes inntekt etter skatt etter betalt/mottatt bidrag blant de 845 parene av samværsfedre og omsorgsmødre som inngår i analysene. I 16 prosent av parene har mor mye lavere inntekt enn far (mors inntekt utgjør under 67 prosent av fars), i 18 prosent av parene har mor en del lavere inntekt enn far (mors inntekt utgjør 67-89 prosent av fars), i 18 prosent av parene har partene omtrent lik inntekt (sannsynligheten for dette estimeres ikke i her), i 24 prosent av parene har mor en del høyere inntekt enn far (mors inntekt utgjør 111-149 prosent av fars), og i en tilsvarende andel par har mor mye høyere inntekt enn far (mors inntekt utgjør minst 150 prosent av fars). Tabellen viser også bivariate fordelinger gruppert etter de forklaringsvariablene som inngår i de multivariate analysene.

Tabell 10.3 viser resultater fra fire separate logistiske regresjonsanalyser av forholdet mellom partenes inntekt etter skatt etter betalt/mottatt bidrag. Vi ser altså på sannsynligheten for at mor har mye lavere inntekt enn far (gjelder for 16 prosent av parene), at mor har lavere inntekt enn far (gjelder for 34 prosent av parene), at mor har høyere inntekt enn far (gjelder for 48 prosent av parene), og at mor har mye høyere inntekt enn far (gjelder for 24 prosent av parene). Resultatene presenteres som oddsforhold. Dette kan forstås som den relativt høyere eller lavere sjansen en person i én gruppe har for å ha et positivt utfall på den variabelen vi studerer (f. eks. å ha mye lavere inntekt enn partneren) sammenlignet med referansekategorien. Eksempelvis ser vi i tabell 10.3. at i par der mor har overføringer som hovedinntektskilde, mens far har yrkesinntekt, er oddsforholdet 2,90 for at mor har mye lavere inntekt etter skatt enn far, sammenlignet med referansekategorien (par der begge har yrkesinntekt som hovedinntektskilde). Dette betyr at de har nærmere tre ganger så stor sjanse som referansekategorien for å ha mye lavere inntekt enn partneren. Et oddsforhold som er lavere enn 1, innebærer mindre sannsynlighet enn referansegruppen for å ha et gitt utfall. I tillegg til oddsforholdet presenterer vi kjøkvadratet. Høye verdier her innebærer at oddsforholdet er statistisk signifikant. For hver modell presenteres også en R^2 (ofte kalt pseudo forklart varians) som gir et mål for modelltilpasning, angitt i intervallet null til en. Høye verdier viser at den valgte modellen forklarer mer enn modeller med lavere verdier.

Vi diskuterer først hvilke faktorer som øker sannsynligheten for at mor har mye lavere inntekt etter skatt enn far. Når mor har lav utdanning, mens far har høy, øker sannsynligheten for at mor har betydelig lavere inntekt enn far, sammenlignet med referansekategorien (begge parter lav utdanning). Vi ser også en økt sannsynlighet for at mor har betydelig lavere inntekt enn far når begge parter har høy utdanning. Videre har, som vi kunne vente, forholdet mellom partenes hovedinntektskilder stor betydning. Det at mor har overføringer som hovedinntektskilde, mens far har yrkesinntekt, og det at én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, gir økt sannsynlighet for at mor har mye lavere inntekt enn far. Videre har mor ofte mye lavere inntekt enn far når det yngste barnet i bidragsrelasjonen er minst 15 år, og når begge parter er etablert i et nytt parforhold.

Langt på vei er det de samme faktorene som påvirker sannsynligheten for at mor i det hele tatt har lavere inntekt enn far, som de som har betydning for at hun har mye lavere inntekt. Dette er som vi kunne vente ettersom positivt utfall på den avhengige variabelen (lavere inntekt etter skatt enn far) omfatter observasjonene med positivt utfall på den avhengige variabelen i den forrige analysen (mye lavere inntekt etter skatt enn far). På den annen side inngår også observasjoner der mor har bare litt lavere inntekt etter skatt enn far blant dem med positivt utfall på den avhengige variabelen i analysen her. Dette kunne gi grunn til å vente litt andre sammenhenger. Både forholdet mellom partenes utdanningsnivå og hovedinntektskilde har stor betydning for om mor har lavere inntekt etter skatt enn far overhodet. Videre har yngste barns alder stor betydning. Når barnet er fem år eller eldre, øker sannsynligheten for at mor har lavere inntekt enn far. Det samme gjelder når far har mye samvær med barnet, når én av partene, men ikke den andre, har en ny partner,

når mor, men ikke far, har en ny partner, og når ingen av partene har andre barn i husholdningen. Den relativt sterke effekten av at mor har en ny partner kan indikere at mor velger å jobbe mindre når hun etablerer seg i et nytt parforhold.

Når det gjelder sannsynligheten for at mor har høyere inntekt etter skatt enn far, finner vi, som vi kunne vente, langt på vei de motsatte sammenhengene av dem som er beskrevet over. Sannsynligheten for dette øker når mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer, når begge parter har overføringer som hovedinntektskilde, når det er flere barn i bidragsrelasjonen, når det har gått mer enn to år siden bruddet og når far har lite kontakt med barnet.

Tabell 10.2. Relativ fordeling av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 1004. Prosent

	Omsorgsmødres inntekt i prosent av samværsfedres					Uvektet N
	0-66%	67-89%	90-110%	111-149%	150%+	
Alle	16	18	18	24	24	845
Utdanning						
Begge lav	12	17	17	23	31	172
Mor lav, far høy	25	22	14	18	21	150
Far lav, mor høy	10	11	18	29	32	160
Begge høy	18	19	21	25	17	363
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktive	16	18	20	28	19	521
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	4	4	9	22	61	79
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	25	23	19	16	17	191
Begge ikke yrkesaktive	7	16	13	22	42	49
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	13	19	21	28	20	505
Mor yrkesinntekt, far overføringer	-	3	10	26	60	52
Mor overføringer, far yrkesinntekt	24	23	20	17	16	206
Begge overføringer	3	7	6	25	59	46
En eller begge kapitalinntekt	69	2	-	2	27	36
Yngste barns alder						
0-4 år	8	5	19	32	36	114
5-9 år	15	23	19	21	22	271
10-14 år	17	17	19	23	24	328
15-17 år	23	18	13	27	19	132
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	18	18	20	22	23	428
2 barn	13	18	15	30	24	330
3 barn +	13	15	12	22	37	87
Tidligere samliv mellom partene						
Bodde sammen	17	17	18	26	22	718
Bodde ikke sammen	15	18	19	17	31	127
Tid siden brudd						
Under 2 år	13	15	21	25	27	119
2-5 år	11	18	19	25	28	275
6-10 år	21	19	17	24	20	275
11 år +	19	17	17	23	24	176
Samvær med far siste måned						
0 dager	16	15	20	22	27	119
1-3 dager	14	17	12	22	36	83
4-7 dager	17	16	19	22	26	243
8-12 dager	16	20	16	27	21	274
13 dager +	17	19	24	27	13	126
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har en relasjon	15	18	19	25	23	684
Mor en, far to eller flere	23	14	8	22	33	77
Mor to eller flere, far en	19	17	27	19	18	65
Begge to eller flere	(12)	(9)	(6)	(34)	(39)	19
Samliv i dag						
Begge enslige	10	12	18	28	32	339
Mor enslig, far gift/samboer	16	24	15	21	24	193
Mor gift/samboer, far enslig	23	22	17	24	13	143
Begge gift/samboer	22	17	21	21	19	170
Andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	13	16	15	28	27	403
Mor ingen, far minst ett	16	22	21	21	21	187
Mor minst ett, far ingen	15	17	19	22	26	156
Begge ett eller flere andre barn	29	17	21	18	15	99

Tabell 10.3. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)

	Mye lavere		Lavere		Høyere		Mye høyere	
	Odds-Ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	3,15***	15,49	2,48***	16,17	0,50***	10,16	0,60*	4,45
Far lav, mor høy	0,85	0,21	0,67	2,56	1,23	0,89	0,93	0,11
Begge høy	1,89*	5,57	1,47*	3,70	0,63**	6,17	0,54**	8,11
Hovedinntektskilde								
Begge yrkesinntekt (ref)								
Mor yrkesinntekt, far overføringer	0,00	0,00	0,09***	12,67	6,50***	24,04	5,59***	33,91
Mor overføringer, far yrkesinntekt	2,90***	24,39	2,66***	30,50	0,39***	26,77	0,55**	7,57
Begge overføringer	0,32	2,11	0,36*	4,83	3,94***	13,22	3,70***	17,91
En eller begge kapitalinntekt	23,99***	64,46	6,38***	23,99	0,38**	6,63	1,53	1,17
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	1,40	0,60	4,75***	21,74	0,31***	18,99	0,56*	4,24
10-14 år	1,79	1,48	4,11***	14,73	0,34***	13,11	0,74	0,91
15-17 år	2,74*	3,95	6,23***	21,15	0,32***	11,21	0,50(*)	3,41
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	0,64(*)	3,43	0,70*	3,85	1,98***	15,93	1,43(*)	3,36
3 barn +	0,49	1,82	0,57	2,25	2,73**	8,25	2,61**	6,99
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	1,05	0,03	1,34	1,87	0,71(*)	2,94	1,24	0,95
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	0,49(*)	3,17	0,42**	8,66	2,01**	7,26	1,54	2,34
6-10 år	1,05	0,01	0,60	2,41	1,80*	3,95	1,00	0,00
11 år +	0,63	0,06	0,40*	5,82	2,56**	7,38	1,30	0,46
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	0,78	0,42	0,90	0,12	1,89*	5,05	2,00*	5,27
4-7 dager	1,13	0,17	1,13	0,26	1,14	0,33	1,21	0,57
8-12 dager	1,33	0,82	1,62*	3,77	0,95	0,04	0,82	0,58
13 dager +	1,75	2,14	1,83*	4,18	0,57*	3,93	0,41	6,22
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	1,80*	4,05	1,29	1,06	1,35	1,61	1,45	2,03
Mor to eller flere, far en	1,24	0,34	0,93	0,05	0,71	1,28	0,59	2,01
Begge to eller flere	0,79	0,11	0,55	1,16	3,77***	7,03	1,46	0,62
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	1,27	0,60	1,99**	9,32	0,83	0,79	0,98	0,01
Mor gift/samboer, far enslig	3,06	12,29	3,50***	24,66	0,34***	20,88	0,25***	21,72
Begge gift/samboer	2,01*	4,18	1,74*	4,34	0,70	2,01	0,69	1,58
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	1,41	1,43	1,43(*)	2,80	0,50***	11,01	0,65(*)	3,11
Mor minst ett annet barn, far ingen	0,58(*)	2,82	0,69	2,19	1,25	0,86	1,77*	4,20
Begge ett eller flere andre barn	1,58	1,83	1,51	2,19	0,49**	6,79	0,65	1,53
R ²	0,20		0,17		0,16		0,16	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

I tabell A12 i vedlegget vises resultater fra de samme modellene som i tabell 10.3, men med forholdet mellom partenes hovedsakelige virksomhet som forklaringsvariabel i stedet for forholdet mellom deres hovedinntektskilder. Resultatene er i all hovedsak de samme som dem vi har omtalt over.

Tabell 10.4 viser den relative fordelingen mellom partene av inntekt etter skatt før betalt/mottatt bidrag. Mor har da mye lavere inntekt enn far i 27 prosent av parene, en del lavere inntekt i 24 prosent av parene, en del høyere inntekt i 20 prosent av parene, og mye høyere inntekt i 13 prosent av parene. Mor kommer altså oftere dårligere ut enn far før enn etter betalt/mottatt bidrag, noe vi også har diskutert tidligere (kap. 9). Men er det andre faktorer som har betydning for den relative fordelingen mellom partenes inntekter før betalt/mottatt bidrag, enn etter betalt/mottatt bidrag?

Tabell 10.4. Relativ fordeling av inntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent

	Omsorgsmødres inntekt i prosent av samværsfedres					Uvektet N
	0-66%	67-89%	90-110%	111-149%	150%+	
Alle	27	24	16	20	13	845
Utdanning						
Begge lav	22	27	17	18	15	172
Mor lav, far høy	40	21	12	17	9	150
Far lav, mor høy	17	19	18	26	20	160
Begge høy	29	25	17	19	9	363
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktive	25	26	18	21	9	521
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	5	8	17	30	40	79
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	42	26	14	9	8	191
Begge ikke yrkesaktive	23	17	4	30	26	49
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	23	26	20	22	9	505
Mor yrkesinntekt, far overføringer	-	13	11	24	42	52
Mor overføringer, far yrkesinntekt	42	27	14	9	8	206
Begge overføringer	13	10	8	40	30	46
En eller begge kapitalinntekt	69	2	-	2	27	36
Yngste barns alder						
0-4 år	11	14	21	34	20	114
5-9 år	28	29	12	19	13	271
10-14 år	29	23	17	19	12	328
15-17 år	36	22	18	14	10	132
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	28	24	15	19	14	428
2 barn	25	23	21	22	10	330
3 barn +	29	19	14	23	14	87
Tidligere samliv mellom partene						
Bodde sammen	27	23	17	21	12	718
Bodde ikke sammen	27	27	12	17	17	127
Tid siden brudd						
Under 2 år	18	19	19	26	18	119
2-5 år	20	28	14	25	13	275
6-10 år	34	22	17	17	11	275
11 år +	32	23	17	15	13	176
Samvær med far siste måned						
0 dager	28	30	14	11	17	119
1-3 dager	23	23	13	24	19	83
4-7 dager	28	25	16	18	13	243
8-12 dager	30	18	19	21	12	274
13 dager +	23	24	18	29	6	126
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har en relasjon	26	25	17	20	13	684
Mor en, far to eller flere	33	13	12	23	19	77
Mor to eller flere, far en	34	23	18	18	6	65
Begge to eller flere	(21)	(35)	(8)	(21)	(14)	19
Samliv i dag						
Begge enslige	18	20	20	25	17	339
Mor enslig, far gift/samboer	29	26	18	16	12	193
Mor gift/samboer, far enslig	41	22	11	19	7	143
Begge gift/samboer	32	30	12	16	9	170
Andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	23	21	17	24	15	403
Mor ingen, far minst ett	24	34	17	16	10	187
Mor minst ett, far ingen	30	19	18	21	14	156
Begge ett eller flere andre barn	44	24	11	12	9	99

Tabell 10.5. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)

	Mye lavere		Lavere		Høyere		Mye høyere	
	Odds-Ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	2,91***	19,82	1,73**	6,32	0,72	1,44	0,62	2,17
Far lav, mor høy	0,82	0,55	0,65(*)	3,63	1,52(*)	3,45	1,24	0,58
Begge høy	1,71**	6,03	1,28	1,71	0,86	0,54	0,69	1,75
Hovedinntektskilde								
Begge yrkesinntekt (ref)								
Mor yrkesinntekt, far overføringer	0,00	0,00	0,15***	23,28	6,88***	36,83	5,92**	32,67
Mor overføringer, far yrkesinntekt	3,32***	41,95	3,35***	43,06	0,33***	28,47	0,69	1,70
Begge overføringer	0,85	0,15	0,39**	7,56	3,90***	17,91	2,82**	8,80
En eller begge kapitalinntekt	9,26***	34,70	3,01**	8,39	0,87	0,13	3,83***	10,97
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	2,84***	8,18	4,56***	29,18	0,40***	12,03	0,78	0,51
10-14 år	3,09**	7,78	4,26***	20,98	0,41**	8,72	0,71	0,72
15-17 år	4,88***	13,52	5,72***	24,50	0,27***	14,08	0,48	2,34
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	0,90	0,29	0,77	2,46	0,91	0,27	0,80	0,78
3 barn +	1,11	0,08	0,75	0,69	1,17	0,20	1,02	0,00
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	1,26	1,05	1,58*	4,95	0,84	0,64	1,08	0,07
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	0,57(*)	2,83	0,78	0,92	1,29	1,00	0,86	0,21
6-10 år	1,15	0,16	0,77	0,74	0,93	0,06	0,70	0,76
11 år +	0,79	0,32	0,58	2,51	1,05	0,02	1,01	0,00
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	0,75	0,77	0,49**	6,33	2,66***	10,79	1,32	0,62
4-7 dager	1,02	0,01	0,75	1,70	1,34	1,33	0,88	0,19
8-12 dager	1,61(*)	3,33	0,81	0,83	1,23	0,63	0,72	1,07
13 dager +	1,13	0,13	0,79	0,69	1,43	1,42	0,33*	5,66
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	1,37	1,51	0,78	1,07	1,61*	3,87	1,25	0,51
Mor to eller flere, far en	1,17	0,25	1,63	2,60	0,63	1,89	0,29*	5,31
Begge to eller flere	0,72	0,35	2,00	2,10	0,84	0,12	0,52	1,08
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	1,52(*)	2,96	1,31	1,63	0,88	0,34	0,99	0,00
Mor gift/samboer, far enslig	3,34***	21,25	3,60***	28,13	0,48**	8,77	0,33*	8,77
Begge gift/samboer	1,52	2,32	2,13**	9,02	0,77	0,96	0,63	1,45
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	1,02	0,00	1,56*	4,67	0,60*	5,30	0,62	1,81
Mor minst ett annet barn, far ingen	0,79	0,82	0,51**	7,70	1,45	2,24	1,58	1,83
Begge ett eller flere andre barn	1,83*	4,24	1,28	0,78	0,72	1,15	0,85	1,13
R ²	0,19		0,17		0,16		0,15	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell 10.5 viser resultater fra logistiske regresjoner av forholdet mellom partenes inntekt før betalt/mottatt bidrag. I all hovedsak finner vi de samme effektene her som i analysene av forholdet mellom partenes inntekt etter betalt/mottatt bidrag, men det er også enkelte forskjeller. Antall barn i bidragsrelasjonen har ingen betydning for forholdet mellom partenes inntekt før betalt/mottatt bidrag. Som vist i tabell 10.3, har antall barn imidlertid klar betydning for forholdet mellom partenes inntekt etter betalt/bidrag. Da gir flere barn økt sannsynlighet for at mor har høyere inntekt enn far, men redusert sannsynlighet for at hun har lavere inntekt. Denne forskjellen bunner trolig i at flere barn gir større bidrag, noe som innebærer større omfordeling av inntekt fra far til mor. Videre ser vi at mye samvær mellom far og barn ikke har signifikant betydning for om mor har lavere inntekt enn far før betalt

bidrag (tabell 10.5), mens det altså gir økt sannsynlighet for at mor har lavere inntekt enn far etter betalt/mottatt bidrag (tabell 10.3). Denne forskjellen kan bunne i at mye samvær gir mindre bidrag for far, slik at bidraget i mindre grad gir en omfordeling mellom partenes inntekter når far har mye samvær, enn når han har lite samvær med barna.

10.4. Husholdningsinntekt

Vi har gjennomført de samme multivariate analysene av forholdet mellom partenes husholdningsinntekt, som av forholdet mellom deres individuelle inntekt etter skatt. Her inngår altså inntektene til samtlige medlemmer i partenes nåværende husholdninger, og det er ikke korrigert for husholdningens størrelse og sammensetning. Også her diskuterer vi først resultater fra analyser av situasjonen etter betalt/mottatt bidrag. Tabell 10.6 viser fordelingen for forholdet mellom partenes husholdningsinntekt. I 26 prosent av parene har mor betydelig lavere inntekt enn far, i 13 prosent av parene har hun en del lavere inntekt enn far, i 19 prosent av parene har hun en del høyere inntekt enn far, og i 29 prosent av parene har hun betydelig høyere inntekt enn far.

I tabell 10.7 ser vi resultater fra de fire separate logistiske regresjonsanalysene av forholdet mellom partenes husholdningsinntekt etter betalt/mottatt bidrag. Vi finner mange av de samme effektene her som i analysene i forrige avsnitt. Både forholdet mellom partenes utdanningsnivå og deres hovedinntektskilder har stor betydning for den relative fordelingen av husholdningsinntekten. Yrkesinntekt for far og overføringer for mor gir økt sannsynlighet for at mor har lavere inntekt enn far og redusert sannsynlighet for at hun har høyere inntekt. Omvendt gir yrkesinntekt for mor og overføringer for far redusert sannsynlighet for at mor har lavere inntekt enn far, og økt sannsynlighet for at hun har høyere inntekt. Overføringer for begge parter gir redusert sannsynlighet for at mor har lavere inntekt enn far, og økt sannsynlighet for at hun har høyere inntekt. Videre gir flere barn i bidragsrelasjonen redusert sannsynlighet for at mor har lavere inntekt enn far, og økt sannsynlighet for at hun har høyere inntekt.

Forholdet mellom partenes nåværende samlivsstatus har imidlertid delvis en annen betydning for den relative fordelingen av husholdningsinntekten enn for den relative fordelingen av individuell inntekt. Det at mor har en ny samlivspartner reduserer sannsynligheten for at hun har lavere husholdningsinntekt enn far, mens det gir økt sannsynlighet for at hun har høyere husholdningsinntekt. Dette gjelder særlig når mor, men ikke far, har en ny partner, og det er det motsatte mønsteret av det vi så for forholdet mellom partenes individuelle inntekt etter skatt (tabell 10.3). En ny partner for mor, men ikke for far, reduserer altså sannsynligheten for at mor har høyere individuell inntekt etter skatt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun har høyere husholdningsinntekt enn far. Dette kan tyde på at mor reduserer sin yrkesaktivitet og dermed sin individuelle inntekt når hun etablerer seg med en ny partner. Samtidig bidrar den nye partneren mye til husholdningens inntekt, slik at hun kommer relativt bedre ut enn sin tidligere partner når det gjelder husholdningsinntekt. Vi vet ikke hvordan partene fordeler inntektene internt i husholdningen og i hvilken grad mor faktisk nyter godt av den nye partnerens inntekt. Særlig er det usikkert hvorvidt en ny partner ser det som sitt ansvar å forsørge mors barn fra tidligere forhold. I likhet med hva vi antok ved beregning av ekvivalentinntekten (kap. 3.3), antar vi her at husholdningsinntekten deles likt mellom husholdningsmedlemmene.

Tabell 10.6. Relativ fordeling av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent

	Omsorgsmødres inntekt i prosent av samværsfedres					Uvektet N
	0-66%	67-89%	90-110%	111-149%	150%+	
Alle	26	13	14	19	29	845
Utdanning						
Begge lav	22	13	13	16	37	172
Mor lav, far høy	34	10	15	16	26	150
Far lav, mor høy	22	12	10	22	34	160
Begge høy	26	14	16	20	23	363
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktive	27	15	14	20	24	521
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	5	11	13	15	56	79
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	32	10	16	17	24	191
Begge ikke yrkesaktive	19	5	6	21	49	49
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	25	16	14	20	25	505
Mor yrkesinntekt, far overføringer	3	6	9	15	68	52
Mor overføringer, far yrkesinntekt	34	10	19	16	20	206
Begge overføringer	6	4	5	24	61	46
En eller begge kapitalinntekt	61	4	-	5	30	36
Yngste barns alder						
0-4 år	22	8	18	24	27	114
5-9 år	27	12	15	17	30	271
10-14 år	28	14	13	16	28	328
15-17 år	22	14	12	22	29	132
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	28	12	16	17	28	428
2 barn	23	14	11	22	30	330
3 barn +	17	12	8	27	35	87
Tidligere samliv mellom partene						
Bodde sammen	25	12	13	20	30	718
Bodde ikke sammen	31	14	19	11	24	127
Tid siden brudd						
Under 2 år	22	13	17	23	25	119
2-5 år	25	12	14	18	31	275
6-10 år	32	9	11	16	31	275
11 år +	22	18	16	19	25	176
Samvær med far siste måned						
0 dager	24	7	15	24	30	119
1-3 dager	22	17	9	12	39	83
4-7 dager	28	12	13	17	31	243
8-12 dager	26	15	14	19	25	274
13 dager +	25	12	20	21	22	126
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har en relasjon	27	13	13	19	28	684
Mor en, far to eller flere	17	7	17	23	36	77
Mor to eller flere, far en	26	15	27	8	24	65
Begge to eller flere	(35)	(9)	(-)	(21)	(36)	19
Samliv i dag						
Begge enslige	18	12	14	25	31	339
Mor enslig, far gift/samboer	63	19	9	5	4	193
Mor gift/samboer, far enslig	6	2	7	14	72	143
Begge gift/samboer	13	15	25	26	21	170
Andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	26	11	11	22	30	403
Mor ingen, far minst ett	44	20	14	11	11	187
Mor minst ett, far ingen	11	6	16	17	50	156
Begge ett eller flere andre barn	19	17	22	21	21	99

Tabell 10.7. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)

	Mye lavere		Lavere		Høyere		Mye høyere	
	Odds-Ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	2,85***	14,07	1,69*	4,47	0,59*	4,54	0,52**	5,97
Far lav, mor høy	0,97	0,01	0,90	0,15	1,34	1,24	0,74	1,29
Begge høy	1,11	0,17	1,02	0,01	0,80	1,06	0,51**	8,67
Hovedinntektskilde								
Begge yrkesinntekt (ref)								
Mor yrkesinntekt, far overføringer	0,07***	11,76	0,09***	21,18	8,17***	23,56	7,28***	35,35
Mor overføringer, far yrkesinntekt	2,21***	13,64	1,54*	4,69	0,49***	12,80	0,44***	12,24
Begge overføringer	0,12***	12,22	0,08***	22,45	16,10***	29,96	5,94***	26,23
En eller begge kapitalinntekt	11,69***	33,72	5,55***	16,37	0,34**	6,15	0,89	0,07
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	1,27	0,55	1,93*	4,94	0,64	2,41	0,97	0,01
10-14 år	1,55	1,39	2,34**	6,29	0,58(*)	2,72	1,12	0,10
15-17 år	0,96	0,01	1,48	1,04	1,02	0,00	1,44	0,84
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	0,54**	7,85	0,73	2,38	1,62**	5,96	1,10	0,21
3 barn +	0,35*	4,78	0,54	2,21	2,86**	6,86	1,38	0,60
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	1,39	1,76	1,68*	4,87	0,34***	19,14	0,69	2,03
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	0,76	0,78	0,74	1,24	1,31	0,96	1,34	0,93
6-10 år	1,36	0,72	0,88	0,16	1,32	0,77	1,17	0,20
11 år +	0,63	1,15	0,91	0,06	1,13	0,11	0,73	0,59
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	1,01	0,00	2,16*	4,97	0,80	0,46	2,57**	7,86
4-7 dager	1,57	2,28	2,10**	6,88	0,61	3,37	1,30	0,85
8-12 dager	1,40	1,21	2,44**	9,36	0,44**	8,80	0,83	0,41
13 dager +	1,63	1,78	2,19*	5,21	0,28***	14,33	0,55(*)	2,63
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	0,85	0,24	0,60(*)	2,86	1,15	0,25	0,95	0,04
Mor to eller flere, far en	1,61	1,46	1,63	1,86	0,35**	9,21	0,67	1,31
Begge to eller flere	4,48**	7,08	2,65(*)	3,57	1,09	0,03	1,07	0,01
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	8,36***	75,88	9,29***	82,13	0,08***	70,15	0,10***	35,80
Mor gift/samboer, far enslig	0,28**	9,82	0,19***	23,04	5,17***	33,46	6,05***	50,64
Begge gift/samboer	0,87	0,19	0,70	1,59	0,84	0,41	0,60(*)	2,70
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	1,34	1,48	2,09**	9,21	0,34***	16,33***	0,52*	4,08
Mor minst ett annet barn, far ingen	0,28***	11,83	0,35***	10,74	1,78*	4,24*	2,05**	7,02
Begge ett eller flere andre barn	0,31**	9,36	0,69	1,31	1,03	0,01	1,31	0,56
R ²	0,33		0,33		0,34		0,32	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell 10.8 viser en fordeling av forholdet mellom partenes husholdningsinntekt før betalt/mottatt bidrag. I 29 prosent av parene kommer mor da mye dårligere ut enn far. I 16 prosent av parene kommer hun en del dårligere ut. I 18 prosent av parene kommer hun en del bedre ut, og i 21 prosent av parene kommer hun mye bedre ut. Resultatene av de multivariate analysene vises i tabell 10.9. Vi finner langt på vei de samme effektene som i analysene over. Forholdet mellom partenes hovedinntektskilder har stor betydning også her, og det samme gjelder det at mor, men ikke far, har ny partner. Effekten av antall barn i bidragsrelasjonen reduseres noe når vi holder bidraget utenfor, noe som er i tråd med hva vi fant for den individuelle inntekten (inntekt etter skatt). Samvær med far siste måned har en viss effekt i analysene her, men effekten er mindre klar enn den vi så i tabell 10.7. Også dette er i tråd med hva vi fant for den individuelle inntekten (inntekt etter skatt).

Tabell 10.8. Relativ fordeling av husholdningsinntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent

	Omsorgsmødres inntekt i prosent av samværsfedres					Uvektet N
	0-66%	67-89%	90-110%	111-149%	150%+	
Alle	26	13	14	19	29	845
Utdanning						
Begge lav	29	16	15	18	21	845
Mor lav, far høy						
Far lav, mor høy	29	13	15	21	23	172
Begge høy	36	15	15	20	14	150
Hovedsakelig virksomhet	24	15	15	17	30	160
Begge yrkesaktive	29	19	16	17	19	363
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv						
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	31	17	15	18	18	521
Begge ikke yrkesaktive	8	16	12	20	44	79
Hovedinntektskilde	35	15	19	16	15	191
Begge yrkesinntekt	24	8	7	21	41	49
Mor yrkesinntekt, far overføringer						
Mor overføringer, far yrkesinntekt	28	18	16	18	19	505
Begge overføringer	3	9	6	24	58	52
En eller begge kapitalinntekt	38	16	19	15	12	206
Yngste barns alder	10	9	8	30	42	46
0-4 år	61	4	-	10	25	36
5-9 år						
10-14 år	22	13	19	24	23	114
15-17 år	31	15	14	18	22	271
Antall barn i bidragsrelasjonen	32	18	14	15	22	328
1 barn	26	16	18	22	18	132
2 barn						
3 barn +	31	15	16	17	21	428
Tidligere samliv mellom partene	27	17	15	19	22	330
Bodde sammen	21	19	9	25	27	87
Bodde ikke sammen						
Tid siden brudd	28	15	16	19	22	718
Under 2 år	37	20	13	13	16	127
2-5 år						
6-10 år	20	18	18	23	21	119
11 år +	28	18	11	21	22	275
Samvær med far siste måned	36	11	14	14	25	275
0 dager	27	20	20	18	16	176
1-3 dager						
4-7 dager	27	19	19	13	22	119
8-12 dager	28	16	9	26	21	83
13 dager +	31	15	15	15	25	243
Antall bidragsrelasjoner	30	15	15	20	19	274
Begge har en relasjon	27	17	15	23	18	126
Mor en, far to eller flere						
Mor to eller flere, far en	30	16	14	18	22	684
Begge to eller flere	17	18	20	21	25	77
Samliv i dag	31	20	21	17	10	65
Begge enslige	(43)	(6)	(10)	(14)	(27)	19
Mor enslig, far gift/samboer						
Mor gift/samboer, far enslig	20	16	18	26	20	339
Begge gift/samboer	18	17	5	4	2	193
Andre barn i husholdningen	6	6	6	20	62	143
Begge ingen andre barn	15	21	29	20	15	170
Mor ingen, far minst ett						
Mor minst ett, far ingen	29	14	14	22	21	403
Begge ett eller flere andre barn	50	22	12	7	9	187

Tabell 10.9. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)

	Mye lavere		Lavere		Høyere		Mye høyere	
	Odds-Ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	1,85*	5,24	1,68*	4,51	0,57*	4,77	0,48*	5,34
Far lav, mor høy	0,59(*)	3,29	0,79	0,81	1,08	0,08	1,32	1,04
Begge høy	0,72	1,79	1,81	0,58	0,73	1,85	0,80	0,76
Hovedinntektskilde								
Begge yrkesinntekt (ref)								
Mor yrkesinntekt, far overføringer	0,04***	15,29	0,09***	25,94	14,26***	40,39	7,88***	37,69
Mor overføringer, far yrkesinntekt	2,11***	12,17	1,85**	9,80	0,37***	20,74	0,34***	14,60
Begge overføringer	0,15***	13,67	0,15***	18,71	7,48***	26,15	4,15***	15,58
En eller begge kapitalinntekt	9,51***	27,71	3,97***	10,40	0,51	2,25	0,95	0,01
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	1,61	2,19	2,72***	11,89	0,54*	4,41	0,65	1,54
10-14 år	1,74	2,20	3,75***	15,66	0,61	2,28	0,77	0,46
15-17 år	1,17	0,14	2,10*	3,97	1,03	0,01	0,85	0,13
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	0,67(*)	3,26	0,82	1,10	1,13	0,38	1,06	0,07
3 barn +	0,47	2,55	0,79	0,39	1,86	2,47	1,20	0,17
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	1,73*	4,85	2,60***	16,75	0,56*	5,53	0,71	1,31
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	1,07	0,05	0,94	0,06	1,14	0,23	0,82	0,35
6-10 år	2,05*	3,94	0,78	0,64	0,79	0,53	0,79	0,40
11 år +	1,16	0,11	0,74	0,62	0,56	2,25	0,41*	3,79
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	1,41	0,83	0,94	0,03	2,77**	9,02	1,29	0,46
4-7 dager	1,68(*)	3,00	0,94	0,06	1,60(*)	2,70	1,48	1,55
8-12 dager	1,79(*)	3,56	1,05	0,04	1,39	1,24	0,79	0,49
13 dager +	1,78	2,48	1,16	0,22	1,22	0,35	0,63	1,34
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	0,53(*)	3,42	0,89	0,19	0,92	0,11	0,87	0,21
Mor to eller flere, far en	1,77	2,17	2,02*	4,32	0,30***	11,34	0,27**	8,65
Begge to eller flere	5,48**	9,68	2,23	2,50	0,71	0,41	0,85	0,06
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	9,43***	85,63	11,67***	82,02	0,11***	46,15	0,13***	17,68
Mor gift/samboer, far enslig	0,20***	15,56	0,22***	26,61	6,86***	49,79	9,34***	66,43
Begge gift/samboer	0,73	1,04	0,75	1,13	0,93	0,07	1,07	0,03
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	1,40	1,90	2,21**	9,98	0,42**	9,30	0,77	0,59
Mor minst ett annet barn, far ingen	0,30***	11,29	0,41**	9,64	3,04***	15,64	2,36**	9,02
Begge ett eller flere andre barn	0,34**	8,21	0,71	1,17	1,26	0,51	1,01	0,00
R ²	0,36		0,33		0,34		0,33	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

10.5. Hovedfunn i de multivariate analysene

De multivariate analysene har avdekket en del interessante sammenhenger. Betydningen av forholdet mellom partenes hovedinntektskilde, evt. deres hovedskalige virksomhet (jf. vedleggstabeller) er som vi kunne vente. Ettersom yrkesarbeid gjerne gir bedre økonomisk uttelling enn overføringer, er det ikke overraskende at yrkesarbeid for den ene parten og overføringer for den andre, gir best økonomisk velferd for den som er i jobb. Mer uventet er det at forholdet mellom partenes utdanningsnivå har betydning for den relative inntektsfordelingen også når vi kontrollerer for hovedinntektskilde eller hovedsakelig virksomhet. Høy utdanning for mor, men lav for far, reduserer sannsynligheten for at mor har lavere

individuell inntekt etter skatt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun kommer bedre ut økonomisk. Trolig reflekterer dette at høy utdanning innebærer høyere inntekt enn lavere utdanning. Imidlertid så vi også at høy utdanning for begge parter øker sannsynligheten for at mor har lavere inntekt etter skatt enn far, mens det reduserer sannsynligheten for at hun har høyere inntekt etter skatt. Dette kan tyde på at lang utdanning gir bedre økonomisk uttelling for menn enn for kvinner, noe som kan ha sammenheng med det sterkt kjønnsdelte arbeidslivet i Norge. Det er imidlertid vanskelig å trekke klare konklusjoner om dette i og med at vi her benytter en såpass grov inndeling av utdanningsnivå.

Vi har ellers sett at tid siden brudd har en viss betydning for den relative fordelingen mellom partenes inntekt etter skatt. Når det har gått minst to år siden bruddet, reduseres sannsynligheten for at mor har lavere inntekt enn far, samtidig som sannsynligheten for at hun har noe høyere inntekt, øker. Dette kan bunne i at en del mødre ikke var yrkesaktive eller hadde deltidsarbeid før bruddet. Dette kan gi lav inntekt rett etter bruddet, men etter noe tid vil mange kanskje ha oppnådd lengre arbeidstid eller en bedre betalt jobb. Det kan også ha sammenheng med at det tar tid å få på plass offentlige overføringer som barnebidrag og overgangsstønad. Eksempelvis kan det ta noe tid før størrelsen på bidraget er fastsatt, slik at omsorgsforeldrene derfor kun mottar mindre utbetalinger den første tiden etter bruddet. Det kan også ta noe tid å få innvilget overgangsstønad for dem som trenger det.

Videre har vi sett at forholdet mellom partenes nåværende samlivsstatus har betydning for hvem av dem som kommer best ut økonomisk. Dette gjelder både når vi ser på inntekt etter skatt, og når vi ser på husholdningsinntekten, men sammenhengene har til dels motsatt retning. En ny partner for mor gir økt sannsynlighet for at hun har lavere inntekt etter skatt enn far, og redusert sannsynlighet for at hun har høyere inntekt etter skatt enn far. Dette gjelder særlig hvis far fortsatt er enslig, men også, til en viss grad, når far har en ny partner. Dette kan indikere at en del mødre reduserer sitt yrkesarbeid når de etablerer seg med en ny partner. En ny partner reduserer derimot sannsynligheten for at mor har lavere husholdningsinntekt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun har høyere husholdningsinntekt enn far. Dette gjelder i første rekke når mor, men ikke far, har en ny partner. Trolig er det den nye partnerens inntekt som gjør det mulig for mor å redusere sin egen inntekt etter skatt.

Analysen av forholdet mellom partenes inntekter før betalt/mottatt barnebidrag viser i all hovedsak de samme mønstrene som analysen av fordelingen etter betalt/mottatt bidrag. Det er imidlertid visse forskjeller. Antallet barn i bidragsrelasjonen og mengden samvær mellom far og barn har mindre betydning for den relative fordelingen av partenes inntekter før, enn etter, at vi tar hensyn til bidraget. Dette har trolig sammenheng med at fedre med flere barn betaler mer bidrag enn dem med bare ett barn, og at fedre med lite samvær betaler mer bidrag enn dem med mye samvær. Barnebidraget har dermed en klarere omfordelende effekt for inntekt etter skatt mellom partene når det er flere barn i relasjonen enn når det bare er ett barn, og når det er lite samvær mellom far og barn, enn når det er mye samvær. Som vi har sett tidligere, kommer mødre relativt sett bedre ut enn fedre etter, enn før, betalt/mottatt bidrag. Ser vi på inntekt etter skatt, gjelder dette altså i større grad når det er mange barn i relasjonen, enn når det bare er ett, og det gjelder i større grad når far har lite samvær med barna, enn når han ser barna mye. Dette er i tråd med intensjonene i bidragsreglene ettersom flere barn er dyrere å forsørge enn bare ett barn, og ettersom lite samvær fra fars side innebærer at mor har større utgifter til barna enn når far har mye samvær.

Analysene i dette kapitlet har avdekket en del interessante mønstre, men kan også være et utgangspunkt for videre analyser av hvilke faktorer som har betydning for den relative inntektsfordelingen mellom partene i bidragspar. Kanskje er det andre faktorer som har betydning forskjellen mellom partenes inntekter enn dem vi har inkludert i analysene her, og kanskje kan det være mer fruktbart å definere den avhengige variabelen i analysene på en annen måte enn hva vi har gjort.

11. Oppsummering

11.1. Tema og datamateriale

I denne rapporten sammenlignes den økonomiske situasjonen for foreldre som lever atskilt. Vi ser på inntektsforskjeller mellom partene i ett og samme foreldrepar (bidragspar) og mellom grupper av foreldrepar. Dette skiller seg fra de fleste andre analyser på områder, der man gjerne sammenligner grupper av samværsforeldre med grupper av omsorgsforeldre. Analysene her gjelder først og fremst for 2004, men vi gjør også noen enkle sammenligninger med 2002. Høsten 2003 ble det innført nye regler for beregning av barnebidraget. Disse skiller seg fra det tidligere regelverket bl.a. ved at man skal ta hensyn til begge foreldres inntekter i fastsettelsen av bidraget, og ved at samværsforeldre som er mye sammen med barna, får lavere bidrag.

Analysene i rapporten er basert på undersøkelsen *Samvær og bidrag 2004*, som ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet (nå Barne- og likestillingsdepartementet). Dette er en intervjuundersøkelse med tilkoblede registeropplysninger om bl.a. inntekt og utdanning. Man har innhentet opplysninger fra begge parter i samme bidragsrelasjon. 1001 par inngår i analysene i rapporten. I de fleste parene, 878 stykker, er barnet registrert bosatt hos mor, og i 123 par er barnet registrert bosatt hos far. Den av foreldrene som har barnet registrert bosatt hos seg, omtales her som omsorgsforelder, mens den andre forelderen omtales som samværsforelder.

Resultater for situasjonen i 2002 er basert på *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002*. Tallene er hentet fra kap. 8 i Lyngstad, Kjeldstad og Nymoene (2005).

De fleste kapitlene i foreliggende rapport gir en deskriptiv framstilling av forholdet mellom partenes økonomiske situasjon. I kapittel 10 vises resultater fra noen multivariate analyser.

11.2. Mål for økonomisk velferd

Vi benytter følgende indikatorer for økonomisk velferd:

1. *Inntekt etter skatt*. Dette er den enkeltes inntekt, uavhengig av utgifter forbundet med forsørgelse og andre forhold. Inntekten omfatter summen av all lønnsinntekt og netto næringsinntekt, kapitalinntekt, og diverse overføringer. Til fratrukk kommer utlignet skatt og negative overføringer. Inntekt etter skatt kan sies å vise hvor store økonomiske ressurser hver enkelt forelder har kontroll over. Barnebidraget er trukket fra samværsforeldrenes inntekt og lagt til omsorgsforeldrenes inntekt.

2. *Barnejustert inntekt*. Dette er inntekt etter skatt, korrigert for de direkte utgiftene som hver av foreldrene antas å ha for felles barn. For samværsforeldre vil dette i stor grad være utgifter knyttet til samvær med barna. Samværsforelderens samvær med barna kan gi besparelser for omsorgsforeldrene som ellers i stor grad har den daglige omsorgen for barna og utgifter som følger med dette.

3. *Ekvivalentinntekt*. Dette er husholdningsinntekt etter skatt, men korrigert for de direkte utgiftene som hver av foreldrene antas å ha for felles barn, samt for husholdningens størrelse og sammensetning.

4. *Husholdningsinntekt etter skatt*. Dette er summen av inntekt etter skatt for samtlige husholdningsmedlemmer, verken korrigert for husholdningens størrelse eller sammensetning, eller for de direkte utgiftene som hver av foreldrenes antas å ha for felles barn. Dette inntektsmålet benyttes kun i de multivariate analysene.

5. *Inntektsfattig*. Dette innebærer at man bor i en husholdning med ekvivalentinntekt under lavinntektsgrensen for alle personer. Lavinntektsgrensen er satt til halvparten av median ekvivalentinntekt.

6. *Mottar sosialhjelp*. Har mottatt sosialhjelp i løpet av det aktuelle året.

I gjennomsnitt har gruppen av samværsfedre betydelig høyere yrkesinntekt enn gruppen av omsorgsmødre, men det er likevel beskjeden forskjell i inntekt etter skatt mellom de to gruppene. Dette har bl.a. sammenheng med at omsorgsmødrene mottar mer i overføringer og betaler mindre skatt enn samværsfedrene. Fedre har langt høyere kapitalinntekter enn mødre. Omsorgsfedrene har i gjennomsnitt høyere inntekt etter skatt enn samværsfedrene. Dette har bl.a. sammenheng med at de har noe høyere yrkesinntekt og mottar noe mer i overføringer, samtidig som de i liten grad betaler bidrag. Barnebidraget fra omsorgsfedrene går trolig i første rekke til barn i andre bidragsrelasjoner enn den relasjonen de er trukket ut på grunnlag av i denne undersøkelsen. Det kan også tenkes at noe bidrag går til samværsmor i den bidragsrelasjonene vi studerer her. Mange samværsmødre tilbringer svært mye tid med barna sine. Når de blir definert som omsorgsmødre i denne undersøkelsen, er det fordi barnet fortsatt er registrert bosatt hos far. Samværsmødrene har noe lavere inntekt etter skatt enn omsorgsmødrene. De har høyere yrkesinntekt enn omsorgsmødrene, men betaler noe mer i skatt og mottar mindre i bidrag og andre overføringer. Samværsmødrene har også i gjennomsnitt lavere inntekt etter skatt enn samværsfedrene, hovedsakelig fordi de har lavere yrkesinntekt og mindre kapitalinntekt.

11.3. Mål for inntektsfordeling blant par av foreldre

Vi benytter følgende mål for grad av likhet/ulikhet mellom partenes inntekter, og samtlige mål benyttes både for inntekt etter skatt, barnejustert inntekt og ekvivalentinntekt:

1. *Gjennomsnittsinntekt for paret, samt gjennomsnittlig differanse mellom partenes inntekter*, målt som omsorgsforelderens inntekt minus samværsforelderens.

2. *Kombinasjonen av om partene har lav, middels eller høy inntekt*. Som lav inntekt regnes inntekter under 190 000 kr, som middels inntekt regnes inntekter fra 190 000 – 240 000 kr, og som høy inntekt regnes inntekter 240 000 kr og over. Dette gir ni mulige kombinasjoner for paret.

3. *En tredelt variabel for partenes relative inntekt, målt ved omsorgsforelderens inntekt som prosent av samværsforelderens*. Denne skiller mellom par der omsorgsforelderens har lavere inntekt enn samværsforelderens, par der partene har tilnærmet like store inntekter, og par der omsorgsforelderens har høyere inntekter enn samværsforelderens.

4. *En sjudelt variabel for partenes relative inntekt*. Ytterpunktene her er grupper der omsorgsforelderens har halvparten så høy inntekt som samværsforelderens eller lavere, og grupper der omsorgsforelderens har minst dobbelt så høy inntekt som samværsforelderens.

5. *Korrelasjon mellom partenes inntekter*, målt ved Pearsons r .

6. *Inntektsfattigdom for paret*, målt ved om begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige.

7. *Sosialhjelp for paret*, målt ved om begge parter, den ene parten eller ingen av partene har mottatt sosialhjelp.

Ettersom gjennomsnittstall er følsomme for ekstremverdier, vil noen få foreldre med svært høye inntekter kunne gi store utslag i partenes gjennomsnittlige inntekt

og i den gjennomsnittlige inntektsforskjellen mellom partene. Det var en sterk økning i kapitalinntektene blant fedre fra 2002 til 2004. Kapitalinntekter er alltid skjevfordelte, men var ekstra skjevfordelte i 2004, slik at en liten gruppe av fedre hadde svært høye inntekter. Dermed er gjennomsnittstall mindre velegnet til å beskrive inntektsfordelingen blant par i 2004 enn i 2002. Derfor viser vi, for 2004, også tall der vi holder utenfor par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde.

11.4. Fordeling av inntekt etter skatt blant par

I 2004 hadde samværsfedrene i gjennomsnitt nesten 27 000 kroner høyere inntekt etter skatt enn omsorgsmødrene. I den lille gruppen av par der barnet er registrert bosatt hos far, hadde fedrene (her definert som omsorgsforeldre) langt høyere inntekt etter skatt enn mødrene (her definert som samværsforeldre). Dette bildet er imidlertid sterkt preget av at en liten gruppe av fedre hadde svært høye kapitalinntekter i 2004. Holder vi utenfor par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde, blir bildet annerledes. Omsorgsmødrene hadde da i gjennomsnitt omtrent 13 000 kr høyere inntekt etter skatt enn samværsforeldrene, og omsorgsfedrene hadde i gjennomsnitt om lag 81 000 kroner høyere inntekt enn samværsforeldre. Dette er ikke så veldig ulikt det mønsteret man så i 2002.

Ser vi alle par under ett i 2004, hadde begge parter lav inntekt etter skatt i 6 prosent av parene, begge middels inntekt etter skatt i 4 prosent av parene, og begge høy inntekt etter skatt i 30 prosent av parene. Målt på denne måten hadde partene altså tilnærmet samme inntektsnivå etter skatt i totalt 40 prosent av parene. I 6 prosent av parene hadde omsorgsforelderens høy inntekt, mens samværsforelderens hadde lav, og i 16 prosent av parene var forholdet omvendt. Målt på denne måten var det altså stor avstand mellom partenes inntekter i totalt 22 prosent av parene. Disse tallene endres lite når vi holder utenfor par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde. Det var noe vanligere at begge parter hadde høy inntekt blant par av samværsforeldre og omsorgsfedre, enn blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Det var også vanligere at omsorgsforelderens hadde høy inntekt, mens samværsforelderens hadde middels, i den første enn i den siste gruppen av foreldrepår.

Blant alle par sett under ett, hadde partene tilnærmet lik inntekt i 17 prosent av parene i 2004. Dette er par der omsorgsforelderens inntekt utgjør mellom 90 og 110 prosent av samværsforeldrens inntekt. Omsorgsforelderens hadde høyere inntekt enn samværsforelderens i 51 prosent av parene, og lavere inntekt i 32 prosent av parene. Når barnet er registrert bosatt hos far, har omsorgsforelderens høyere inntekt enn partneren i hele 72 prosent av parene. Når barnet er registrert bosatt hos mor, har omsorgsforelderens høyest inntekt i 48 prosent av parene. Mønsteret er omtrent det samme som man fant i 2002, og bildet endres lite når par der én eller begge har kapital som hovedinntektskilde, holdes utenfor. Det er imidlertid forholdsvis sjelden at den ene parten har minst dobbelt så høy inntekt etter skatt som den andre. Blant par av samværsfedre og omsorgsmødre hadde mor, i 2004, minst dobbelt så høy inntekt som far i 10 prosent av parene. I 7 prosent av parene hadde hun halvparten eller mindre av fars inntekt.

Det er jevnt over lavt samsvar mellom partenes inntekt etter skatt målt ved Pearsons r . Det vanligste er altså at den ene parten har høyere inntekt enn den andre, og blant par av samværsfedre og omsorgsmødre er det oftere mor, enn far, som har høyest inntekt etter skatt. Bivariate analyser viser at det at mor har høyere inntekt etter skatt enn far er særlig utbredt når mor har høy og far har lav utdanning, når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, når ingen av partene er yrkesaktive, når mor har yrkesinntekt og far har overføringer som hovedinntektskilde, når begge parter har overføringer som hovedinntektskilde, når det yngste barnet i bidragsrelasjonen er under fem år, og når det er minst tre barn i relasjonen. I flere av disse gruppene har paret forholdsvis lav

gjennomsnittsinntekt. Dette indikerer at det særlig er i par der fars inntekt er lav, at mor har høyere inntekt enn far.

11.5. Fordeling av barnejustert inntekt blant par

I 2004 hadde omsorgsmødre i gjennomsnitt nesten 59 000 kroner lavere barnejustert inntekt enn samværsfedre. Omsorgsfedre hadde derimot i gjennomsnitt om lag 78 000 kroner høyere inntekt enn samværs mødre. Når vi holder par der én eller begge parter har kapitalinntekt som hovedinntektskilde utenfor, blir forskjellene mer beskjedne. Omsorgsmødre hadde da i gjennomsnitt om lag 25 000 kroner lavere barnejustert inntekt enn samværsfedre, mens omsorgsfedre hadde om lag 53 000 kroner høyere inntekt enn samværs mødre.

Omsorgsforeldre kommer altså dårligere ut i forhold til sin tidligere partner når vi ser på barnejustert inntekt, enn når vi ser på inntekt etter skatt. Grunnen til dette er at omsorgsforeldrene i de fleste tilfellene har den daglige omsorgen for barna og dermed tilbringer mer tid med dem enn samværsforeldrene. Dermed er det omsorgsforeldrene som har størst direkte kostnader ved barna, og det er nettopp dette vi tar hensyn til i beregningen av barnejustert inntekt.

For alle par sett under ett hadde 39 prosent av parene tilnærmet samme nivå på den barnejusterte inntekten i 2004, i den forstand at begge parter hadde lav, begge hadde middels, eller begge hadde høy inntekt. I 45 prosent av parene var det moderat avstand mellom partenes inntekter i den forstand at den ene hadde middels inntekt, mens den andre hadde lav eller høy inntekt. I totalt 17 prosent av parene var det stor avstand mellom partenes barnejusterte inntekt, slik at den ene parten hadde lav inntekt, mens den andre hadde høy. Dette er omtrent det samme mønsteret som i 2002.

I 17 prosent av parene hadde partene omtrent lik barnejustert inntekt, målt ved omsorgsforelderens inntekt som prosent av samværsforelderens. I 38 prosent av parene hadde omsorgsforelderens høyere barnejustert inntekt enn samværsforelderens, og i 45 prosent av parene hadde omsorgsforelderens lavest inntekt. Dette er omtrent det samme mønsteret som i 2002. Fordelingen av barnejustert inntekt mellom partene skiller seg noe fra fordelingen av inntekt etter skatt. Andelen par med tilnærmet lik inntekt er omtrent den samme, men omsorgsforelderens har sjeldnere høyere inntekt enn sin partner når vi ser på barnejustert inntekt enn når vi ser på inntekt etter skatt. Dette har altså sammenheng med at omsorgsforeldre er mest sammen med barna og dermed har større kostnader forbundet med samvær.

Målt ved Pearsons r er det lav korrelasjon mellom partenes barnejusterte inntekt. Det vanlige mønsteret er at den ene parten har høyere barnejustert inntekt enn den andre. For par av samværsfedre og omsorgsmødre har omsorgsforelderens (mor) høyest inntekt i 34 prosent av parene. For par av samværs mødre og omsorgsfedre har omsorgsforelderens (far) høyest inntekt i hele 69 prosent av parene. Det er imidlertid forholdsvis sjeldent at den ene parten har minst dobbelt så høy inntekt som den andre. Når barnet er registrert bosatt hos mor, har mor minst dobbelt så høy barnejustert inntekt som far i 6 prosent av parene og under halvparten av fars inntekt i 12 prosent av parene. Når barnet er registrert bosatt hos far, har far minst dobbelt så høy barnejustert inntekt som mor i 10 prosent av parene og under halvparten av mors inntekt i kun 2 prosent av parene.

11.6. Fordeling av ekvivalentinntekt blant par

Ekvivalentinntekten er summen av inntekt etter skatt blant alle medlemmer i foreldrenes nåværende husholdning, korrigert for husholdningens størrelse og sammensetning, samt for de utgifter eller besparelser som hver av foreldrene har som følge av samværsforelderens samvær med barna i bidragsrelasjonen. I gjennomsnitt hadde samværsforeldre om lag 19 500 kroner høyere ekvivalentinntekt enn omsorgsforeldre i 2004, men mønsteret var forskjellig avhengig av om

barnet var registrert bosatt hos mor eller far. Mens omsorgsforeldrene hadde lavere inntekt enn sine partnere når barnet var bosatt hos mor, hadde de høyere inntekt enn sine partnere når barnet var bosatt hos far. Inntektsforskjellene reduseres imidlertid en del når par der én eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde holdes utenfor. For alle par sett under ett, samt for par av samværsfedre og omsorgsmødre, er det da i gjennomsnitt små inntektsforskjeller mellom partene. Blant par av samværs mødre og omsorgsfedre hadde fedrene i gjennomsnitt om lag 31 000 kroner høyere inntekt enn mødrene. Mønsteret skiller seg ikke mye fra det man fant i 2002.

Det er altså mindre forskjeller mellom partenes ekvivalentinntekt enn mellom deres barnejusterte inntekt. Dette har sammenheng med at partene har ordnet seg ulikt med hensyn til nye parforhold og nye barn i husholdningen og at kjønnsforskjellen i barnejustert inntekt reduseres ved at kvinner inngår samliv med menn som ofte har høyere inntekt enn dem selv, mens menn inngår samliv med kvinner som ofte har lavere inntekt enn dem selv.

Ser vi alle par under ett, hadde partene tilnærmet samme inntektsnivå i totalt 40 prosent av parene i den forstand at begge hadde lav, begge hadde middels, eller begge hadde høy ekvivalentinntekt. 18 prosent av parene hadde svært ulikt inntektsnivå i den forstand at den ene har lav, mens den andre har høy, ekvivalentinntekt, og 42 prosent av parene hadde forholdsvis likt inntektsnivå i den forstand at den ene parten har middels ekvivalentinntekt, mens den andre har lav eller høy.

Målt ved omsorgsforelderens inntekt som prosentandel av samværsforelderens, hadde partene tilnærmet lik ekvivalentinntekt i 21 prosent av parene. I 41 prosent av parene hadde omsorgsforelderens høyest ekvivalentinntekt, og i 38 prosent av parene var forholdet omvendt. Bildet endres lite når par der én eller begge parter har kapital som hovedinntektskilde holdes utenfor. Det at omsorgsforelderens har høyere inntekt enn samværsforelderens er noe vanligere blant par av samværs mødre og omsorgsfedre, enn blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Den relative fordelingen av partenes ekvivalentinntekt i 2004 skiller seg lite fra det mønsteret man fant i 2002.

For alle par sett under ett, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre, skiller den relative fordelingen av partenes ekvivalentinntekt seg lite fra den relative fordelingen av den barnejusterte inntekten. Andelen par der begge parter har tilnærmet lik inntekt, andel par der omsorgsforelderens kommer best ut, og andelen par der omsorgsforelderens kommer dårligst ut, er omtrent lik i de to tilfellene.

Målt ved Pearsons r er det kun svake sammenhenger mellom partenes ekvivalentinntekt, og disse har dels positive og dels negative fortegn. Det vanlige mønsteret er altså at den ene parten har høyere ekvivalentinntekt enn den andre, men det er forholdsvis sjelden at inntektsnivået er svært ulikt. For alle par sett under ett hadde omsorgsforelderens minst dobbelt så høy ekvivalentinntekt som samværsforelderens i 8 prosent av parene, og under halvparten så høy i 9 prosent av parene.

Bivariate analyser av par av samværsfedre og omsorgsmødre viser at den relative fordelingen mellom partene av ekvivalentinntekt varierer betydelig mellom par i ulike grupper. I likhet med hva vi fant for inntekt etter skatt og barnejustert inntekt, varierer fordelingen av ekvivalentinntekt særlig med forholdet mellom partenes yrkestilknytning og hovedinntektskilde, men også andre forhold har betydning. Andelen par der mor har høyere ekvivalentinntekt enn far er særlig høy i den lille gruppen av par der mor er over, mens far er under, 40 år, når mor har høy, mens far har lav, utdanning, når mor, men ikke far, har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet, når mor har yrkesinntekt som hovedinntektskilde, mens far har overføringer, når begge har overføringer som hovedinntektskilde, når yngste barn i bidragsrelasjonen er under fem år, når det er kort tid siden samlivsbruddet, og når mor, men ikke far, har etablert seg med ny partner.

11.7. Inntektsfattigdom og sosialhjelp

Det er relativt få inntektsfattige både blant samværs- og omsorgsforeldrene. Det er ytterst få par der begge parter er inntektsfattige. I 2004 var omsorgsforelderen, men ikke samværsforelderen, inntektsfattig i 4 prosent av parene, mens det omvendte var tilfellet i 7 prosent av parene. I 89 prosent av parene var ingen av partene inntektsfattige. Dette var omtrent det samme mønsteret som i 2002.

Kun i 2 prosent av parene mottok begge parter sosialhjelp. I 7 prosent av parene mottok omsorgsforelderen, men ikke samværsforelderen, sosialhjelp, og i en tilsvarende andel par var forholdet omvendt. I 83 prosent av parene mottok ingen av partene sosialhjelp. Også dette skiller seg lite fra mønsteret for 2002.

Bivariate analyser blant par av samværsfedre og omsorgsmødre viser at det i de fleste grupper av foreldrepar er relativt sjelden at begge parter har mottatt sosialhjelp. I en del, ofte ganske små, grupper er det imidlertid ganske utbredt at minst én av partene har mottatt sosialhjelp. Dette siste gjelder for eksempel i par der ingen av partene har yrkesarbeid som hovedsakelig virksomhet og i par der begge har overføringer som hovedinntektskilde. Her har minst én av partene mottatt sosialhjelp i minst halvparten av parene.

11.8. Betydningen av barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter

For å få et inntrykk av hvilken rolle barnebidraget spiller for forholdet mellom partenes inntekter, viser vi, for 2004, fordelingen både før og etter at betalt/mottatt bidrag er regnet med. Ettersom omsorgsforeldre oftest mottar bidrag, mens samværsforeldre flest betaler bidrag, vil bidraget bidra til høyere inntekter for omsorgsforeldre og lavere inntekter for samværsforeldre. Dermed endres forholdet mellom partenes inntekter.

Både når vi ser på inntekt etter skatt, på barnejustert inntekt, og på ekvivalentinntekt, finner vi at forskjellen mellom partene endres når vi holder barnebidraget utenfor i beregningene, men dette gjelder først og fremst for par av samværsfedre og omsorgsmødre. I gjennomsnitt hadde omsorgsmødre 78 000 kroner lavere inntekt etter skatt enn samværsfedre i 2004 før betalt/mottatt bidrag. Forskjellen reduseres til om lag 27 000 kroner når bidraget regnes med. For barnejustert inntekt er de tilsvarende tallene henholdsvis 100 000 og 59 000 kroner, og for ekvivalentinntekt er de henholdsvis 60 500 og 28 500 kroner.

Også målt ved det relative forholdet mellom partenes inntekt, definert som omsorgsforelderens inntekt i prosent av samværsforelderens, ser vi store forskjeller i fordelingen mellom partene før og etter betalt/mottatt bidrag. Andelen par der omsorgsforelderen kommer bedre ut enn samværsforelderen er atskillig høyere når vi tar hensyn til bidraget, enn når vi ikke tar hensyn til dette. Dette gjelder særlig når barnet er registret bosatt hos mor. Ser vi på inntekt etter skatt, kommer omsorgsmødre bedre ut enn samværsfedre i 33 prosent av parene før betalt/mottatt bidrag, mot i hele 48 prosent av parene etter betalt/mottatt bidrag. Ser vi på den barnejusterte inntekten, er de tilsvarende andelene henholdsvis 20 og 34 prosent, og for ekvivalentinntekt er de henholdsvis 27 og 38 prosent.

Bidraget har jevnt over liten betydning for inntektsfordelingen mellom partene blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Dette skyldes bl.a. at relativt mange omsorgsmødre ikke betaler bidrag, og at bidragene som betales, ofte er ganske små. Dette bunner bl.a. i at omsorgsmødre flest er mye sammen med barn de ikke bor sammen med, og dessuten har lavere inntekt enn barnets far.

11.9. Multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter

For par av samværsfedre og omsorgsmødre har vi gjennomført multivariate analyser (logistisk regresjon) av hvilke faktorer som har betydning for at mor har mye lavere inntekt enn far, lavere inntekt enn far, høyere inntekt enn far, og mye høyere inntekt enn far. Analysene er gjennomført for inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt bidrag, samt for husholdningsinntekt før og etter betalt/mottatt bidrag.

Ikke uventet finner vi at partenes hovedinntektskilde og tilknytning til arbeidsmarkedet har stor betydning for inntektsfordelingen i paret. Ettersom yrkesarbeid gjerne gir bedre økonomisk uttelling enn overføringer, gir yrkesinntekt for den ene parten, og overføringer for den andre, best økonomisk velferd for den som har yrkesinntekt. Dette gjelder både for inntekt etter skatt og for husholdningsinntekten. Også forholdet mellom partenes utdanningsnivå har betydning for den relative inntektsfordelingen i paret. Høy utdanning for mor, og lav for far, reduserer sannsynligheten for at mor har lavere inntekt etter skatt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun har høyere inntekt etter skatt. Høy utdanning for begge parter øker imidlertid sannsynligheten for at mor har lavere inntekt etter skatt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun har høyere inntekt etter skatt. Dette kan tyde på at lang utdanning gir bedre økonomisk uttelling for menn enn for kvinner.

Også tid siden bruddet har betydning for den relative fordelingen mellom partene av inntekt etter skatt. Når det er gått minst to år etter bruddet, reduseres sannsynligheten for at mor har lavere inntekt enn far, mens sannsynligheten for at hun har høyere inntekt, øker. Dette kan ha sammenheng med at mødre øker sin yrkesinnsats etter hvert og/eller med at det tar noe tid å få på plass overføringer som barnebidrag og overgangsstønad.

Også forholdet mellom partenes nåværende samlivsstatus har betydning for hvem som kommer best ut økonomisk. En ny partner for mor gir økt sannsynlighet for at hun har lavere, og redusert sannsynlighet for at hun har høyere, inntekt etter skatt enn far. Dette gjelder særlig hvis far fortsatt er enslig, men også, til en viss grad, når han har en ny partner. Dette kan tyde på at mor trapper ned yrkesarbeidet noe når hun etablerer seg med en ny partner. En ny partner reduserer derimot sannsynligheten for at mor har lavere husholdningsinntekt enn far, mens det øker sannsynligheten for at hun har høyere husholdningsinntekt. Dette gjelder særlig når mor, men ikke far, har en ny partner. Trolig er det den nye partnerens inntekt som gjør det mulig for mor å redusere sin egen inntekt etter skatt.

Vi finner i all hovedsak de samme effektene i analyser av inntekt før betalt/mottatt bidrag, som i analyser av inntekt etter betalt/mottatt bidrag, men det er også visse forskjeller. Antallet barn i bidragsrelasjonen og mengden samvær mellom far og barn har mindre betydning for den relative fordelingen mellom partenes inntekter før, enn etter, at vi tar hensyn til bidraget. Dette har trolig sammenheng med at fedre med flere barn betaler mer i bidrag enn dem med bare ett barn, og at fedre med lite samvær betaler mer bidrag enn dem med mye samvær.

Litteratur

- Andress, H.-J., B. Borgloh, M. Bröckel, M. Giesselmann, D. Hummelsheim (2006): The Economic Consequences of Partnership Dissolution - A Comparative Analysis of Panel Studies from Belgium, Germany, Great Britain, Italy, and Sweden. *European Sociological Review*, 22 (5): 533-560.
- Atkinson, A. B., L. Rainwater og T. M. Smeeding (1995): *Income Distribution in OECD Countries*, Social Policy Studies No. 18. OECD. Paris.
- Barne- og familiedepartementet (1999): Forsalg til endringer i barnebidragsregelverket, forskotteringsordningen m.v., Høringsnotat av 28. juni 1999.
- Barne- og familiedepartementet (2001): Om lov om endringer i barnelova, forskotteringsloven og enkelte andre lover (nye regler for beregning av barnebidrag m.m.), Ot.prp. nr. 43, 2000-2001, Akademika As, Oslo.
- Barne- og likestillingsdepartementet (2006): *Evaluering av nytt regelverk for barnebidrag*. St. meld. nr. 19, 2006-2007, Akademika As, Oslo.
- Birkeland, E. og Å. Osmunddalen (1998): "Sosial trygghet", i Statistisk sentralbyrå (1998): *Sosialt utsyn 1998*, Statistiske analyser nr. 22.
- Bratberg, E. og S. Tjøtta (1999): *Levekår i barnefamilier etter skilsmisse*, Rapporter 1/99, Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning.
- Bratberg, E. og S. Tjøtta (2008): Income effects of divorce in families with dependent children, *Journal of Population Economics*, 21(2): 439-461.
- DelBoca D. og C. Flinn (1994): The Determination of Welfare in Nonintact Families. I R. Blundell, I. Preston and I. Walker (red) (1994): *The Measurement of Household Welfare*, Cambridge, University Press, MA, USA.
- Epland, J. og G. Frøiland (2002): *Husholdningenes inntekter. En sammenligning av nasjonalregnskapets og inntektsundersøkelsen inntektsbegreper*. Notater 2002/76, Statistisk sentralbyrå.
- Eurostat (1998): Recommendations from the Task Force on Social Exclusion and Poverty, Luxembourg.
- Fløtten, T., E. Dahl, A. Grønningsæter (2001): *Den norske fattigdommen. Hvordan arter den seg, hvor lenge varer den og hva kan vi gjøre med den?* Fafo-notat 2001:16. Oslo:Fafo.
- Henman, P. og K. Mitchell (2001): Estimating the Cost of Contact for Non-resident Parents: A Budget Standard Approach, *Journal of Social Policy* 30(3): 495-520.
- Jarvis, J. og S. P. Jenkins (1997): Marital Splits and Income Changes. Evidence for Britain. *Innocenti Occasional Papers*, Economic and Social Policy Series, no. 60, Firenze Italia.
- Jensen, A.-M. og S.-E. Clausen (1997): *Samvær og fravær. Foreldres kontakt med barn de ikke bor sammen med*. Notat 1997:103, Norsk institutt for by- og regionsforskning.
- Kitterød, R. H. (2004a): *Foreldreskap på tvers av hushold. Ansvar og omsorg for barn blant foreldre som ikke bor sammen. Resultater fra Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002*, Rapporter 2004/15, Statistisk sentralbyrå.

- Kitterød, R. H. (2004b): Samvær med barn etter samlivsbrudd. Hva svarer far og hva svarer mor?, *Samfunnsspeilet*, 18 (2): 55-64.
- Kitterød, R. H. (2005): *Når mor og far bor hver for seg. Ansvar og omsorg for barna før og etter bidragsreformen*, Rapport 2005/22, Statistisk sentralbyrå.
- Kitterød, R. H. (2006): Samværs mødre - liten gruppe med mye omsorg, *Samfunnsspeilet*, 20 (1):19-28.
- Kirkeberg, M. I. og J. Epland (2004): *Økonomi og levekår for ulike grupper*. Rapport 2004/28, Statistisk sentralbyrå.
- Kirkeberg, M. I. og V. Pedersen (2000): Mottakere og ytere av barnebidrag. Hvem har best økonomi? *Samfunnsspeilet* 14 (5): 2-10.
- Lyngstad, J. (2007): *Barnebidrag før og etter bidragsreformen. En analyse av undersøkelsene om samvær og bidrag 2002 og 2004*. Rapport 2007/34, Statistisk sentralbyrå.
- Lyngstad, J. (2008): *Økonomisk velferd blant foreldre som lever atskilt. Forskjeller mellom grupper av mødre og fedre i 2004. Endringer 2002-2004*. Rapport 2008/31, Statistisk sentralbyrå.
- Lyngstad, J. og J. Epland (2003): *Barn av enslige forsørgere i lavinntekts-husholdninger. En analyse basert på registerdata*. Rapport 2003/12, Statistisk sentralbyrå.
- Lyngstad, J., R. Kjeldstad og E. Nymoen (2005): *Foreldreøkonomi etter brudd. Omsorgsforeldres og samværforeldres økonomiske situasjon 2002*. Rapport 2005/21. Statistisk sentralbyrå.
- Lyngstad, J. og E. Nymoen (2007): *Kvaliteten på opplysningene om barnebidrag i Statistisk sentralbyrås undersøkelser om Samvær og bidrag 2002 og 2004*. Notat 2007/48, Statistisk sentralbyrå.
- Maccoby, E. E. og R. H. Mnookin (1992): *Dividing the Child. Social and Legal Dilemmas of Custody*, Harvard University Press, Ma. USA.
- Manting, D. og A. M. Bouman (2006): Short- and Long-Term Economic Consequences of the Dissolution of Marital and Consensual Unions. The Example of the Netherlands. *European Sociological Review*, vol. 22 (4): 413-429.
- Melby, I. (1997): Etter samlivsbruddet. Far har best økonomi. *Samfunnsspeilet*, 11(1): 33-39.
- NOU (1996:13): *Offentlige overføringer til barnefamilie, Barne- og familiedepartementet*.
- OECD (1982): *The OECD List of Social Indicators*, OECD, Paris.
- Oxley, H., T. T. Dang, M. Förster, og M. Pellizzari (2000): Income inequalities and poverty among children and households with children in selected OECD countries. In K. Vleminckx og T. M. Smeeding (red): *Child Well-Being, Child Poverty and Child Policy in Modern Nations. What Do We Know?* The Policy Press, Bristol.
- Skevik, Anne (2004): Far, forsørger og fattig? Økonomiske problemer blant norske samværsfedre. *Tidsskrift for Velferdsforskning*, 7 (19): 2-16.

Skevik, A. og K. Hyggen (2002): *Samværsfedrenes situasjon. Rapport fra en spørreundersøkelse*. Rapport 15/02, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Skaare, S. og G. Fodnesbergene (2005): *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004. Dokumentasjonsrapport*, Notater 2005/41, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2003): *Inntektsstatistikk for personer og familier 1999-2000*. NOS, C 749.

Sætre, A. (2004): *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. Dokumentasjons- og tabellrapport*, Notater 2004/6, Statistisk sentralbyrå.

Uunk, Wilfred (2004): The Economic Consequences of Divorce for Women in the European Union: The Impact of Welfare State Arrangements. *European Journal of Population*, 20: 251-285.

Vedø, A. (2004): *Vekter i undersøkelsen om samvær og bidrag 2002*, Notater 2004/25, Statistisk sentralbyrå.

Ytrehus, S. (2004): *Fattige barn i Norge: Hvem er de og hvor bor de?* Fafo-rapport, Oslo:Fafo.

Aassve, A., G. Betti, S. Mazzuco, L. Mencarini (2007): Marital disruption and economic well-being: A comparative analysis. *Journal of the Royal Statistical Society*, 170 (3): 781-799.

Vedlegg A

Tabeller

Tabell A1a. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt (mor – far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjennetegn. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for partene	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	
Alle	271 508	-26 834	22 110	878
Alder				
Begge under 40 år	255 875	-18 816	18 667	370
Mor under 40 år, far 40 år +	251 429	22 644	39 804	164
Mor 40 år +, far under 40 år	275 995	12 445	26 489	29
Begge 40 år +	301 466	-66 088	20 686	315
Utdanning				
Begge lav	232 233	8 729	34 098	177
Mor lav, far høy	261 192	-61 857	-8 209	157
Mor høy, far lav	286 933	-46 273	48 046	161
Begge høy	293 499	-24 356	7 273	370
Bosted				
Begge Østlandet	271 512	-20 059	22 759	421
Mor Østlandet, far landet ellers	263 632	12 518	26 489	28
Mor landet ellers, far Østlandet	320 902	-146 666	25 895	32
Begge landet ellers	267 843	-26 198	19 366	397
Hovedsakelig virksomhet				
Begge yrkesaktivitet	292 341	-24 644	17 414	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	227 887	87 580	100 273	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	263 955	-91 398	-18 101	203
Begge ikke yrkesaktivitet	174 822	28 755	62 670	55
Vanlig ukentlig arbeidstid				
Begge 1-30 timer	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	295 509	-106 756	-11 665	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	200 419	78 376	62 670	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	:	:	:	21
Begge 31 timer +	300 551	-17 273	26 489	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	227 193	107 386	123 349	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	241 270	-41 333	-6 004	142
Begge ikke i arbeid	152 223	25 392	64 989	37
Hovedinntektskilde				
Begge yrkesinntekt	270 558	11 372	22 240	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	213 910	102 545	110 324	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	222 567	-29 185	-18 101	218
Begge overføringer	174 918	83 004	90 220	52
Én eller begge kapitalinntekt	928 216	-1 082 574	-402 474	36

Tabell A1b. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt (mor – far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for partene	Forskjell mellom partene. Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene. Median	
Alle	271 508	-26 834	22 110	878
Yngste barns alder				
0-4 år	234 047	50 815	73 614	124
5-9 år	278 234	-50 826	-3 687	278
10-14 år	277 920	-22 360	19 174	339
15-17 år	274 912	-53 571	202	137
Antall barn i bidragsrelasjonen				
1 barn	258 716	-21 582	14 296	444
2 barn	279 290	-37 064	38 344	338
3 barn +	314 575	-46 471	67 212	96
Tidligere samliv mellom foreldrene				
Bodde sammen	279 018	-34 297	22 221	746
Bodde ikke sammen	237 689	6 773	17 414	132
Tid siden brudd				
Under 2 år	276 725	-27 636	40 361	127
2-5 år	264 806	5 360	39 660	285
6-10 år	280 935	-57 856	4 355	281
11 år +	264 438	-23 082	20 687	182
Barnet har delt bosted				
Ja	312 881	-103 931	-17 499	59
Nei	269 114	-22 383	24 465	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder				
Gangavstand	288 644	-33 824	20 851	195
½ time eller mindre	277 325	-33 207	15 878	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	248 664	-8 209	27 493	159
2 ½ time eller mer	268 361	-24 426	25 895	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned				
0 dager	254 675	-15 888	19 067	120
1-3 dager	223 805	34 900	45 572	88
4-7 dager	272 464	-29 190	25 254	251
8-12 dager	285 236	-36 171	20 851	276
13 dager +	299 639	-63 753	2 512	128
Feriesamvær siste år				
0 ferier	229 571	15 662	17 414	64
1-2 ferier	241 084	31 678	40 361	191
3-4 ferier	275 144	-35 699	17 427	419
5-6 ferier	313 405	-88 995	13 047	204
Antall bidragsrelasjoner				
Begge har 1 relasjon	271 938	-25 021	18 667	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	260 866	-29 119	48 585	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	286 372	-54 591	5 880	69
Begge 2 relasjoner +	:	:	:	19
Samliv i dag				
Begge enslige	268 424	9 090	50 663	357
Mor enslig, far gift/samboer	292 775	-37 962	14 556	195
Mor gift/samboer, far enslig	257 429	-47 159	-9 459	149
Begge gift/samboer	264 478	-61 489	-933	177
Antall andre barn i husholdningen				
Begge ingen andre barn	269 904	-4 543	44 410	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	275 747	-28 979	13 950	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	261 606	-5 614	25 895	166
Begge ett el. flere andre barn	285 228	-127 985	-11 665	101

Tabell A2a. Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjennetegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	6	4	7	9	5	9	17	15	29	878
Alder											
Begge under 40 år	100	8	5	8	10	5	9	14	17	23	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	6	3	5	12	8	5	19	14	28	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	-	3	7	7	-	10	16	19	38	29
Begge 40 år +	100	6	4	6	5	3	10	18	14	36	315
Utdanning											
Begge lav	100	12	4	7	17	6	9	19	11	16	177
Mor lav, far høy	100	5	8	16	8	4	10	15	12	22	157
Mor høy, far lav	100	7	1	3	11	4	7	21	19	26	161
Begge høy	100	3	5	5	2	4	9	12	18	41	370
Bosted											
Begge Østlandet	100	7	5	6	7	5	9	16	15	31	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	7	2	-	10	3	2	16	23	36	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	4	8	9	9	8	8	13	10	31	32
Begge landet ellers	100	6	4	8	10	4	9	17	16	26	397
Hovedsakelig virksomhet											
Begge yrkesaktivitet	100	3	3	5	4	4	9	12	21	39	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	4	3	1	19	1	-	46	12	14	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	8	10	16	10	7	14	12	7	17	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	39	2	-	27	6	-	21	2	3	55
Vanlig ukentlig arbeidstid											
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	4	6	14	5	9	17	9	14	23	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	12	3	-	42	-	-	30	6	8	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	2	2	3	2	1	6	14	24	46	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	4	3	-	15	1	-	53	9	14	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	5	12	13	15	10	13	12	6	13	142
Begge ikke i arbeid	100	54	-	-	20	1	-	24	-	1	37
Hovedinntektskilde											
Begge yrkesinntekt	100	2	2	4	4	4	10	13	22	39	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	8	-	-	16	2	1	56	11	5	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	11	11	15	10	9	12	10	7	16	218
Begge overføringer	100	29	4	-	36	1	-	29	1	-	52
En eller begge kapitalinntekt	100	-	-	19	-	-	-	11	14	56	36

Tabell A2b. Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge Lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	6	4	7	9	5	9	17	15	29	878
Yngste barns alder											
0-4 år	100	10	1	4	18	8	4	20	23	13	124
5-9 år	100	6	8	8	7	5	9	16	13	29	278
10-14 år	100	4	3	8	7	3	11	16	15	32	339
15-17 år	100	8	5	6	7	6	9	14	15	32	137
Antall barn i bidragsrelasjonen											
1 barn	100	7	6	8	10	5	8	15	14	27	444
2 barn	100	3	2	5	5	3	11	18	20	33	338
3 barn +	100	7	-	6	5	5	3	25	17	33	96
Tidligere samliv mellom foreldrene											
Bodde sammen	100	5	4	7	7	5	9	16	17	30	746
Bodde ikke sammen	100	11	5	7	15	4	7	19	9	23	132
Tid siden brudd											
Under 2 år	100	9	1	5	11	9	6	13	20	28	127
2-5 år	100	6	4	7	9	5	10	19	15	26	285
6-10 år	100	5	7	8	7	4	9	15	15	30	281
11 år +	100	8	4	6	9	3	8	16	15	31	182
Barnet har delt bosted											
Ja	100	-	4	13	3	-	18	5	10	47	59
Nei	100	6	4	6	8	5	8	16	15	26	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder											
Gangavstand	100	1	5	9	5	6	6	15	18	34	195
½ time eller mindre	100	8	4	7	7	4	10	15	16	29	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	4	3	8	11	4	10	20	15	25	159
2 ½ time eller mer	100	9	4	5	13	6	9	16	12	25	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned											
0 dager	100	11	6	3	9	7	6	21	10	27	120
1-3 dager	100	10	1	7	13	5	9	25	12	18	88
4-7 dager	100	4	6	8	9	5	10	18	13	27	251
8-12 dager	100	6	4	7	7	4	8	12	23	30	276
13 dager +	100	5	3	7	6	3	10	8	14	43	128
Feriesamvær siste år											
0 ferier	100	18	4	7	7	9	1	21	5	28	64
1-2 ferier	100	6	8	6	12	6	8	21	15	20	191
3-4 ferier	100	7	3	8	9	3	10	15	16	31	419
5-6 ferier	100	3	5	7	5	4	10	13	20	34	204
Antall bidragsrelasjoner											
Begge har 1 relasjon	100	6	5	6	9	5	10	15	15	31	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	9	1	13	9	3	8	24	21	12	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	6	6	9	6	5	6	17	14	31	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	19
Samliv i dag											
Begge enslige	100	8	1	5	9	5	4	22	16	31	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	4	6	4	7	2	12	14	18	33	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	6	12	9	10	2	12	9	15	24	149
Begge gift/samboer	100	9	3	12	8	8	11	13	12	25	177
Antall andre barn i husholdningen											
Begge ingen andre barn	100	6	3	5	10	4	10	17	16	29	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	6	5	5	5	5	9	15	15	34	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	6	9	6	10	2	6	17	18	25	166
Begge ett el. flere andre barn	100	9	2	18	5	8	10	11	10	26	101

Tabell A3a. Inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenne­tegn. Gruppert etter relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	34	18	48	0,04	878
Alder						
Begge under 40 år	100	33	19	48	0,01	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	28	22	50	0,19*	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	20	29	51	0,09	29
Begge 40 år +	100	40	13	48	0,03	315
Utdanning						
Begge lav	100	29	17	54	-0,03	177
Mor lav, far høy	100	47	14	40	0,00	157
Mor høy, far lav	100	22	18	60	-0,04	161
Begge høy	100	38	20	42	0,09 (*)	370
Bosted						
Begge Østlandet	100	35	16	50	0,07	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	34	15	51	0,23	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	38	14	48	0,07	32
Begge landet ellers	100	33	20	46	-0,01	397
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktivitet	100	34	20	46	0,06	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	8	10	83	-0,28**	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	49	18	33	0,00	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	21	12	67	0,05	55
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	44	25	31	-0,01	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	3	16	81	-0,07	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	32	18	50	0,05	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	10	6	83	0,29*	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	45	18	37	0,05	142
Begge ikke i arbeid	100	22	11	68	-0,06	37
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	100	32	20	48	0,20***	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	3	11	85	0,03	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	48	19	33	0,07	218
Begge overføringer	100	8	9	83	0,02	52
Én eller begge kapitalinntekt	100	71	-	29	-0,32(*)	36

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A3b. Inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	34	18	48	0,04	878
Yngste barns alder						
0-4 år	100	14	18	69	0,13	124
5-9 år	100	39	18	43	0,04	278
10-14 år	100	34	19	46	0,01	339
15-17 år	100	41	13	46	0,08	137
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	100	36	19	45	0,02	444
2 barn	100	31	15	54	0,04	338
3 barn +	100	26	13	61	0,07	96
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	100	34	18	48	0,03	746
Bodde ikke sammen	100	34	18	48	0,14 (*)	132
Tid siden brudd						
Under 2 år	100	26	21	53	0,11	127
2-5 år	100	29	18	52	-0,02	285
6-10 år	100	41	16	43	0,06	281
11 år +	100	35	17	47	0,05	182
Barnet har delt bosted						
Ja	100	43	30	27	0,02	59
Nei	100	34	17	49	0,04	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	100	35	18	47	0,05	195
½ time eller mindre	100	33	20	47	-0,00	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	35	14	51	0,08	159
2 ½ time eller mer	100	32	17	51	0,08	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned						
0 dager	100	31	20	49	0,07	120
1-3 dager	100	30	11	58	0,11	88
4-7 dager	100	34	18	48	-0,05	251
8-12 dager	100	36	16	48	0,08	276
13 dager +	100	36	23	41	0,06	128
Feriesamvær siste år						
0 ferier	100	35	19	46	0,02 (*)	64
1-2 ferier	100	31	17	53	0,06	191
3-4 ferier	100	35	18	47	0,06	419
5-6 ferier	100	37	18	45	-0,02	204
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	100	34	19	47	0,02	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	37	8	55	0,08	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	35	25	40	0,11	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	19
Samliv i dag						
Begge enslige	100	23	18	59	0,11*	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	40	15	45	0,01	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	45	18	37	0,05	149
Begge gift/samboer	100	39	21	41	-0,00	177
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	100	30	15	55	0,05	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	38	21	42	0,07	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	33	18	49	0,07	166
Begge ett el. flere andre barn	100	46	21	33	0,01	101

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A4a. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjennetegn. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for partet	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Alle	219 223	-58 869	-16 274	878
Alder				
Begge under 40 år	206 742	-49 718	-15 269	370
Mor under 40 år, far 40 år +	199 055	-16 986	-7 433	164
Mor 40 år +, far under 40 år	223 615	-31 295	-6 061	29
Begge 40 år +	245 192	-94 613	-23 330	315
Utdanning				
Begge lav	187 398	-27 649	-6 061	177
Mor lav, far høy	214 017	-90 031	-40 759	157
Mor høy, far lav	232 440	-73 967	9 023	161
Begge høy	235 515	-57 159	-26 948	370
Bosted				
Begge Østlandet	216 810	-48 893	-11 571	421
Mor Østlandet, far landet ellers	219 095	-40 146	-42 074	28
Mor landet ellers, far Østlandet	281 854	-199 943	-25 377	32
Begge landet ellers	216 280	-58 115	-18 163	397
Hovedsakelig virksomhet				
Begge yrkesaktivitet	234 964	-57 425	-18 163	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	181 127	35 884	47 677	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	215 971	-111 937	-50 173	203
Begge ikke yrkesaktivitet	143 924	-9 355	24 794	55
Vanlig ukentlig arbeidstid				
Begge 1-30 timer	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	239 366	-123 821	-41 799	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	159 824	32 316	38 205	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	:	:	:	21
Begge 31 timer +	242 001	-53 123	-11 429	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	179 634	47 916	67 946	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	194 771	-66 683	-41 820	142
Begge ikke i arbeid	126 564	-6 631	10 268	37
Hovedinntektskilde				
Begge yrkesinntekt	217 079	-27 782	-15 269	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	171 845	49 894	62 272	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	182 084	-58 878	-45 599	218
Begge overføringer	139 835	38 216	38 965	52
Én eller begge kapitalinntekt	759 473	-954 602	-384 302	36

Tabell A4b. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for partet	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Alle	219 223	-58 869	-16 274	878
Yngste barns alder				
0-4 år	185 139	7 366	23 397	124
5-9 år	219 536	-70 889	-26 979	278
10-14 år	222 980	-58 613	-16 817	339
15-17 år	235 584	-87 825	-31 101	137
Antall barn i bidragsrelasjonen				
1 barn	220 694	-53 307	-17 048	444
2 barn	218 527	-68 650	-15 635	338
3 barn +	201 792	-85 444	-13 560	96
Tidligere samliv mellom foreldrene				
Bodde sammen	223 257	-63 316	-16 274	746
Bodde ikke sammen	201 060	-38 843	-17 886	132
Tid siden brudd				
Under 2 år	216 554	-50 870	7 745	127
2-5 år	206 557	-28 191	-10 705	285
6-10 år	227 002	-84 968	-26 979	281
11 år +	224 906	-63 749	-19 448	182
Barnet har delt bosted				
Ja	236 173	-66 207	-12 195	59
Nei	218 284	-58 726	-16 814	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder				
Gangavstand	223 820	-47 686	-6 061	195
½ time eller mindre	221 902	-60 844	-13 868	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	206 236	-50 723	-19 134	159
2 ½ time eller mer	224 963	-75 540	-21 991	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned				
0 dager	220 604	-78 302	-32 939	120
1-3 dager	186 380	-20 558	-9 205	88
4-7 dager	224 736	-73 294	-19 134	251
8-12 dager	223 794	-57 252	-16 467	276
13 dager +	222 957	-36 166	7 125	128
Feriesamvær siste år				
0 ferier	196 689	-46 272	-37 929	64
1-2 ferier	199 262	-16 130	-13 560	191
3-4 ferier	220 526	-63 208	-14 635	419
5-6 ferier	247 203	-102 006	-16 185	204
Antall bidragsrelasjoner				
Begge har 1 relasjon	217 934	-56 351	-18 728	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	218 735	-70 046	-1 358	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	234 051	-78 987	-28 395	69
Begge 2 relasjoner +	:	:	:	19
Samliv i dag				
Begge enslige	210 317	-23 273	7 559	357
Mor enslig, far gift/samboer	240 402	-74 220	-24 236	195
Mor gift/samboer, far enslig	208 436	-74 267	-50 137	149
Begge gift/samboer	219 852	-92 105	-38 072	177
Antall andre barn i husholdningen				
Begge ingen andre barn	213 172	-35 935	-6 438	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	223 395	-68 811	-25 069	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	212 919	-39 148	-6 206	166
Begge ett el. flere andre barn	242 310	-148 681	-50 173	101

Tabell A5a. Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjennetegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	25	14	12	15	8	12	5	3	6	878
Alder											
Begge under 40 år	100	29	16	13	16	8	10	4	2	3	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	30	13	7	15	7	12	7	3	5	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	19	16	6	11	11	11	5	7	16	29
Begge 40 år +	100	19	10	15	13	9	14	5	5	10	315
Utdanning											
Begge lav	100	43	12	11	14	6	6	2	3	2	177
Mor lav, far høy	100	23	19	21	12	4	12	5	2	2	157
Mor høy, far lav	100	29	11	8	17	11	9	7	3	5	161
Begge høy	100	13	14	11	15	11	17	6	4	11	370
Bosted											
Begge Østlandet	100	27	13	12	13	8	11	5	4	7	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	23	9	-	16	6	28	-	10	7	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	19	19	22	14	-	6	-	3	17	32
Begge landet ellers	100	24	15	13	16	9	12	6	2	4	397
Hovedsakelig virksomhet											
Begge yrkesaktivitet	100	16	11	12	14	12	16	6	4	9	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	35	6	1	34	2	6	11	4	1	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	31	25	21	7	5	6	1	1	3	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	72	8	1	14	-	3	3	-	-	55
Vanlig ukentlig arbeidstid											
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	23	19	20	10	7	12	4	2	3	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	67	4	-	23	-	2	4	-	-	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	11	8	11	16	14	18	6	5	11	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	30	4	-	40	2	8	10	5	2	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	34	30	16	6	4	4	2	1	4	142
Begge ikke i arbeid	100	80	1	1	14	-	-	4	-	-	37
Hovedinntektskilde											
Begge yrkesinntekt	100	16	11	12	15	12	14	6	5	9	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	38	2	1	47	2	2	8	-	-	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	34	27	17	5	4	8	2	1	2	218
Begge overføringer	100	75	3	-	18	-	-	3	-	-	52
En eller begge kapitalinntekt	100	-	2	23	8	-	33	6	10	17	36

Tabell A5b. Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	25	14	12	15	8	12	5	3	6	878
Yngste barns alder											
0-4 år	100	42	9	5	20	8	2	6	4	3	124
5-9 år	100	26	15	12	15	6	14	4	2	5	278
10-14 år	100	22	13	15	14	9	11	5	4	7	339
15-17 år	100	17	14	13	11	9	16	5	4	9	137
Antall barn i bidragsrelasjonen											
1 barn	100	22	13	13	15	9	14	5	4	7	444
2 barn	100	30	16	12	14	7	7	5	2	6	338
3 barn +	100	49	12	11	10	6	8	1	1	2	96
Tidligere samliv mellom foreldrene											
Bodde sammen	100	23	15	11	15	9	12	5	3	7	746
Bodde ikke sammen	100	33	9	17	13	6	11	5	2	3	132
Tid siden brudd											
Under 2 år	100	33	12	8	18	9	7	4	3	7	127
2-5 år	100	28	15	10	15	6	10	5	3	7	285
6-10 år	100	24	16	14	13	9	11	3	4	6	281
11 år +	100	19	9	15	14	9	17	7	3	6	182
Barnet har delt bosted											
Ja	100	17	19	7	11	14	9	6	11	7	59
Nei	100	26	13	13	15	8	12	5	3	6	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder											
Gangavstand	100	19	18	8	18	11	9	6	3	8	195
½ time eller mindre	100	24	14	11	15	8	11	6	4	7	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	29	10	17	14	8	14	3	1	5	159
2 ½ time eller mer	100	30	13	14	11	6	14	4	3	6	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned											
0 dager	100	24	15	15	14	5	17	4	2	4	120
1-3 dager	100	32	11	15	14	7	11	4	4	3	88
4-7 dager	100	23	14	16	13	10	11	3	3	7	251
8-12 dager	100	26	13	9	17	6	12	6	3	7	276
13 dager +	100	23	15	4	15	14	7	7	6	8	128
Feriesamvær siste år											
0 ferier	100	29	15	12	11	5	17	5	1	4	64
1-2 ferier	100	27	14	15	14	7	6	6	4	6	191
3-4 ferier	100	25	15	11	14	9	13	4	3	6	419
5-6 ferier	100	21	10	12	17	9	13	7	3	8	204
Antall bidragsrelasjoner											
Begge har 1 relasjon	100	25	14	13	14	9	12	4	3	6	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	28	8	18	22	4	8	5	4	3	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	21	20	6	12	8	11	9	1	12	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	19
Samliv i dag											
Begge enslige	100	28	10	6	20	10	10	5	5	6	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	17	13	12	11	10	15	9	3	9	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	27	22	15	10	4	12	2	2	5	149
Begge gift/samboer	100	28	14	22	12	6	11	2	2	5	177
Antall andre barn i husholdningen											
Begge ingen andre barn	100	26	11	11	17	9	11	4	4	6	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	24	15	13	10	10	13	6	2	7	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	27	17	7	15	4	11	7	5	7	166
Begge ett el. flere andre barn	100	22	15	24	11	8	12	3	-	4	101

Tabell A6a. Korrigert barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjennetegn. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	49	17	34	0,03	878
Alder						
Begge under 40 år	100	49	16	35	-0,00	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	47	18	35	0,16*	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	38	26	35	0,30 (*)	29
Begge 40 år +	100	50	18	32	0,02	315
Utdanning						
Begge lav	100	46	17	38	-0,01	177
Mor lav, far høy	100	57	12	31	0,01	157
Mor høy, far lav	100	36	20	44	-0,06	161
Begge høy	100	53	19	28	0,07	370
Bosted						
Begge Østlandet	100	47	19	34	0,05	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	50	16	34	0,34(*)	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	53	14	33	0,11	32
Begge landet ellers	100	50	16	34	-0,01	397
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktivitet	100	49	20	31	0,05	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	16	16	68	-0,28**	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	64	13	23	-0,00	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	37	8	54	0,05	55
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	66	14	20	-0,03	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	21	19	60	-0,20	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	43	23	33	0,04	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	17	13	70	0,29*	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	61	13	26	0,05	142
Begge ikke i arbeid	100	36	14	50	-0,12	37
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	100	46	22	32	0,21***	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	12	19	69	0,01	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	66	11	23	0,05	218
Begge overføringer	100	21	12	67	-0,04	52
En eller begge kapitalinntekt	100	71	-	29	-0,33*	36

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A6b. Korrigert barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	49	17	34	0,03	878
Yngste barns alder						
0-4 år	100	31	18	50	0,09	124
5-9 år	100	53	14	34	0,03	278
10-14 år	100	49	20	31	-0,01	339
15-17 år	100	54	16	30	0,07	137
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	100	49	16	35	0,02	444
2 barn	100	48	19	33	0,03	338
3 barn +	100	46	22	32	0,11	96
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	100	48	18	34	0,02	746
Bodde ikke sammen	100	51	13	36	0,20*	132
Tid siden brudd						
Under 2 år	100	40	18	42	0,06	127
2-5 år	100	45	17	38	-0,02	285
6-10 år	100	53	18	29	0,05	281
11 år +	100	51	16	33	0,04	182
Barnet har delt bosted						
Ja	100	45	22	33	0,00	59
Nei	100	49	17	34	0,03	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	100	48	14	38	0,00	195
½ time eller mindre	100	47	17	36	-0,01	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	49	20	31	0,12	159
2 ½ time eller mer	100	50	20	30	0,08	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned						
0 dager	100	57	13	29	0,10	120
1-3 dager	100	46	15	39	0,12	88
4-7 dager	100	50	21	30	-0,03	251
8-12 dager	100	50	14	36	0,06	276
13 dager +	100	34	25	42	0,04	128
Feriesamvær siste år						
0 ferier	100	59	15	27	0,23	64
1-2 ferier	100	48	15	38	0,04	191
3-4 ferier	100	48	19	33	0,06	419
5-6 ferier	100	48	18	34	-0,03	204
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	100	49	18	33	0,02	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	48	9	43	0,07	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	51	19	30	0,05	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	19
Samliv i dag						
Begge enslige	100	36	21	44	0,07	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	51	18	31	0,00	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	63	10	27	0,08	149
Begge gift/samboer	100	58	15	27	0,00	177
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	100	43	18	39	0,05	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	54	19	27	0,07	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	46	16	38	0,05	166
Begge ett el. flere andre barn	100	63	15	22	0,01	101

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (°): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A7a. Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjennetegn. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for paret	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Alle	229 269	-28 616	-2 133	878
Alder				
Begge under 40 år	213 999	-27 512	-1 358	370
Mor under 40 år, far 40 år +	211 610	-8 373	-6 917	164
Mor 40 år +, far under 40 år	231 868	-2 246	28 084	29
Begge 40 år +	257 689	-42 819	-9 997	315
Utdanning				
Begge lav	198 455	-14 975	-1 752	177
Mor lav, far høy	219 369	-55 212	-17 323	157
Mor høy, far lav	234 950	-23 590	16 047	161
Begge høy	250 209	-27 244	-10 739	370
Bosted				
Begge Østlandet	232 775	-27 412	-4 533	421
Mor Østlandet, far landet ellers	222 007	-18 660	-10 483	28
Mor landet ellers, far Østlandet	248 304	-87 952	-28 831	32
Begge landet ellers	224 658	-25 458	-607	397
Hovedsakelig virksomhet				
Begge yrkesaktivitet	248 101	-27 460	-5 450	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	191 131	42 966	60 198	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	217 190	-67 724	-21 288	203
Begge ikke yrkesaktivitet	164 275	2 972	32 831	55
Vanlig ukentlig arbeidstid				
Begge 1-30 timer	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	245 034	-66 871	-8 351	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	168 011	34 912	38 965	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	:	:	:	21
Begge 31 timer +	250 685	-27 797	489	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	196 116	56 551	63 651	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	202 818	-48 494	-25 888	142
Begge ikke i arbeid	146 298	3 692	37 469	37
Hovedinntektskilde				
Begge yrkesinntekt	233 023	-1 981	-1 358	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	186 293	74 765	65 002	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	196 736	-45 076	-26 159	218
Begge overføringer	150 921	42 209	44 626	52
Én eller begge kapitalinntekt	637 203	-675 817	-205 570	36

Tabell A7b. Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt, gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjønnetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner

	Gjennomsnittlig inntekt for paret	Forskjell mellom partene Gjennomsnitt	Forskjell mellom partene Median	Uvektet N
Alle	229 269	-28 616	-2 133	878
Yngste barns alder				
0-4 år	191 740	1 488	20 602	124
5-9 år	231 843	-52 404	-4 651	278
10-14 år	230 587	-26 349	-698	339
15-17 år	249 407	-17 302	-10 841	137
Antall barn i bidragsrelasjonen				
1 barn	229 868	-22 030	-4 651	444
2 barn	230 680	-41 353	933	338
3 barn +	212 830	-53 752	10 709	96
Tidligere samliv mellom foreldrene				
Bodde sammen	235 081	-29 148	-591	746
Bodde ikke sammen	203 096	-26 224	-9 997	132
Tid siden brudd				
Under 2 år	215 614	-47 372	14 978	127
2-5 år	223 925	-13 762	-607	285
6-10 år	237 586	-33 559	-1 599	281
11 år +	231 082	-26 840	-10 289	182
Barnet har delt bosted				
Ja	243 161	-51 873	489	59
Nei	228 640	-27 238	-1 879	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder				
Gangavstand	230 397	-39 162	-591	195
½ time eller mindre	232 975	-30 475	-983	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	218 829	-25 758	1 024	159
2 ½ time eller mer	232 565	-12 109	-9 997	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned				
0 dager	217 245	-32 456	-9 997	120
1-3 dager	202 804	9 553	5 165	88
4-7 dager	233 201	-37 950	4 651	251
8-12 dager	240 309	-32 177	-7 428	276
13 dager +	230 189	-28 799	5 281	128
Feriesamvær siste år				
0 ferier	203 478	-22 591	-9 998	64
1-2 ferier	212 235	328	625	191
3-4 ferier	234 857	-28 187	-1 599	419
5-6 ferier	245 841	-64 240	-9 455	204
Antall bidragsrelasjoner				
Begge har 1 relasjon	232 900	-21 735	-281	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	212 512	-18 902	15 050	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	226 099	-96 412	-32 761	69
Begge 2 relasjoner +	:	:	:	19
Samliv i dag				
Begge enslige	207 361	-26 453	5 855	357
Mor enslig, far gift/samboer	235 547	-68 930	-45 428	195
Mor gift/samboer, far enslig	240 609	-1 436	19 636	149
Begge gift/samboer	251 742	-9 308	-436	177
Antall andre barn i husholdningen				
Begge ingen andre barn	230 229	-20 103	933	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	224 100	-14 063	-281	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	226 407	-48 682	-10 365	166
Begge ett el. flere andre barn	237 781	-47 941	-2 943	101

Tabell A8a. Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjennetegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	18	10	11	15	12	11	8	6	11	878
Alder											
Begge under 40 år	100	22	11	12	15	12	9	7	4	8	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	22	13	6	12	17	11	6	8	5	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	19	7	3	19	11	9	7	8	18	29
Begge 40 år +	100	11	8	12	15	8	14	7	7	18	315
Utdanning											
Begge lav	100	27	10	15	21	9	7	4	3	4	177
Mor lav, far høy	100	19	16	17	9	12	9	7	4	8	157
Mor høy, far lav	100	18	8	5	18	14	7	10	7	11	161
Begge høy	100	11	9	8	12	12	17	7	8	17	370
Bosted											
Begge Østlandet	100	18	10	11	15	9	12	7	7	12	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	12	10	9	14	6	19	4	11	16	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	12	21	13	7	9	14	7	4	11	32
Begge landet ellers	100	18	10	10	15	15	10	8	5	10	397
Hovedsakelig virksomhet											
Begge yrkesaktivitet	100	9	7	9	13	14	16	8	7	15	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	31	1	1	35	3	4	13	6	6	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	22	21	19	10	11	5	3	3	6	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	53	6	9	16	6	1	6	3	-	55
Vanlig ukentlig arbeidstid											
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	18	11	9	11	15	12	7	4	12	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	54	6	-	29	4	-	7	-	-	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	6	5	10	15	12	17	8	9	17	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	23	2	-	39	1	9	13	6	7	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	21	26	19	9	12	4	3	3	4	142
Begge ikke i arbeid	100	66	6	4	14	2	1	4	4	-	37
Hovedinntektskilde											
Begge yrkesinntekt	100	9	6	9	15	14	15	9	7	15	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	29	1	-	42	1	3	20	3	2	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	22	23	18	9	12	7	1	3	4	218
Begge overføringer	100	71	3	-	12	4	-	8	3	-	52
En eller begge kapitalinntekt	100	5	2	24	3	-	21	2	7	35	36

Tabell A8b. Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent

	Totalt	Begge lav	Mor lav, far midd	Mor lav, far høy	Mor midd., far lav	Begge midd.	Mor midd., far høy	Mor høy, far lav	Mor høy, far midd.	Begge høy	Uvektet N
Alle	100	18	10	11	15	12	11	8	6	11	878
Yngste barns alder											
0-4 år	100	34	12	9	17	10	1	8	3	6	124
5-9 år	100	21	8	12	13	13	12	7	4	9	278
10-14 år	100	13	13	11	14	13	11	6	8	10	339
15-17 år	100	11	7	8	15	9	17	7	6	19	137
Antall barn i bidragsrelasjonen											
1 barn	100	15	10	11	14	11	13	7	6	12	444
2 barn	100	21	11	9	16	12	7	8	5	10	338
3 barn +	100	41	4	9	13	12	10	6	3	1	96
Tidligere samliv mellom foreldrene											
Bodde sammen	100	16	9	9	15	11	12	7	6	12	746
Bodde ikke sammen	100	24	14	17	12	12	7	5	5	5	132
Tid siden brudd											
Under 2 år	100	33	9	12	18	9	7	6	3	4	127
2-5 år	100	19	9	11	13	11	11	9	5	12	285
6-10 år	100	16	10	11	15	11	11	7	7	12	281
11 år +	100	11	12	8	14	14	15	6	6	13	182
Barnet har delt bosted											
Ja	100	18	16	8	9	13	7	13	6	11	59
Nei	100	18	10	11	15	12	12	7	6	11	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder											
Gangavstand	100	19	11	12	17	11	11	6	6	7	195
½ time eller mindre	100	16	10	9	16	12	11	6	6	13	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	22	6	11	10	13	13	9	6	10	159
2 ½ time eller mer	100	16	15	10	15	11	10	8	4	11	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned											
0 dager	100	18	14	10	17	10	12	5	1	13	120
1-3 dager	100	18	8	11	20	13	9	7	6	8	88
4-7 dager	100	16	9	14	12	14	11	6	8	12	251
8-12 dager	100	17	11	10	15	9	13	9	6	10	276
13 dager +	100	20	10	6	17	13	11	7	7	10	128
Feriesamvær siste år											
0 ferier	100	20	11	14	16	13	11	4	-	10	64
1-2 ferier	100	23	11	12	12	11	6	7	5	13	191
3-4 ferier	100	17	8	9	14	13	13	7	8	10	419
5-6 ferier	100	13	12	10	18	8	13	9	5	11	204
Antall bidragsrelasjoner											
Begge har 1 relasjon	100	16	9	11	15	12	11	8	6	12	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	24	5	6	18	8	14	7	8	9	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	26	20	13	6	13	12	2	2	6	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	19
Samliv i dag											
Begge enslige	100	29	10	10	21	9	9	4	4	4	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	13	15	19	8	9	18	4	5	11	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	12	7	7	14	15	7	16	8	15	149
Begge gift/samboer	100	8	8	6	12	16	12	9	9	20	177
Antall andre barn i husholdningen											
Begge ingen andre barn	100	19	8	12	16	9	12	7	5	11	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	15	10	9	14	11	11	11	7	12	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	18	14	9	14	13	12	4	5	11	166
Begge ett el. flere andre barn	100	17	10	8	12	20	7	7	10	10	101

Tabell A9a. Ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenetegn. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	40	22	38	0,02	878
Alder						
Begge under 40 år	100	39	23	38	0,02	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	40	28	32	0,18*	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	23	20	57	0,21	29
Begge 40 år +	100	43	17	41	-0,03	315
Utdanning						
Begge lav	100	37	19	44	-0,02	177
Mor lav, far høy	100	47	20	33	0,03	157
Mor høy, far lav	100	29	24	47	0,01	161
Begge høy	100	44	23	33	-0,00	370
Bosted						
Begge Østlandet	100	41	21	38	0,01	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	34	36	30	0,27	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	50	14	36	0,00	32
Begge landet ellers	100	38	23	39	0,05	397
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktivitet	100	41	23	36	-0,01	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	12	16	72	0,21(*)	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	53	21	25	0,04	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	21	18	61	-0,07	55
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	44	29	26	0,03	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	19	15	66	0,16	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	40	20	40	-0,00	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	17	13	71	0,51****	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	54	20	26	0,01	142
Begge ikke i arbeid	100	15	26	59	-0,12	37
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	100	38	25	37	0,04	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	4	10	86	0,41**	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	56	21	23	0,13(*)	218
Begge overføringer	100	11	19	69	0,28*	52
En eller begge kapitalinntekt	100	65	3	33	-0,33*	36

****: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A9b. Ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent

	Totalt	Mor < far	Mor ≈ far	Mor > far	Pearsons Corr	Uvektet N
Alle	100	40	22	38	0,02	878
Yngste barns alder						
0-4 år	100	33	18	49	0,05	124
5-9 år	100	39	24	36	-0,00	278
10-14 år	100	43	21	36	0,02	339
15-17 år	100	40	22	37	0,03	137
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	100	41	21	38	0,03	444
2 barn	100	38	24	39	0,00	338
3 barn +	100	33	23	45	-0,02	96
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	100	38	22	39	0,01	746
Bodde ikke sammen	100	46	20	33	0,14	132
Tid siden brudd						
Under 2 år	100	37	16	48	-0,01	127
2-5 år	100	38	23	40	0,06	285
6-10 år	100	41	23	37	0,00	281
11 år +	100	42	23	34	0,10	182
Barnet har delt bosted						
Ja	100	46	13	42	0,02	59
Nei	100	40	22	38	0,02	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	100	39	20	41	0,04	195
½ time eller mindre	100	38	23	40	0,01	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	40	24	36	0,13 (*)	159
2 ½ time eller mer	100	42	20	38	-0,03	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned						
0 dager	100	41	25	34	0,09	120
1-3 dager	100	34	18	47	0,18	88
4-7 dager	100	39	26	35	-0,00	251
8-12 dager	100	44	17	39	-0,01	276
13 dager +	100	35	24	41	0,05	128
Feriesamvær siste år						
0 ferier	100	43	25	32	0,23 (*)	64
1-2 ferier	100	38	22	41	0,08	191
3-4 ferier	100	39	22	39	0,00	419
5-6 ferier	100	41	22	35	0,04	204
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	100	38	22	39	0,02	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	36	20	44	0,13	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	57	23	21	0,03	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	19
Samliv i dag						
Begge enslige	100	37	19	44	0,05	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	60	18	22	-0,00	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	27	24	49	0,12	149
Begge gift/samboer	100	33	30	37	-0,03	177
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	100	40	19	41	0,02	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	38	21	40	0,01	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	45	22	34	0,05	166
Begge ett el. flere andre barn	100	34	34	32	0,01	101

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (·): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A10a. Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Tall for par med ulike bakgrunnskjennetegn. 2004. Prosent

	Totalt	Begge inntektsfattige	Mor inntektsfattig, far ikke inntektsfattig	Mor ikke inntektsfattig, far inntektsfattig	Ingen inntektsfattige	Uvektet N
Alle	100	1	4	7	89	878
Alder						
Begge under 40 år	100	1	7	7	85	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	0	2	8	90	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	-	-	4	96	29
Begge 40 år +	100	-	2	6	92	315
Utdanning						
Begge lav	100	1	8	10	81	177
Mor lav, far høy	100	0	5	10	86	157
Mor høy, far lav	100	0	2	9	88	161
Begge høy	100	-	2	3	95	370
Bosted						
Begge Østlandet	100	1	4	7	89	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	-	10	-	90	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	-	5	13	83	32
Begge landet ellers	100	1	4	7	88	397
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktivitet	100	-	1	5	94	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	2	4	15	80	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	1	8	5	86	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	2	9	25	63	55
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	0	6	7	87	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	7	-	15	78	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	-	1	4	94	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	-	3	20	77	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	1	8	4	88	142
Begge ikke i arbeid	100	3	14	21	61	37
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	100	0	1	4	94	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	-	-	16	84	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	1	10	4	84	218
Begge overføringer	100	1	3	29	67	52
Én eller begge kapitalinntekt	100	-	5	8	86	36

Tabell A10b. Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Tall for par med ulike kjønnetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. 2004. Prosent

	Totalt	Begge inntektsfattige	Mor inntektsfattig, far ikke inntektsfattig	Mor ikke inntektsfattig, far inntektsfattig	Ingen inntektsfattige	Uvektet N
Alle	100	1	4	7	89	878
Yngste barns alder						
0-4 år	100	2	5	14	80	124
5-9 år	100	0	5	7	88	278
10-14 år	100	1	3	6	90	339
15-17 år	100	-	2	5	93	137
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	100	0	4	7	88	444
2 barn	100	1	3	5	91	338
3 barn +	100	2	4	14	80	96
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	100	1	3	6	90	746
Bodde ikke sammen	100	0	7	10	83	132
Tid siden brudd						
Under 2 år	100	2	4	12	82	127
2-5 år	100	0	3	8	88	285
6-10 år	100	1	5	8	86	281
11 år +	100	-	3	3	95	182
Barnet har delt bosted						
Ja	100	-	10	-	90	59
Nei	100	1	3	7	88	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	100	1	3	8	88	195
½ time eller mindre	100	0	5	5	90	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	-	1	12	87	159
2 ½ time eller mer	100	0	7	7	86	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned						
0 dager	100	1	5	5	89	120
1-3 dager	100	-	6	14	80	88
4-7 dager	100	0	3	7	90	251
8-12 dager	100	-	3	7	90	276
13 dager +	100	3	5	3	89	128
Feriesamvær siste år						
0 ferier	100	1	7	4	88	64
1-2 ferier	100	0	5	11	83	191
3-4 ferier	100	1	4	7	89	419
5-6 ferier	100	1	1	5	94	204
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	100	0	2	7	90	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	2	7	13	78	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	-	11	2	87	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	19
Samliv i dag						
Begge enslige	100	1	4	13	82	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	-	5	3	92	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	1	2	4	93	149
Begge gift/samboer	100	-	3	4	92	177
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	100	1	1	10	89	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	-	5	4	91	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	1	9	5	85	166
Begge ett el. flere andre barn	100	-	5	5	90	101

Tabell A11a. Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp i 2004. Tall for par med ulike bakgrunnskjennetegn. 2004. Prosent

	Totalt	Begge sosial-hjelp	Mor sosial-hjelp, far ikke sosialhjelp	Mor ikke sosialhjelp far sosialhjelp	Ingen sosial-hjelp	Uvektet N
Alle	100	2	8	7	84	878
Alder						
Begge under 40 år	100	3	8	8	81	370
Mor under 40 år, far 40 år +	100	1	6	5	88	164
Mor 40 år +, far under 40 år	100	-	8	7	85	29
Begge 40 år +	100	2	8	6	85	315
Utdanning						
Begge lav	100	4	15	8	72	177
Mor lav, far høy	100	3	10	6	82	157
Mor høy, far lav	100	3	3	13	81	161
Begge høy	100	-	4	3	93	370
Bosted						
Begge Østlandet	100	2	7	5	85	421
Mor Østlandet, far landet ellers	100	-	13	5	82	28
Mor landet ellers, far Østlandet	100	-	8	13	79	32
Begge landet ellers	100	3	8	7	82	397
Hovedsakelig virksomhet						
Begge yrkesaktivitet	100	1	4	3	93	533
Mor yrkesaktivitet, far ikke yrkesaktivitet	100	7	4	25	64	82
Mor ikke yrkesaktivitet, far yrkesaktivitet	100	2	17	3	78	203
Begge ikke yrkesaktivitet	100	9	16	27	48	55
Vanlig ukentlig arbeidstid						
Begge 1-30 timer	100	:	:	:	:	12
Mor 1-30 timer, far 31 timer +	100	2	5	4	89	190
Mor 1-30 timer, far ikke yrkesaktiv	100	7	13	25	55	25
Mor 31 timer +, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	21
Begge 31 timer +	100	1	3	2	94	376
Mor 31 timer +, far ikke yrkesaktiv	100	5	7	31	57	46
Mor ikke yrkesaktiv, far 1-30 timer	100	:	:	:	:	23
Mor ikke yrkesaktiv, far 31 timer +	100	2	21	3	75	142
Begge ikke i arbeid	100	10	15	36	39	37
Hovedinntektskilde						
Begge yrkesinntekt	100	0	3	2	94	517
Mor yrkesinntekt, far overføringer	100	3	8	37	52	53
Mor overføringer, far yrkesinntekt	100	3	19	4	73	218
Begge overføringer	100	16	10	25	50	52
Én eller begge kapitalinntekt	100	-	-	-	100	36

Tabell A11b. Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp i 2004. Tall for par med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Prosent

	Totalt	Begge sosial-hjelp	Mor sosial-hjelp, far ikke sosialhjelp	Mor ikke sosialhjelp far sosialhjelp	Ingen sosial-hjelp	Uvektet N
Alle	100	2	8	7	84	878
Yngste barns alder						
0-4 år	100	7	9	13	71	124
5-9 år	100	2	7	8	83	278
10-14 år	100	1	7	4	88	339
15-17 år	100	2	9	4	85	137
Antall barn i bidragsrelasjonen						
1 barn	100	2	8	7	83	444
2 barn	100	1	6	6	87	338
3 barn +	100	6	9	6	79	96
Tidligere samliv mellom foreldrene						
Bodde sammen	100	2	7	6	85	746
Bodde ikke sammen	100	4	13	7	76	132
Tid siden brudd						
Under 2 år	100	4	7	9	80	127
2-5 år	100	3	7	8	82	285
6-10 år	100	3	6	5	86	281
11 år +	100	1	10	5	85	182
Barnet har delt bosted						
Ja	100	-	3	6	91	59
Nei	100	2	8	7	83	818
Reisetid mellom barn og samværsforelder						
Gangavstand	100	1	6	4	89	195
½ time eller mindre	100	2	6	6	86	373
Minst ½ time, under 2 ½ time	100	4	9	9	78	159
2 ½ time eller mer	100	1	12	8	79	142
Antall dager m. samværsforelder siste måned						
0 dager	100	0	13	14	73	120
1-3 dager	100	6	10	6	79	88
4-7 dager	100	2	7	7	84	251
8-12 dager	100	2	6	4	89	276
13 dager +	100	1	6	4	88	128
Feriesamvær siste år						
0 ferier	100	-	20	13	66	64
1-2 ferier	100	3	4	10	83	191
3-4 ferier	100	3	7	5	85	419
5-6 ferier	100	1	8	3	88	204
Antall bidragsrelasjoner						
Begge har 1 relasjon	100	2	6	6	86	711
Mor 1 relasjon, far 2 +	100	4	6	8	81	79
Mor 2 relasjoner +, far 1	100	2	17	10	71	69
Begge 2 relasjoner +	100	:	:	:	:	19
Samliv i dag						
Begge enslige	100	4	8	10	77	357
Mor enslig, far gift/samboer	100	1	14	4	81	195
Mor gift/samboer, far enslig	100	1	4	7	88	149
Begge gift/samboer	100	0	3	3	93	177
Antall andre barn i husholdningen						
Begge ingen andre barn	100	2	7	8	82	421
Mor ingen andre barn, far minst ett	100	1	9	3	87	190
Mor minst ett annet barn, far ingen	100	5	10	5	80	166
Begge ett el. flere andre barn	100	-	4	7	89	101

Tabell A12. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Modell 2. 2004 (N=845)

	Mye høyere		Høyere		Lavere		Mye lavere	
	Odds-Ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	0,59*	4,74	0,50***	10,20	2,39***	15,35	2,98***	14,39
Far lav, mor høy	0,91	0,17	1,19	0,66	0,68	2,41	0,83	0,29
Begge høy	0,49***	11,39	0,57**	9,29	1,55*	4,82	1,85*	5,23
Hovedsakelig virksomhet								
Begge yrkesaktive (ref)								
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	6,35***	52,85	5,20***	31,24	0,19***	17,28	0,22**	6,86
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	0,68(*)	3,20	0,46***	18,96	2,27***	22,35	2,11***	12,72
Ingen yrkesaktive	1,90*	4,58	1,31	0,80	0,94	0,03	0,50	1,51
En eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (ref=nei)								
Ja	1,61	1,48	0,43*	5,11	5,52***	20,11	19,97***	58,23
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	0,55*	4,53	0,33***	17,78	4,41***	20,53	1,30	0,38
10-14 år	0,72	1,05	0,38***	11,01	3,60***	12,71	1,55	0,86
15-17 år	0,51(*)	3,12	0,39*	8,40	5,14***	17,78	2,22	2,57
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	1,38(*)	2,70	1,84***	13,02	0,75	2,58	0,69	2,33
3 barn +	2,56**	6,77	2,59**	7,57	0,61	1,75	0,53	1,43
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	1,22	0,80	0,73	2,45	1,31	1,53	1,04	0,02
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	1,68(*)	3,32	2,03**	7,56	0,43**	8,54	0,48(*)	3,48
6-10 år	1,08	0,05	1,78*	3,88	0,64	1,96	1,07	0,03
11 år +	1,43	0,83	2,42**	6,63	0,44*	4,98	0,64	0,84
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	1,95*	4,97	1,68(*)	3,53	1,02	0,00	0,88	0,11
4-7 dager	1,38	1,59	2,21	0,73	1,06	0,06	1,05	0,02
8-12 dager	0,85	0,36	0,96	0,04	1,61(*)	3,66	1,25	0,49
13 dager +	0,50*	3,79	0,63(*)	2,79	1,72(*)	3,35	1,55	1,32
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	1,52(*)	2,69	1,36	1,68	1,30	1,10	1,72(*)	3,45
Mor to eller flere, far en	0,67	1,20	0,79	0,65	0,90	0,12	1,29	0,54
Begge to eller flere	1,77	1,52	4,29**	8,94	0,49	1,82	0,81	0,09
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	0,92	0,14	0,79	1,31	2,06***	10,24	1,29	0,68
Mor gift/samboer, far enslig	0,24***	22,76	0,35***	19,70	3,27***	23,08	3,03***	12,56
Begge gift/samboer	0,78	0,76	0,77	1,10	1,60(*)	3,25	1,90(*)	3,63
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	0,65(*)	3,08	0,49***	11,82	1,41(*)	2,64	1,35	1,15
Mor minst ett annet barn, far ingen	1,59(*)	2,76	1,11	0,19	0,73	1,61	0,58(*)	2,90
Begge ett eller flere andre barn	0,54(*)	3,12	0,41**	9,75	1,65(*)	3,21	1,65	2,23
R ²	0,16		0,15		0,16		0,18	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Tabell A13. Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Modell 2. 2004 (N=845)

	Mye høyere		Høyere		Lavere		Mye lavere	
	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat	Odds-ratio	Kji-kvadrat
Utdanning								
Begge lav (ref)								
Mor lav, far høy	0,53**	6,18	0,56*	5,88	1,69*	4,63	2,67***	12,91
Far lav, mor høy	0,79	0,91	1,27	0,91	0,92	0,10	0,97	0,01
Begge høy	0,47***	11,31	0,70(*)	2,94	1,11	0,23	1,13	0,23
Hovedsakelig virksomhet								
Begge yrkesaktive (ref)								
Mor yrkesaktiv, far ikke yrkesaktiv	4,36***	27,99	3,19***	14,80	0,19***	21,47	0,10***	20,51
Mor ikke yrkesaktiv, far yrkesaktiv	0,67(*)	3,41	0,66*	4,67	1,38(*)	2,65	1,67*	5,85
Ingen yrkesaktive	3,33***	12,89	4,92***	14,53	0,29**	9,94	0,46*	3,72
En eller begge har kapitalinntekt som hovedinntektskilde (ref=nei)								
Ja	0,85	0,11	0,33*	6,11	6,31***	18,19	11,57***	31,91
Yngste barns alder								
0-4 år (ref)								
5-9 år	1,06	0,04	0,70	1,67	1,92*	5,00	1,30	0,66
10-14 år	1,22	0,33	0,67	1,59	2,29**	6,27	1,53	1,37
15-17 år	1,66	1,69	1,23	0,33	1,38	0,74	0,88	0,09
Antall barn i bidragsrelasjonen								
1 barn (ref)								
2 barn	1,03	0,02	1,52*	4,80	0,78	1,64	0,58**	6,34
3 barn +	1,26	0,34	2,51*	5,62	0,58	1,73	0,38*	4,11
Tidligere samliv mellom partene								
Bodde sammen (ref)								
Bodde ikke sammen	0,68	2,31	0,36***	18,91	1,70*	5,33	1,45	2,17
Tid siden brudd								
Under 2 år (ref)								
2-5 år	1,36	1,10	1,35	1,31	0,71	1,61	0,72	1,18
6-10 år	1,19	0,27	1,34	0,89	0,86	0,22	1,28	0,50
11 år +	0,77	0,44	1,88	0,21	0,83	0,25	0,55	1,88
Samvær med far siste måned								
0 dager (ref)								
1-3 dager	2,33***	6,78	0,80	0,51	2,08*	4,81	1,08	0,04
4-7 dager	1,36	1,17	0,68	2,17	1,80*	4,36	1,32	0,83
8-12 dager	0,84	0,34	0,48**	7,06	2,21**	7,51	1,29	0,66
13 dager +	0,67	1,29	0,36**	9,62	1,76(*)	2,75	1,29	0,49
Antall bidragsrelasjoner								
Begge har en relasjon (ref)								
Mor en, far to eller flere	0,99	0,00	1,21	0,53	0,56*	3,74	0,73	0,90
Mor to eller flere, far en	0,69	1,09	0,38**	8,33	1,50	1,35	1,68	1,74
Begge to eller flere	1,51	0,01	1,23	0,16	2,35(*)	2,79	3,65*	5,35
Samliv i dag								
Begge enslige (ref)								
Mor enslig, far gift/samboer	0,09***	36,68	0,09***	77,34	9,46***	88,18	8,61***	78,71
Mor gift/samboer, far enslig	5,46	47,58	4,55***	29,75	0,21***	21,42	0,31**	8,93
Begge gift/samboer	0,65	2,01	0,83	0,51	0,73	1,30	0,88	0,16
Andre barn i husholdningen								
Begge ingen andre barn (ref)								
Mor ingen andre barn, far minst ett	0,53*	4,35	0,36***	15,76	1,88**	7,09	1,21	0,65
Mor minst ett annet barn, far ingen	1,81*	5,22	1,72*	3,99	0,34***	11,77	0,27***	12,85
Begge ett eller flere andre barn	0,92	0,00	0,90	0,12	0,73	0,95	0,32**	8,72
R ²	0,29		0,30		0,31		0,31	

***: Signifikant på 0,1 prosentnivå, **: Signifikant på 1 prosentnivå, *: Signifikant på 5 prosentnivå, (*): Signifikant på 10 prosentnivå

Figur- og tabellregister

Figurregister

3. Mål for inntekt og økonomisk velferd	
3.1. Samlet barnekostnad og hver av foreldrenes andel av samlet barnekostnad etter samværsforelders samvær med barnet. Kostnad uttrykt som forbruksvekt.....	21

Tabellregister

3. Mål for inntekt og økonomisk velferd	
3.1. Forenklet inntektsregnskap for samværsfedre og omsorgsmødre, samværs mødre og omsorgsfedre. 2002 og 2004. Gjennomsnitt i kroner.....	18
3.2. Ekvivalensskalaer.....	19
4. Analysevariabler og gruppering av foreldrepar	
4.1. Bidragspar fordelt etter ulike bakgrunnskjenntegn. Tall for alle par, for par av samværsfedre og omsorgsmødre, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre. Prosent	29
4.2. Bidragspar fordelt etter ulike kjenntegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Tall for alle par, for par av samværsfedre og omsorgsmødre, og for par av samværs mødre og omsorgsfedre. Prosent	30
5. Inntekt etter skatt	
5.1. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004.....	32
5.2. Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå	33
5.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt. 2002 og 2004	35
5.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av inntekt etter skatt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004	37
6. Barnejustert inntekt	
6.1. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004.....	39
6.2. Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå	40
6.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av barnejustert inntekt. 2002 og 2004	41
6.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av barnejustert inntekt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004	42
7. Ekvivalentinntekt	
7.1. Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt i gjennomsnitt (omsorgsforelder minus samværsforelder). Tall for bidragspar. 2002 og 2004	44
7.2. Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar. 2002 og 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå	45
7.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt. 2002 og 2004	46
7.4. Relativ fordeling (inndeling 2) av ekvivalentinntekt mellom partene i bidragspar. Omsorgsforeldres inntekt i prosent av samværsforeldres. 2004	48
8. Inntektsfattigdom og sosialhjelp	49
8.1. Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. 2002 og 2004. Prosent.....	49
8.2. Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp. 2002 og 2004. Prosent.....	50
9. Hva betyr barnebidraget for forholdet mellom partenes inntekter?	
9.1. Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004.	53
9.2. Fordeling av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent	53
9.3. Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent	54
9.4. Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent	54
9.5. Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004	55

9.6.	Fordeling av barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent	55
9.7.	Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av barnejustert inntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent	55
9.8.	Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av inntekt etter skatt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent	56
9.9.	Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt, gjennomsnitt og median. Tall før og etter betalt /mottatt barnebidrag. 2004	56
9.10.	Fordeling av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag blant bidragspar i 2004. Gruppert etter partenes inntektsnivå. Prosent	57
9.11.	Relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent.....	57
9.12.	Relativ fordeling (inndeling 2) mellom partene i bidragspar av ekvivalentinntekt før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent.....	57
9.13.	Bidragspar etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Fordelinger før og etter betalt/mottatt barnebidrag. 2004. Prosent.....	57
10.	Multivariate analyser av forholdet mellom partenes inntekter	
10.1.	Fordeling av de uavhengige variablene i de multivariate analysene blant par av samværsfedre og omsorgsmødre.	60
10.2.	Relativ fordeling av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 1004. Prosent.....	62
10.3.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)	63
10.4.	Relativ fordeling av inntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent.....	64
10.5.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)	65
10.6.	Relativ fordeling av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent.....	67
10.7.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)	68
10.8.	Relativ fordeling av husholdningsinntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre i ulike grupper. 2004. Prosent.....	69
10.9.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (før betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. 2004 (N=845)	70
Vedlegg		
A1a.	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt (mor – far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjenntegn. 2004. Kroner	82
A1b.	Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for partene og forskjell mellom partenes inntekt etter skatt (mor – far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner	83
A2a.	Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent.....	84
A2b.	Fordeling av inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent	85
A3a.	Inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene. 2004. Prosent.....	86
A3b.	Inntekt etter skatt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling (inndeling 1) mellom partene. 2004. Prosent	87
A4a.	Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjenntegn. 2004. Kroner	88
A4b.	Gjennomsnittlig barnejustert inntekt for partene og forskjell mellom partenes barnejusterte inntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner	89

A5a.	Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent.....	90
A5b.	Fordeling av barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent.....	91
A6a.	Korrigert barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent	92
A6b.	Korrigert barnejustert inntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent	93
A7a.	Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt (mor minus far), gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike bakgrunnskjenntegn. 2004. Kroner	94
A7b.	Gjennomsnittlig ekvivalentinntekt for partene og forskjell mellom partenes ekvivalentinntekt, gjennomsnitt og median. Tall for bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Kroner	95
A8a.	Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent	96
A8b.	Fordeling av ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Gruppert etter partenes inntektsnivå. 2004. Prosent.....	97
A9a.	Ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike bakgrunnskjenntegn. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent.....	98
A9b.	Ekvivalentinntekt blant bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre, med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. Gruppert etter relativ fordeling mellom partene. 2004. Prosent.....	99
A10a.	Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Tall for par med ulike bakgrunnskjenntegn. 2004. Prosent.....	100
A10b.	Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene er inntektsfattige. Tall for par med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og nåværende familiesituasjon. 2004. Prosent.....	101
A11a.	Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp i 2004. Tall for par med ulike bakgrunnskjenntegn. 2004. Prosent	102
A11b.	Bidragspar av samværsfedre og omsorgsmødre etter hvorvidt begge parter, den ene parten, eller ingen av partene mottok sosialhjelp i 2004. Tall for par med ulike kjennetegn ved bidragsforholdet og ved nåværende familiesituasjon. 2004. Prosent.....	103
A12.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av inntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Modell 2. 2004 (N=845).....	104
A13.	Resultater fra logistiske regresjonsanalyser av den relative fordelingen av husholdningsinntekt etter skatt (etter betalt/mottatt bidrag) blant par av samværsfedre og omsorgsmødre. Modell 2. 2004 (N=845).....	105